Informe sobre la situació financera i de solvència

VidaCaixa a nivell consolidat

2017

VidaCaixa

Contingut

Resum ... 3
1. Activitat i resultats ... 3
2. Sistema de govern ... 4
3. Perfil de riscos ... 6
4. Valoració a efectes de solvència ... 10
5. Gestió de capital ... 13
1. Activitat i resultats ... 17
1.1. Activitat ... 17
1.2. Resultats en matèria de subscripció ... 20
1.3. Rendiment de les inversions ... 22
1.4. Resultats d'altres activitats ... 23
1.5. Una altra informació significativa ... 24
2. Sistema de govern ... 25
2.1. Sistema de govern ... 25
2.2. Exigències d'aptitud i honorabilitat ... 29
2.3. Sistema de gestió de riscos i autoavaluació de riscos i de solvència ... 31
2.4. Sistema de control intern ... 37
2.5. Funció d'auditoria interna ... 39
2.6. Funció actuarial ... 41
2.7. Externalització ... 41
2.8. Avaluació sobre l'adequació del sistema de govern respecte a la naturalesa, el volum i la complexitat dels riscos inherents a la seva activitat ... 42
2.9. Més informació significativa ... 42
3. Perfil de riscos ... 43
3.1. Risc de subscripció ... 45
3.2. Risc de mercat ... 48
3.3. Risc de contrapart ... 53
3.4. Risc de liquiditat ... 56
3.5. Risc operacional ... 57
3.6. Altres riscos significatius ... 59
3.7. Més informació significativa ... 59
4. Valoració a efectes de Solvència II ... 60
4.1. Valoració dels actius ... 61
4.2. Valoració de les provisions tècniques ... 65
4.3. Valoració d'altres passius ... 74
4.4. Mètodes de valoració alternatius ... 75

4.5. Més informació significativa 75
5. Gestió del capital 76
5.1. Fons propis 76
5.2. Capital de solvència obligatori i capital mínim obligatori 79
5.3. Ús del submòdul de risc d'accions basat en la durada en el càlcul del capital de solvència obligatori 80
5.4. Diferències entre la fórmula estàndard i el model intern utilitzat 81
5.5. Incompliment del capital mínim obligatori o el capital de solvència obligatori 84
5.6. Més informació significativa 84
6. Plantilles d'informació (QRTs) 85
Annex: Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida e Pensoes

Resum

1. Activitat i resultats

VidaCaixa SAU d'Assegurances i Reassegurances, d'ara endavant VidaCaixa o l'entitat, és una companyia asseguradora autoritzada per a la pràctica d'operacions d'assegurances de vida i una entitat gestora de fons de pensions, inscrita al Registre administratiu d'entitats asseguradores de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.

L'auditor extern de VidaCaixa és Deloitte SL.

VidaCaixa és una companyia participada al 100% pel seu accionista únic, CaixaBank SA.

A 31 de desembre de 2017 VidaCaixa exerceix com a entitat dominant del grup assegurador de CaixaBank, que està compost per la mateixa VidaCaixa, el 100% de BPI Vida e Pensões - Companhia de Seguros SA i el 100% de VidaCaixa Mediació, Societat d'Agència d'Assegurances Vinculades SAU. Així mateix, VidaCaixa té una participació del 49,92% en SegurCaixa Adeslas SA d'Assegurances i Reassegurances, entitat que opera en el ram de No Vida.

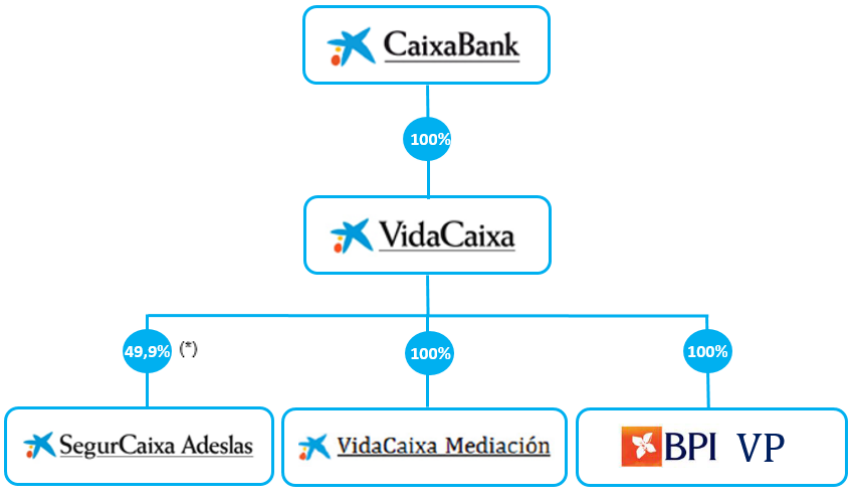

(*) Hi ha un 0,08% d'accionistes minoritaris

Durant el 2017 s'ha formalitzat el contracte de compravenda mitjançant el qual VidaCaixa adquireix la totalitat de les accions de l'entitat BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros SA (d'ara endavant BPI Vida).

Donat que la presa de control de BPI Vida es va produir el 29 de desembre de 2017, els resultats de les operacions d'aquesta societat des de la data d'adquisició fins al tancament de l'exercici 2017 no s'han tingut en compte a efectes de consolidació per la seva poca rellevància en el compte de resultats. No obstant això, BPI Vida s'ha integrat en el balanç consolidat i incorporat en els càlculs de solvència a nivell consolidat.

A títol il·lustratiu, cal notar que el total d'actiu del balanç econòmic de BPI Vida suposa el 6% del total de l'actiu del balanç econòmic consolidat del Grup VidaCaixa, que les provisions tècniques (BEL) de BPI Vida suposen el 7% del total de provisions tècniques (BEL) del balanç econòmic consolidat del grup VidaCaixa i que l'SCR individual de BPI Vida suposa el 5% del total de l'SCR del Grup VidaCaixa consolidat.

S'annexa a aquest informe l'Informe de situació financera i de solvència propi de BPI Vida, que va aprovar el Consell d'Administració de BPI Vida el 22 de març de 2018, i l'ha revisat l'auditor PWC i l'actuari responsable amb una opinió favorable.

No hi ha diferències entre l'abast del grup usat per als estats financers consolidats i l'abast de les dades consolidades determinades de conformitat amb l'article 355 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència II.

L'objecte social de VidaCaixa és la pràctica d'operacions d'assegurances i reassegurances de vida, així com de la resta d'operacions sotmeses a l'ordenació de l'assegurança privada, en particular les d'assegurança o capitalització, la gestió de fons col·lectius de jubilació, les pensions i de qualsevol altra de les que autoritza la Llei d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores, el seu reglament i les disposicions complementàries a les quals la societat es troba sotmesa, amb el compliment previ dels requisits que s'hi exigeixen.

VidaCaixa està orientada bàsicament a operacions d'assegurances de vida, i va assolir un total de 9.658.270 milers d'euros en primes imputades el 2017. Així mateix, comercialitza de manera secundària assegurances de no vida d'accidents i malalties, les quals han aportat un total de primes imputades de 6.795 milers d'euros el 2017.

La cartera d'actius de la companyia està composta principalment per renda fixa. En conseqüència, la major part dels ingressos de les inversions procedeixen d'aquest tipus d'actius.

La companyia disposa d'una inversió directa molt reduïda en titulitzacions.

El 2017 la companyia va obtenir un benefici de 101.843 milers d'euros per la seva activitat de gestió de fons de pensions.

Cal destacar que VidaCaixa no té en compte en el seu capital el valor del negoci de gestió de fons de pensions que desenvolupa i que forma part de l'activitat de l'empresa. Aquest negoci té una gran importància per a la companyia, que va assolir una quota de mercat a Espanya del 23,5% el desembre de 2017.

2. Sistema de govern

VidaCaixa compta amb un sistema de govern i control intern robust, que recull les millors pràctiques del mercat en matèria de gestió de riscos i control intern.

Per fer-ho, VidaCaixa configura la seva estructura organitzativa i funcional i la dota dels recursos suficients per assegurar que el seu sistema de govern és adequat respecte de la naturalesa, el volum i la complexitat dels riscos inherents a la seva activitat, i treballa de manera contínua en la seva millora.

L'estructura dels òrgans del sistema de govern de VidaCaixa és la següent:

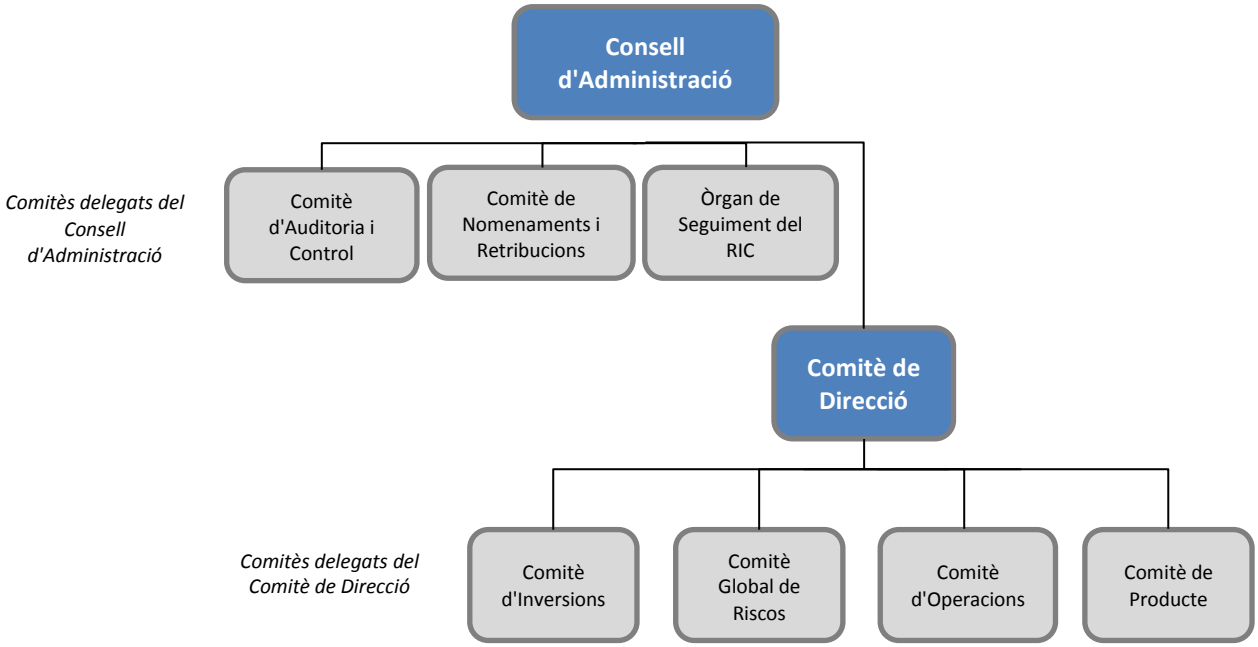

Durant el 2017 no s'han produït canvis significatius en el sistema de govern de l'entitat.

BPI Vida disposa d'una estructura de govern composta principalment pel Consell d'Administració i un conjunt de comissions delegades: Comissió Executiva, Comitè d'Auditoria i Comitè de Risc.

VidaCaixa ha iniciat un projecte l'objectiu del qual és definir el model de companyia per a BPI Vida, prenent com a referència el model VidaCaixa, però adaptat a la realitat del negoci i la regulació portuguesa. Una part integrant d'aquest projecte és el sistema de govern en l'àmbit del grup i l'assegurament del compliment de tots els requisits normatius.

Els principals components del sistema de govern de VidaCaixa són els següents:

- Sistema de gestió de riscos basat en la mesura, la gestió i el control dels riscos inherents a l'activitat asseguradora duta a terme per VidaCaixa i integrat en l'estructura organitzativa i els processos de presa de decisions. Es configura a través de la funció de gestió de riscos, distribuïda al llarg de l'organització, i recau a les àrees organitzatives responsables tant de la mesura, la gestió i el control de cadascuna de les principals àrees de risc, com de la coordinació i l'agregació de la informació generada per cada una.

- Procés d'autoavaluació de riscos i solvència (ORSA) com a peça clau del sistema de gestió de riscos. Mitjançant aquest procés realitza una avaluació prospectiva de les seves necessitats globals de solvència. El Consell d'Administració revisa i aprova l'ORSA amb una periodicitat mínima anual.

- Sistema de control intern rigorós, fonamentat en la normativa aplicable, i desenvolupat al llarg de tota l'estructura basat en el model de les tres línies de defensa:

    - Una primera línia de defensa constituïda pels mateixos departaments gestors dels processos, riscos i controls, que s'encarregaran de dissenyar i aplicar els controls que mitiguin els riscos associats als processos que realitzin.

    - Una segona línia de defensa constituïda per les funcions fonamentals de compliment normatiu, actuarial i de gestió de riscos i altres àrees amb tasques

de control i coordinació, que asseguren el funcionament del model i documentació del control intern.

  - Una tercera línia constituïda per Auditoria Interna, que exerceix funcions de supervisió del marc de Control Intern.

- Funcions fonamentals del sistema de govern establertes per la normativa de Solvència II (funció de gestió de riscos, funció de compliment normatiu, funció actuarial i funció d'auditoria interna).

- Política de remuneració aprovada pel Consell d'Administració, que cobreix aspectes com les remuneracions als membres del Consell d'Administració i el sistema de previsió social dels empleats.

- Política d'aptitud i honorabilitat aprovada pel Consell d'Administració, que cobreix les exigències sobre aptitud i honorabilitat a la companyia i els procediments d'avaluació implantats al respecte.

Durant el 2017 no s'han produït operacions significatives amb accionistes, amb persones que exerceixin una influència significativa sobre l'empresa ni amb membres de l'òrgan d'administració, direcció o supervisió que puguin provocar conflictes d'interès.

Malgrat que no externalitza cap funció crítica, VidaCaixa compta amb una política d'externalització d'acord amb Solvència II aprovada pel Consell d'Administració.

3. Perfil de riscos

La quantificació dels riscos sota Solvència II, a través del càlcul del capital de solvència obligatori, o CSO, permet observar els riscos significatius als quals VidaCaixa està exposada.

Els mòduls de risc considerats al CSO aplicables al Grup VidaCaixa són els següents:

- ***risc de mercat***: és el risc de pèrdua o modificació adversa de la situació financera resultant, directament o indirectament, de fluctuacions en el nivell i en la volatilitat dels preus de mercat dels actius, els passius i instruments financers.

- ***risc de contrapart***: és el risc de pèrdues derivades de l'incompliment inesperat, o deteriorament de la qualitat creditícia, de les contraparts i els deutors de l'entitat.

- ***risc de subscripció de Vida i Salut***: és el risc de pèrdua o modificació adversa del valor dels compromisos contrets en virtut de les assegurances, atenent als esdeveniments coberts, a causa de la inadequació de les hipòtesis de tarifació i constitució de provisions.

- ***risc operacional***: és el risc de pèrdua derivat de la inadequació o de la disfunció de processos interns, del personal o els sistemes, o de successos externs, incloent-hi els riscos legals.

- ***risc de intangibles***: és el risc inherent a la pròpia naturalesa dels actius intangibles, que fa que els beneficis futurs esperats de l'actiu intangible puguin ser menors dels esperats en condicions normals.

Addicionalment a aquests mòduls de risc, el CSO de Grup recull el 49,92% del CSO de la seva participada SegurCaixa Adeslas, d'acord amb el que estableixen els articles 335 i 336 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència II.

Els actius i els passius de BPI estan integrats en el balanç econòmic consolidat, de manera que les exposicions als riscos i els CSO consolidats ja contemplen l'efecte de la integració de BPI Vida.

A continuació es mostra el perfil de riscos de VidaCaixa d'acord amb el CSO de cada risc a 31 de desembre de 2017 i a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
SCR de mercat	**655.432**	**662.481**
SCR de contrapart	**295.785**	**95.256**
SCR de Vida	**1.530.741**	**1.392.696**
SCR de Salut	**20.212**	**8.172**
Efecte diversificació	**(549.926)**	**(415.533)**
SCR bàsic (BSCR)	**1.952.244**	**1.743.072**
SCR operacional	**323.571**	**334.187**
Efecte fiscal	**(682.745)**	**(623.178)**
Capital solvència obligatori (CSO)	**1.593.071**	**1.454.081**
49,92% CSO SegurCaixa Adeslas	**267.032**	**241.838**
Capital solvència obligatori (CSO) Grup	**1.860.103**	**1.695.919**

L'avaluació quantitativa dels riscos quantificables es completa amb una avaluació qualitativa dels riscos no quantificables que no es considera en el càlcul del CSO, concretament, del *risc estratègic* i del *risc reputacional*.

En el marc del procés d'avaluació interna de riscos i solvència (ORSA), VidaCaixa analitza l'impacte d'un conjunt d'escenaris hipotètics adversos, que proposen xocs en variables crítiques del negoci, i realitza una avaluació interna prospectiva amb un horitzó temporal mínim de tres anys.

3.1. Risc de subscripció

VidaCaixa, en virtut dels productes que comercialitza, està exposada principalment i de manera natural a riscos de subscripció de vida, i és immaterial el risc de subscripció derivat de les assegurances de no vida.

Els productes de vida comercialitzats per VidaCaixa es poden agrupar en productes d'estalvi, productes de risc i productes *unit linked*, tant individuals com col·lectius.

Els productes de no vida comercialitzats de manera secundària corresponen a assegurances d'accidents i malaltia.

Els mòduls del risc de subscripció de vida considerats en el càlcul del CSO cobreixen els riscos que concerneixen a VidaCaixa en la subscripció dels contractes de vida, es a dir, els riscos de mortalitat, longevitat i invalidesa, el risc de caiguda de cartera, el risc de despeses i el risc de catàstrofe.

En el càlcul del CSO, VidaCaixa aplica la fórmula estàndard establerta per la normativa en tots els mòduls de risc, excepte en els mòduls de risc de longevitat i mortalitat, per als quals aplica un model intern parcial aprovat per la DGSFP el desembre de 2015.

VidaCaixa fa servir la reassegurança per mitigar el risc de subscripció i redueix així l'exposició a possibles problemes de liquiditat o pèrdues derivades de sinistres o atorga estabilitat a les seves carteres.

3.2. Risc de mercat

VidaCaixa, en virtut dels actius en els quals inverteix per cobrir els compromisos assegurats, està exposada principalment i de manera inherent a riscos de mercat. Aquests actius es poden agrupar en deute públic, renda fixa corporativa, immobles, renda variable, dipòsits i derivats de cobertura.

Els mòduls considerats en el càlcul del CSO cobreixen tots els riscos de mercat que poden concernir a VidaCaixa: risc de tipus d'interès, risc de diferencial o *spread*, risc de concentració, risc de renda variable, risc de divisa i risc d'immobles.

Pel que fa referència al risc de tipus d'interès, VidaCaixa presenta exposició principalment en les assegurances d'estalvi en les quals garanteix un tipus d'interès al prenedor. Les assegurances d'estalvi comercialitzades per VidaCaixa es poden dividir en dues agrupacions clarament diferenciades en funció de les seves garanties:

- Cartera immunitzada: es gestiona d'acord amb els principis i els requeriments d'utilització de l'ajustament per casament, i per això el risc de tipus d'interès queda mitigat.

- Cartera no immunitzada: es valora a Solvència II utilitzant ajustament per volatilitat. En garantir un tipus d'interès a curt termini, el risc de tipus d'interès assumit és limitat.

VidaCaixa limita l'exposició a risc de tipus d'interès a través de la gestió i el control continu del casament dels fluxos d'actius i passius utilitzant, entre altres inversions, la inversió en *swaps* com a instrument financer de cobertura.

Pel que fa referència al risc de concentració, en termes de CSO, VidaCaixa té exposició al risc de concentració a partir de l'excés d'exposició sobre un llindar, establert en funció de la qualitat creditícia de la contrapart. A fi de gestionar i mitigar el risc de concentració, mantenint la cartera d'actius adequadament diversificada, VidaCaixa controla de manera contínua les exposicions que excedeixin o estiguin a prop d'excedir aquest llindar.

VidaCaixa quantifica el risc de mercat en termes de CSO d'acord amb la fórmula estàndard establerta per la normativa de Solvència II.

VidaCaixa ha establert el principi de prudència en la gestió de les inversions a través de la política de gestió de riscos d'inversions i de concentració aprovada pel Consell d'Administració, en la qual s'estableixen l'univers de valors autoritzats i els límits i restriccions aplicables per a cada tipus d'inversió, així com els mecanismes i els indicadors de mesura i informació dels riscos assumits.

3.3. Risc de contrapart

VidaCaixa està exposada al risc d'incompliment inesperat o deteriorament de la qualitat creditícia de les contraparts i els deutors.

VidaCaixa quantifica el risc de contrapart d'acord amb la fórmula estàndard establerta per la normativa de Solvència II.

En termes de càlcul del CSO, l'exposició al risc de contrapart es diferencia en els dos tipus següents:

- ***exposicions tipus 1***: principalment acords de reassegurança, titulitzacions, derivats i tresoreria en bancs.
- ***exposicions tipus 2***: principalment contraparts que no tenen qualificació creditícia, crèdits amb intermediaris, deutes de prenedors i préstecs hipotecaris.

VidaCaixa fa servir la reassegurança per mitigar el risc de subscripció. Per millorar la solvència de la cobertura total de reassegurança i mitigar el risc de contrapart assumit, l'entitat diversifica el risc entre diversos reasseguradors. Si no fos possible, com més baix sigui el nombre de reasseguradors, es donarà més importància a la seva solvència.

Així mateix, VidaCaixa té signat amb Caixabank un Acord de realització de cessions en garantia (CSA, per les sigles en anglès) en cobertura del risc assumit per les operacions financeres tancades a l'empara del Contracte marc d'operacions financeres (CMOF). Mitjançant aquest acord de garantia financera les parts es comprometen a realitzar transmissions d'efectiu i deute públic en garantia del risc net resultant en cada moment de les operacions tancades a l'empara del CMOF.

VidaCaixa ha constituït un contracte de préstec de valors amb CaixaBank. Aquest contracte consisteix en la prestació de valors per part de VidaCaixa (prestador) a CaixaBank (prestatari) amb la recepció d'una comissió. Aquest préstec de valors s'ha formalitzat a través d'un contracte emparat pel contracte marc europeu. En aquest contracte, queden definides les garanties reals per part del prestatari a favor del prestador, que consisteixen en titulitzacions descomptables al Banc Central Europeu. Així, les característiques de sobrecolateralització, juntament amb els mecanismes de control i govern establerts, permeten mitigar el risc de contrapart d'aquesta operació.

3.4. Risc de liquiditat

L'exposició al risc de liquiditat de VidaCaixa és poc significativa i l'objectiu de l'activitat asseguradora radica a mantenir les inversions en cartera al llarg termini, o mentre hi hagi el compromís adquirit derivat dels contractes d'assegurança. A més a més, sense perjudici del que s'ha dit, les inversions financeres cotitzen, en general, en mercats líquids.

Per tal d'assegurar la liquiditat i poder atendre tots els compromisos de pagament que deriven de la seva activitat, VidaCaixa manté un seguiment continu de l'adequació entre els fluxos de caixa de les inversions i de les obligacions dels contractes d'assegurances.

El benefici esperat inclòs en les primes futures es calcula, d'acord a l'article 260.2 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència II, com la diferència entre les provisions tècniques sense marge de risc i el càlcul de les provisions tècniques sense marge de risc basat en la hipòtesi que les primes corresponents a contractes d'assegurança i reassegurança existents que es tingui previst percebre en el futur no es perceben per qualsevol motiu que no sigui la materialització del succés assegurat, independentment del dret legal o contractual del prenedor de l'assegurança de cancel·lar la pòlissa. Aquest import queda reconegut en la millor estimació de les provisions tècniques.

3.5. Risc operacional

El càlcul del CSO per risc operacional pren en consideració el volum de les operacions de vida (excepte *unit linked*) i de no vida, determinat a partir de les primes meritades i les provisions tècniques constituïdes. En relació amb les assegurances *unit linked*, únicament es considera l'import de les despeses anuals ocasionades per aquestes obligacions.

En tot cas, el CSO per risc operacional està limitat com a màxim al 30 % del capital de solvència obligatori bàsic.

VidaCaixa quantifica el risc operacional en termes de CSO d'acord amb la fórmula estàndard establerta per la normativa de Solvència II.

En l'àmbit de la política de gestió del risc operacional, VidaCaixa estableix mecanismes per a una correcta gestió i control del risc operacional.

4. Valoració a efectes de solvència

VidaCaixa valora els seus actius i els seus passius seguint el criteri de valor econòmic, d'acord amb el que estableix l'article 75 de la Directiva 2009/138/CE. Així mateix, d'acord amb l'article 15 del Reglament delegat 2015/35, es reconeixen els impostos diferits corresponents a tots els actius i passius, incloses les provisions tècniques.

En el balanç econòmic consolidat s'han integrat els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord amb el Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 355 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.

A continuació es mostra el valor econòmic dels actius i passius de VidaCaixa a 31 de desembre de 2017 i a 31 de desembre de 2016 (en milers d'euros):

Imports en milers d'euros

Actiu	Valor Solvència II Desembre 2017	Valor Solvència II Desembre 2016
Actius per impostos diferits	809.720	857.027
Immobilitzat material per a ús propi	23.419	23.493
Inversions (diferents *d'index linked* i *unit linked*)	58.133.235	53.172.637
Actius posseïts per a contractes *index linked* i *unit linked*	8.091.996	3.915.381
Imports recuperables de la reassegurança	273.431	336.127
Efectiu i altres actius líquids equivalents	675.795	300.858
Resta d'actius	270.319	296.554
Total actiu	68.277.915	58.902.077

Passiu	Valor Solvència II desembre 2017	Valor Solvència II desembre 2016
Provisions tècniques	57.745.193	49.884.322
Marge de risc	896.912	748.604
Passius per impost diferits	1.095.545	3.808.587
Derivats	4.934.610	4.338.189
Resta de passius	842.023	783.263
Total passiu	65.514.283	59.562.965

Excés d'actius sobre passius	2.763.632	2.160.203

VidaCaixa no fa ús de mesures transitòries, és a dir, compleix plenament des del primer moment amb les exigències de capital de Solvència II sense necessitat de fer servir cap tipus de mesures transitòries.

L'entitat no ha fet servir mètodes de valoració alternatius als reconeguts en la normativa de Solvència II per a la valoració dels seus actius i passius en el balanç econòmic.

Valoració dels actius

Les bases, els mètodes i les hipòtesis principals utilitzades per a la valoració dels actius significatius del balanç econòmic de VidaCaixa a 31 de desembre de 2017 són consistents amb la normativa de Solvència II.

Hi ha diferències entre la valoració a efectes de Solvència II i la valoració en els estats financers. Destaquen la valoració a zero del fons de comerç, de les comissions anticipades i de l'immobilitzat intangible a Solvència II; els actius per impostos diferits per la consideració de l'efecte fiscal dels ajustaments de valoració realitzats per valorar el balanç d'acord amb Solvència II; i les participacions valorades pel mètode de la participació ajustat.

Valoració de les provisions tècniques

La valoració de les provisions tècniques als efectes de Solvència II està composta per la suma de la millor estimació de les obligacions que l'entitat manté amb els assegurats i un marge de risc.

El valor de la millor estimació de les obligacions (d'ara endavant *best estimated liabilities* o BEL) tracta de reflectir el valor hipotètic que tindria la cartera de pòlisses si el Grup VidaCaixa decidís vendre-les en un mercat lliure. Es basa en el càlcul del valor actual actuarial dels fluxos d'efectiu lligats a les obligacions (pagament de prestacions, rescats, despeses i participació en beneficis) i als drets (cobrament de primes) associats a cadascuna de les pòlisses.

En la projecció de fluxos probables utilitzats en el càlcul de la millor estimació es tenen en compte les incerteses relatives als fluxos de caixa futurs ponderats per la seva probabilitat, considerant els diversos aspectes que intervenen en la seva generació i mitjançant la utilització d'hipòtesis realistes. Tot plegat, per tal de calcular les provisions tècniques d'una manera prudent, fiable i objectiva.

Per part seva, el marge de risc (d'ara endavant, *risk margin* o RM) s'assimila al cost del finançament que hauria d'assumir l'hipotètic comprador de la cartera venuda per VidaCaixa per cobrir els riscos implícits de les pòlisses comprades.

En els estats financers el càlcul de les provisions tècniques es realitza partint del que s'estableix a la disposició addicional cinquena, "Règim de càlcul de les provisions tècniques a efectes comptables" del Reial decret 1060/2015, de 20 de novembre, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores (ROSSEAR), que remet al que recull el Reglament d'ordenació i supervisió d'assegurances privades, aprovat pel Reial decret 2486/1998, de 20 de novembre (ROSSP). En els estats financers consolidats aquesta valoració de les provisions s'ajusta per adaptar-la al que estableixen les Normes internacionals d'informació financera (NIIF). En canvi, a Solvència II, el càlcul de les provisions tècniques es basa en la secció primera, "Normes sobre provisions tècniques", del ROSSEAR.

La reassegurança cedida és poc significativa respecte del total de provisions. L'import de la millor estimació dels recuperables de la reassegurança cedida es valora tenint en compte un

ajustament per considerar les pèrdues esperades per incompliment de la contrapart partint de la seva qualificació creditícia.

Valoració d'altres passius

Les bases i els mètodes de valoració de la resta de passius diferents de provisions tècniques no difereixen significativament dels utilitzats en els estats financers. Les més significatives corresponen als passius per impostos diferits per la consideració de l'efecte fiscal dels ajustaments de valoració realitzats per valorar el balanç d'acord amb Solvència II.

Aplicació de l'ajustament per casament

L'ajustament per casament de la corba lliure de risc és una mesura permanent establerta en la normativa de Solvència II que recull les millors i més esteses pràctiques que s'han anat aplicant ja en el mercat espanyol des de 1999 per a la gestió d'assegurances d'estalvi a llarg termini, partint del casament de fluxos d'actius i passius establert a l'article 33.2 del ROSSP, desenvolupada actualment en l'Ordre ministerial EHA/339/2007, de 16 de febrer, que modifica l'ordre de 23 de desembre de 1998.

Aquestes pràctiques han demostrat que són eficaces en el manteniment de la solvència i la solidesa del sector assegurador, així com han permès oferir als assegurats productes d'assegurances d'estalvi garantit a llarg termini.

De manera simplificada, l'ajustament per casament permet valorar els passius considerant la rendibilitat dels actius assignats a la seva cobertura fins al venciment, per a la qual cosa s'ajusta la corba de valoració dels passius lliure de risc partint del diferencial respecte de la corba de valoració dels actius a valor de mercat descomptant el risc fonamental de crèdit dels actius.

L'ús de l'ajustament per casament està subjecte a l'aprovació prèvia per part de les autoritats de supervisió. VidaCaixa va rebre el desembre de 2015 l'autorització de la DGSFP.

Els principis i requisits de la utilització de l'ajustament per casament es recullen a l'article 77 ter de la Directiva 2009/138/CE.

El compliment d'aquests requisits suposa una immunització financera d'aquestes carteres davant el risc de tipus d'interès.

Així mateix, el risc de crèdit queda contemplat a través de l'ús d'una taxa de descompte més baixa en la valoració de la millor estimació dels passius respecte de la taxa de rendibilitat dels actius, segons el que estableix la norma, en considerar-ne el risc fonamental de crèdit.

L'aplicació i el compliment d'aquests principis en tot moment redunda en una millor gestió del risc i en un control més robust dels riscos d'aquestes carteres i, per tant, en una major protecció per a l'assegurat.

Aplicació de l'ajustament per volatilitat

L'ajustament per volatilitat de la corba lliure de risc és una mesura permanent, establerta en la normativa de Solvència II, amb la finalitat d'evitar que l'estructura de tipus d'interès que es farà servir per al càlcul de les provisions tècniques reflecteixi la volatilitat present en el mercat en la seva totalitat.

Així, amb caràcter general les entitats asseguradores poden ajustar els tipus d'interès lliures de risc mitjançant un ajustament per volatilitat calculat periòdicament per EIOPA.

VidaCaixa aplica aquest ajustament en el càlcul del BEL de totes les pòlisses agrupades en carteres no valorades amb ajustament per casament.

BPI Vida fa servir l'ajustament per volatilitat, que s'aplica per al càlcul de la totalitat del seu BEL.

5. Gestió de capital

VidaCaixa té establert com un dels seus objectius estratègics primordials una gestió del capital adequada i la solvència. Per fer-ho, es fa un seguiment recurrent del compliment dels requisits i límits normatius i dels límits de tolerància i apetit al risc establerts pel Consell d'Administració.

VidaCaixa estableix el seu objectiu de capital en el compliment en tot moment dels requisits de capital regulador, i manté un marge de solvència adequat.

VidaCaixa, a 31 de desembre, té una ràtio de cobertura sobre capital de solvència obligatori (CSO) del 142% (dades en milers d'euros):

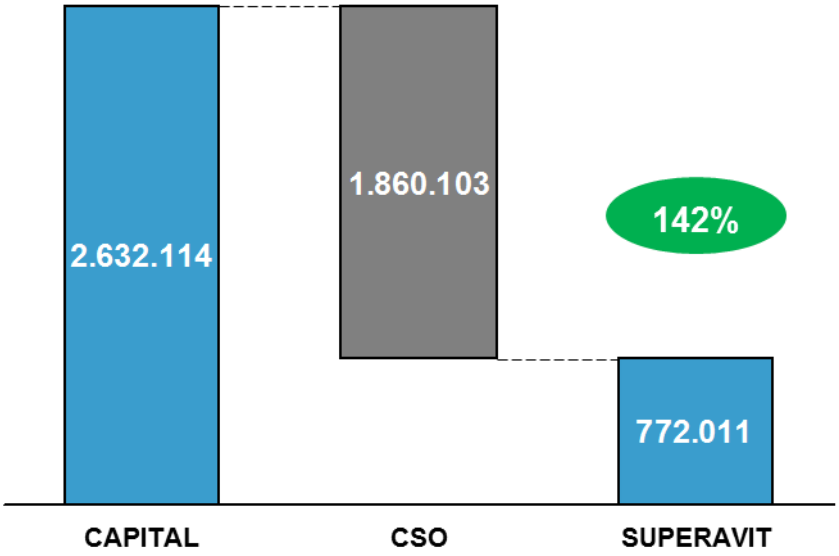

Durant el 2017 VidaCaixa ha complert amb el CSO en tot moment.

La totalitat dels fons propis de VidaCaixa a 31 de desembre de 2017 tenen la qualitat màxima (Tier 1 no restringit). VidaCaixa no compta amb fons propis complementaris.

L'import de fons propis admissibles per cobrir el CSO ascendeix a 2.632.114 milers d'euros.

Els fons propis consolidats de VidaCaixa s'han determinat tenint en compte els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord amb el Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 355 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.

A continuació es detalla la conciliació entre el patrimoni net dels estats financers, l'excés d'actius sobre passius i el capital admissible:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
Patrimoni net comptable	**3.193.912**	**3.022.221**
Variació valoració actiu	(711.506)	(787.665)
Variació valoració passiu	281.227	(70.720)
Variació valoració total	**(430.280)**	**(858.385)**
Excés d'actius sobre passius	**2.763.632**	**2.163.836**
Ajustament dividends previstos	(107.692)	(42.500)
Ajustament Tier 3 no computable	-	-
Ajustament capital gestora fons	(23.826)	(19.555)
CAPITAL SOLVÈNCIA II Admissible	**2.632.114**	**2.101.781**

VidaCaixa no fa ús de mesures transitòries, és a dir, compleix plenament des del primer moment amb les exigències de capital de Solvència II sense necessitat de fer servir cap tipus de mesures transitòries.

Com a gestora de fons de pensions, el Grup VidaCaixa ha de reservar una part dels seus fons propis a aquesta activitat, d'acord amb el que estableix l'article 20 del Reial decret legislatiu 1/2002, de 29 de novembre, segons el qual s'aprova el text refós de la Llei de regulació dels plans i fons de pensions, modificat per la Llei 2/2011, de 4 de març. Aquests fons propis no estan disponibles per cobrir el CSO, i per això VidaCaixa dedueix dels seus fons propis disponibles per cobrir el CSO un total de 23.826 milers d'euros (19.555 milers d'euros el 2016). Aquest import inclou 3.444 milers d'euros relatius a l'operativa de gestió de Fons de pensions duta a terme per BPI Vida.

Els fons propis consolidats de VidaCaixa s'han determinat tenint en compte els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord amb el Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 356 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.

Els imports del CSO i del mínim del CSO de grup a 31 de desembre de 2017 i 31 de desembre de 2016 són els següents:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
Capital solvència obligatori (CSO)	**1.860.103**	**1.695.919**
Mínim del capital de solvència obligatori	**885.811**	**773.535**

VidaCaixa no fa servir càlculs simplificats, no fa servir paràmetres específics per al càlcul del CSO i no compta amb addicions de capital.

VidaCaixa no fa servir el submòdul de risc d'accions basat en la durada en el càlcul del capital de solvència obligatori.

Model intern de longevitat i mortalitat

VidaCaixa fa servir un model intern parcial per al càlcul dels submòduls de longevitat i mortalitat del CSO de subscripció de Vida. La utilització del model intern parcial el va aprovar la DGSFP el desembre de 2015.

Donat el volum de negoci i les característiques intrínseques del negoci de VidaCaixa, el model intern permet disposar d'una visió del perfil de riscos de la companyia més ajustada a la realitat que la proporcionada per la fórmula estàndard.

La finalitat del model intern és l'obtenció dels resultats següents:

- La taula de mortalitat corresponent a l'experiència de la població assegurada a la companyia (taula generacional per a riscos de longevitat, amb càlcul dels factors de millora per aplicar i taula estàtica per a riscos de mortalitat).

- Els percentatges de xoc tant de longevitat com de mortalitat (valor calibrat en el percentil 99,5% o 0,5%, respectivament).

La taula de mortalitat es fa servir el càlcul del *best estimate* de l'entitat.

Els percentatges de xoc de longevitat i mortalitat es fan servir en el càlcul del CSO amb model intern.

Així mateix, el model intern es fa servir extensament i desenvolupa un paper rellevant per avaluar la incidència de les possibles decisions, quan aquestes decisions impactin en el perfil de risc de l'entitat, inclosa la incidència en les pèrdues o els guanys esperats i la seva volatilitat com a resultat d'aquestes mateixes decisions.

L'àmbit d'aplicació del model intern inclou tota la població assegurada en la companyia per riscos de mortalitat o longevitat, tant d'assegurances individuals com d'assegurances col·lectives.

Per integrar el capital de solvència obligatori de mortalitat i longevitat en la resta de riscos es fa servir la tècnica 4 descrita a l'annex XVIII, Tècniques d'integració dels models interns parcials, del Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014. Aquesta tècnica fa servir els mateixos coeficients de correlació que els empleats per la fórmula estàndard, tant entre el risc de mortalitat i el risc de longevitat, com entre aquests i la resta de riscos.

El procés següent resumeix el funcionament del model intern per calcular la previsió de distribució de probabilitat i el capital de solvència obligatori:

1) Obtenció de les dades brutes de la població assegurada a la companyia
2) Ajustament dels tants de mortalitat
3) Taula base
4) Factors d'evolució de la mortalitat
5) Projecció de la mortalitat
6) Determinació de la taula de mortalitat *best estimate*
7) Avaluació del xoc de longevitat
8) Avaluació del xoc de mortalitat

Es fa servir un nivell de confiança del 99,5% per a un horitzó temporal d'1 any, el mateix que la fórmula estàndard.

Donada la dimensió de la població assegurada per l'entitat i la seva extensió en el temps, hi ha disponibilitat de prou base estadística per a la inferència estadística.

L'equip de validació independent verifica a l'Informe de validació que els filtres aplicats són adequats per a la depuració de les dades utilitzades en el calibratge del Model intern, ja que els filtres persegueixen l'objectiu d'obtenir dades biomètriques fiables del col·lectiu d'assegurats de VidaCaixa. Per tant, en cap moment no es descarten dades pertinents sense una causa justificada.

Per tant, les dades utilitzades en el Model intern es consideren adequades i completes, i permeten la mesura adequada dels exposats i l'obtenció de les dades biomètriques necessàries.

1. Activitat i resultats

1.1. Activitat

1.1.a. Raó social i forma jurídica de l'empresa

VidaCaixa SAU d'Assegurances i Reassegurances, d'ara endavant VidaCaixa o l'entitat, amb domicili al passeig de Recoletos, 37, 3r, 28004 Madrid. La societat està inscrita al Registre Mercantil de Madrid, volum 36790, foli 50, full M-658924.

Entitat autoritzada per a la pràctica d'operacions d'assegurances de vida i entitat gestora de fons de pensions. Inscrita en el Registre administratiu d'entitats asseguradores de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions com a entitat asseguradora amb el número C-0611, com a entitat gestora de fons de pensions amb el número G-0021 i com a grup consolidable amb el número GRC-0611.

1.1.b. Nom i dades de contacte de l'autoritat de supervisió responsable de la supervisió financera de l'empresa

Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions, d'ara endavant DGSFP, amb domicili al passeig de la Castellana, 44, 28046 Madrid.

1.1.c. Nom i dades de contacte de l'auditor extern de l'empresa

Deloitte SL, amb domicili a la plaça Pablo Ruiz Picasso, 1, 28028 Madrid.

1.1.d. Descripció dels tenidors de participacions qualificades a l'empresa

VidaCaixa és una companyia participada al 100% pel seu accionista únic, CaixaBank SA.

1.1.e. Posició de l'empresa dins de l'estructura jurídica del grup

A 31 de desembre de 2017, VidaCaixa exerceix com a entitat dominant del grup assegurador de CaixaBank, que està compost per la mateixa VidaCaixa, el 100% de BPI Vida e Pensões - Companhia de Seguros SA i el 100% de VidaCaixa Mediació, Societat d'Agència d'Assegurances Vinculades SAU.

Així mateix, VidaCaixa té una participació del 49,92% de SegurCaixa Adeslas SA d'Assegurances i Reassegurances, entitat que opera en el ram de No Vida.

A 31 de desembre de 2017 el grup presenta l'estructura societària següent:

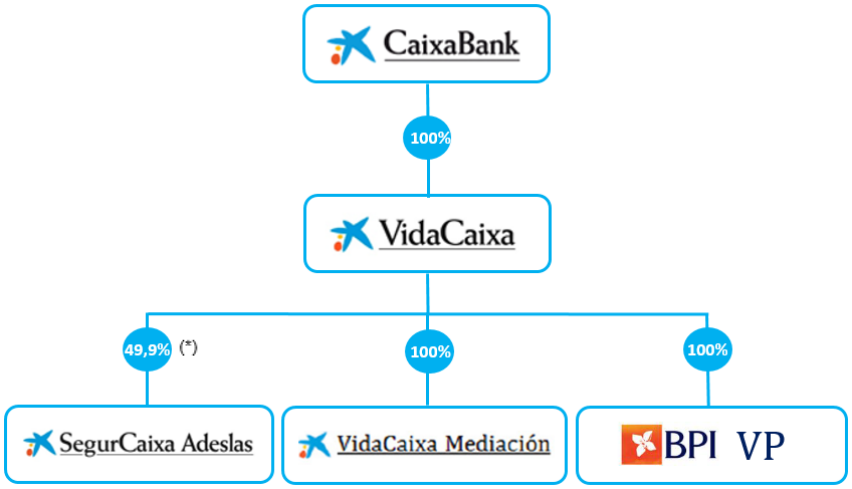

(*) Hi ha un 0,08% d'accionistes minoritaris

Com s'observa, VidaCaixa té tres companyies vinculades:

- SegurCaixa Adeslas SA d'Assegurances i Reassegurances, situada a Espanya, participada al 49,92% per VidaCaixa.
- VidaCaixa Mediació Societat d'Agència d'Assegurances vinculades SAU situada a Espanya, participada al 100% per VidaCaixa.
- BPI Vida e Pensões - Companhia de Seguros SA, situada a Portugal, participada al 100% per VidaCaixa.

No hi ha diferències entre l'abast del grup usat per als estats financers consolidats i l'abast de les dades consolidades determinades de conformitat amb l'article 355 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència II.

Durant el 2017 s'ha formalitzat el contracte de compravenda mitjançant el qual VidaCaixa adquireix la totalitat de les accions de l'entitat BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros SA.

Donat que la presa de control de BPI Vida es va produir el 29 de desembre de 2017, els resultats de les operacions d'aquesta societat des de la data d'adquisició fins al tancament de l'exercici 2017 no s'han tingut en compte a efectes de consolidació per la seva poca rellevància en el compte de resultats. No obstant això, BPI Vida s'ha integrat en el balanç consolidat i incorporat en els càlculs de Solvència a nivell consolidat.

A títol il·lustratiu, cal notar que el total d'actiu del balanç econòmic de BPI Vida suposa el 6% del total de l'actiu del balanç econòmic consolidat del Grup VidaCaixa, que les provisions tècniques (BEL) de BPI Vida suposen el 7% del total de provisions tècniques (BEL) del balanç econòmic consolidat del grup VidaCaixa i que l'SCR individual de BPI Vida suposa el 5% del total de l'SCR del Grup VidaCaixa consolidat.

S'annexa a aquest informe l'Informe de situació financera i de solvència propi de BPI Vida, que va aprovar el Consell d'Administració de BPI Vida el 22 de març de 2018, i l'ha revisat l'auditor PWC i l'actuari responsable amb una opinió favorable.

1.1.f. Línies de negoci i àrees geogràfiques significatives

L'objecte social de VidaCaixa és la pràctica d'operacions d'assegurances i reassegurances de vida, així com de la resta d'operacions sotmeses a l'ordenació de l'assegurança privada, en particular les d'assegurança o capitalització, la gestió de fons col·lectius de jubilació, les pensions i de qualsevol altra de les que autoritza la Llei d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores, el seu reglament i disposicions complementàries a les quals la societat es troba sotmesa, amb el compliment previ dels requisits que s'hi exigeixen.

VidaCaixa comercialitza bàsicament productes d'assegurança de vida, classificats en les línies de negoci següents d'acord amb la normativa de Solvència II:

- Assegurança amb participació en beneficis (assegurança amb PB)
- Assegurança vinculada a índexs i a fons d'inversió (*unit linked* i *index linked*)
- Una altra assegurança de vida
- Reassegurança de vida

Així mateix, comercialitza de manera secundària assegurances de no vida d'accidents i malaltia, classificats a la línia de negoci següent d'acord amb la normativa de Solvència II:

- Protecció d'ingressos

El canal de comercialització principal de VidaCaixa és a través de la xarxa de distribució de CaixaBank SA, que té la consideració d'operador de banca-assegurances exclusiu de la mateixa xarxa. Addicionalment, també opera a través de l'activitat de mediació d'assegurances realitzada per corredors d'assegurances i altres agents d'assegurances vinculats i la seva xarxa pròpia.

L'objecte social BPI Vida és la pràctica d'operacions d'assegurances i reassegurances de vida, així com la gestió de fons de pensions.

Tal com s'indica a l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, l'activitat de BPI Vida durant els exercicis de 2016 i 2017 s'ha centrat principalment en la comercialització de productes de capitalització comercialitzats pel Banc BPI SA i assegurances en els quals el risc d'inversió és assumit pel prenedor de l'assegurança. Així mateix, els productes de BPI Vida estan classificats dins de les línies de negoci següents:

- Assegurança amb participació en beneficis (assegurança amb PB)
- Assegurança vinculada a índexs i a fons d'inversió (*unit linked* i *index linked*)

Les operacions de la societat es reparteixen bàsicament al llarg de tot el territori espanyol.

1.1.g. Activitats o esdeveniments significatius durant el període de referència

Amb data 23 de novembre de 2017 s'ha formalitzat el contracte de compravenda mitjançant el qual VidaCaixa adquireix la totalitat de les accions de l'entitat BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros SA (d'ara endavant, BPI Vida), per un import de 135 milions d'euros. La data efecte de l'adquisició ha estat el 29 de desembre de 2017, moment en què s'han complert totes les clàusules suspensives estipulades en el contracte esmentat.

Com s'ha indicat en apartats anteriors, donat que la presa de control de BPI Vida es va produir el 29 de desembre de 2017, els resultats de les operacions d'aquesta societat des de la data d'adquisició fins al tancament de l'exercici 2017 no s'han tingut en compte a efectes de consolidació per la seva poca rellevància en el compte de resultats. No obstant això, BPI Vida s'ha integrat en el balanç consolidat i incorporat en els càlculs de solvència a nivell consolidat.

S'annexa a aquest informe l'Informe de situació financera i de solvència propi de BPI Vida.

1.2. Resultat en matèria de subscripció

Com s'ha comentat anteriorment, els resultats de les operacions de BPI Vida de 2017 no s'han tingut en compte a efectes de consolidació per la seva poca rellevància en el compte de resultats. És per aquest motiu que la informació sobre resultats de subscripció d'aquest apartat correspon únicament a VidaCaixa, sense incloure-hi BPI Vida.

VidaCaixa està orientada bàsicament a operacions d'assegurances de vida.

A continuació es mostren els resultats de subscripció de les assegurances de vida i no vida partint dels paràmetres tècnics principals de negoci, per línies de negoci, a 31 de desembre de 2017.

ASSEGURANCES DE VIDA Milers d'euros	Assegu-rança amb PB	Altres asseguran-ces de vida	*Unit linked*	Reassegu-rança de vida	Total vida
Primes brutes	180.732	7.033.659	2.427.149	2.199	**9.643.739**
Primes de la reassegurança cedida	0	(189.333)	0	0	**(189.333)**
Total primes meritades	**180.732**	**6.844.326**	**2.427.149**	**2.199**	**9.454.406**
Primes brutes	180.732	7.025.981	2.638.691	2.199	**9.847.603**
Primes de la reassegurança cedida	0	(189.333)	0	0	**(189.333)**
Total primes imputades	**180.732**	**6.836.648**	**2.638.691**	**2.199**	**9.658.270**
Sinistralitat bruta	136.343	5.084.324	614.660	7.235	**5.842.562**
Sinistralitat de la reassegurança cedida	0	(108.626)	0	0	**(108.626)**
Sinistralitat total	**136.343**	**4.975.698**	**614.660**	**7.235**	**5.733.936**
Variació d'altres provisions tècniques	(149.997)	(3.014.978)	(2.033.360)	4.825	**(5.193.510)**
Variació bruta reassegurança cedida	0	61.065	0	0	**61.065**
Variació total d'altres provisions tècniques	**(149.997)**	**(3.076.042)**	**(2.033.360)**	**4.824**	**(5.254.574)**
Despeses tècniques	**4.302**	**179.527**	**33.450**	**168**	**217.448**

ASSEGURANCES DE NO VIDA Milers d'euros	Protecció d'ingressos
Primes brutes	**20.141**
Primes de la reassegurança cedida	**(14.702)**
Total primes meritades	**5.439**
Primes brutes	**20.284**
Primes de la reassegurança cedida	**(13.489)**
Total primes imputades	**6.795**
Sinistralitat bruta	**5.920**
Sinistralitat de la reassegurança cedida	**(8.592)**
Sinistralitat total	**(2.672)**
Variació d'altres provisions tècniques	**0**
Variació bruta reassegurança cedida	**0**
Variació total d'altres provisions tècniques	**0**
Despeses tècniques	**6.787**

Es mostren a continuació els resultats de subscripció de les assegurances de vida i no vida partint dels paràmetres tècnics principals de negoci, per línies de negoci, a 31 de desembre de 2016.

ASSEGURANCES DE VIDA Milers d'euros	Assegu-rança amb PB	Altres asseguran-ces de vida	*Unit linked*	Reassegu-rança de vida	Total vida
Primes Brutes	149.290	7.411.393	1.867.441	39.803	**9.467.927**
Primes de la reassegurança cedida	(453)	(202.572)	0	0	**(203.025)**
Total primes meritades	**148.837**	**7.208.821**	**1.867.441**	**39.803**	**9.264.902**
Primes Brutes	149.290	7.334.796	1.867.441	39.803	**9.391.330**
Primes de la reassegurança cedida	(453)	(202.572)	0	0	**(203.025)**
Total primes imputades	**148.837**	**7.132.225**	**1.867.441**	**39.803**	**9.188.306**
Sinistralitat bruta	153.811	4.276.788	595.873	1.842	**5.028.314**
Sinistralitat de la reassegurança cedida	(519)	(117.975)	0	0	**(118.494)**
Sinistralitat total	**153.291**	**4.158.813**	**595.873**	**1.842**	**4.909.819**
Variació d'altres provisions tècniques	450.688	3.394.062	1.406.250	38.056	**5.289.057**
Variació bruta reassegurança cedida	0	61.608	0	0	**61.608**
Variació total d'altres provisions tècniques	**450.688**	**3.455.670**	**1.406.250**	**38.056**	**5.350.665**
Despeses tècniques	**4.047**	**272.657**	**19.776**	**170**	**296.651**

ASSEGURANCES DE NO VIDA Milers d'euros	Protecció d'ingressos
Primes brutes	**19.282**
Primes de la reassegurança cedida	**(10.256)**
Total primes meritades	**9.026**
Primes brutes	**17.897**
Primes de la reassegurança cedida	**(9.495)**
Total primes imputades	**8.402**
Sinistralitat bruta	**10.730**
Sinistralitat de la reassegurança cedida	**(3.137)**
Sinistralitat total	**7.592**
Variació d'altres provisions tècniques	**0**
Variació bruta reassegurança cedida	**0**
Variació total d'altres provisions tècniques	**0**
Despeses tècniques	**76**

1.3. Rendiment de les inversions

1.3.a. Ingressos i despeses que es deriven d'inversions

Com s'ha comentat anteriorment, els resultats de les operacions de BPI Vida de 2017 no s'han tingut en compte a efectes de consolidació per la seva poca rellevància en el compte de resultats. És per aquest motiu que la informació sobre resultats d'inversions d'aquest apartat correspon únicament a VidaCaixa, sense incloure-hi BPI Vida.

Es mostren a continuació els ingressos i despeses derivades de les inversions, desagregats per les categories principals d'actius financers, a 31 de desembre de 2017:

En milers d'euros	Ingressos de les inversions	Beneficis per alienació	Despeses de les inversions	Pèrdues per alienació
Renda fixa	1.589.031	503.714	38.429	163.981
Renda variable	139.762	285.410	155.660	185
Immobles	19	-	280	-
Dipòsits	11.177	291	20	-
Préstecs	494	-	0	-
Tresoreria	129	-	0	-
Altres	-	19	7.454	-
Total	**1.740.612**	**789.434**	**201.843**	**164.166**

A continuació es mostren els ingressos i despeses derivades de les inversions, desagregats per les categories principals d'actius financers, a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros	Ingressos de les inversions	Beneficis per alienació	Despeses de les inversions	Pèrdues per alienació
Renda fixa	1.551.590	564.092	6.464	228.543
Renda variable	187.553	752	13.868	109
Immobles	2.627	-	1.282	1
Dipòsits	12.139	-	19	-
Préstecs	1.880	-	-	-
Tresoreria	165	-	-	-
Altres	2.123	-	5.562	-
Total	**1.758.078**	**564.844**	**27.194**	**228.653**

1.3.b. Pèrdues i guanys reconeguts directament en el patrimoni net

En l'epígraf de patrimoni net de "Ajustaments per canvi de valor" es registren, sense passar prèviament pel compte de resultats, les plusvàlues i minusvàlues no realitzades de les inversions financeres que estiguin comptabilitzades a l'epígraf d'actiu de Actius financers disponibles per a la venda" que estan associades a la cartera de fons propis de la companyia. A 31 de desembre de 2017 aquest import ha ascendit a -3.214 milers d'euros, net de l'efecte fiscal (-3.433 milers d'euros a 31 de desembre de 2016).

1.3.c. Inversió en titulitzacions

La companyia disposa d'una inversió directa reduïda en titulitzacions. A 31 de desembre de 2017 el valor de les titulitzacions en el balanç era de 13.780 milers d'euros (15.984 milers d'euros a 31 de desembre de 2016).

1.4. Resultats d'altres activitats

Com s'ha comentat anteriorment, els resultats de les operacions de BPI Vida de 2017 no s'han tingut en compte a efectes de consolidació per la seva poca rellevància en el compte de resultats. És per aquest motiu que la informació sobre resultats d'activitats d'aquest apartat correspon únicament a VidaCaixa, sense incloure-hi BPI Vida.

Del resultat d'altres activitats, cal destacar el resultat obtingut per l'entitat per la seva activitat com a gestora de fons de pensions. A continuació es detallen els ingressos i les despeses registrats en el compte de resultats a 31 de desembre de 2017 i 31 de desembre de 2016 per aquesta activitat:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
Despeses per l'administració de fons de pensions	223.227	202.706
Despeses per l'administració de fons de pensions	(121.384)	(106.779)
Resultats de l'activitat de gestió de fons de pensions	**101.843**	**95.927**

Cal destacar que VidaCaixa no té en compte en el seu capital el valor del negoci de gestió de fons de pensions que desenvolupa i que forma part de l'activitat de l'empresa. Aquest negoci té una gran importància per a la companyia, que va assolir una quota de mercat a Espanya del 23,5% el desembre de 2017 (22,9% el 2016).

Addicionalment, cal senyalar que tots els contractes d'arrendament tenen la consideració d'arrendaments operatius. Al tancament de 2017 el principal contracte d'arrendament que VidaCaixa tenia contractat en la seva posició d'arrendador era per a l'arrendament de diverses places d'aparcament situades a les plantes subterrànies de l'edifici Torre Sud, situat al carrer Juan Gris, 2-8, de Barcelona. L'import per rendes cobrades durant el 2017 va ascendir a 19 milers d'euros (19 milers d'euros el 2016).

1.5. Més informació significativa

No s'ha produït cap altra informació rellevant durant l'exercici.

2. Sistema de govern

2.1. Sistema de govern

2.1.a. Estructura de l'òrgan d'administració, direcció o supervisió de l'empresa

L'esquema següent resumeix l'estructura del sistema de govern de VidaCaixa:

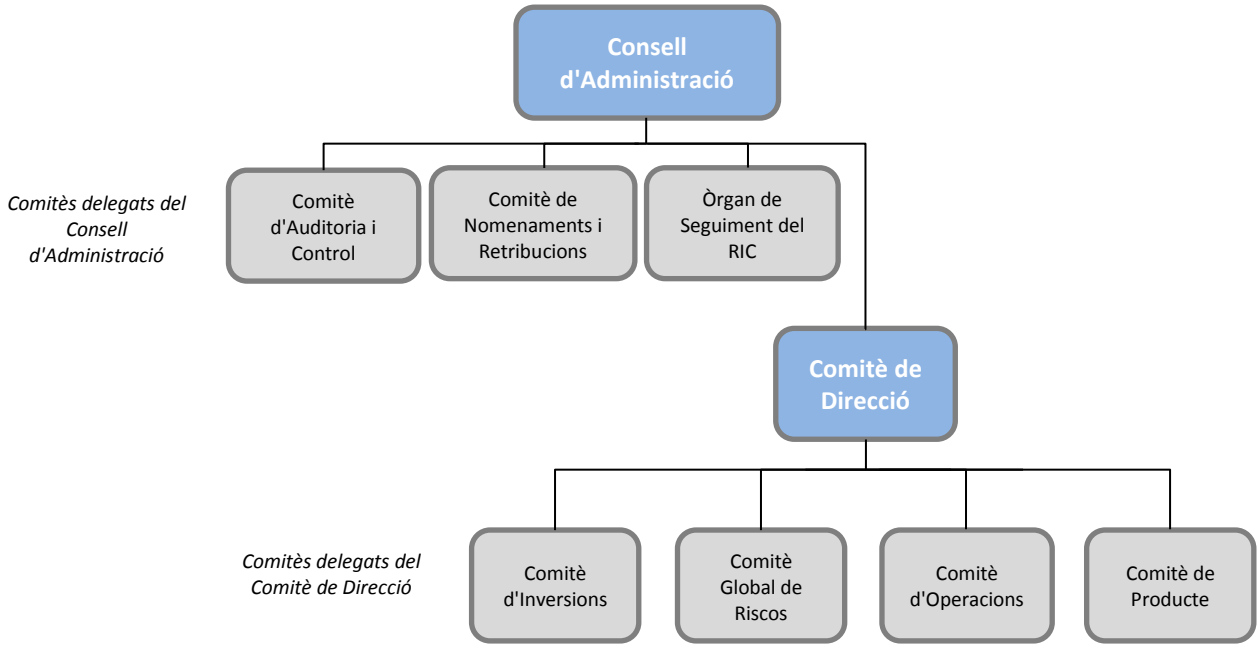

Com a reforç de l'estructura de govern, el CEO de CaixaBank, accionista únic de VidaCaixa, és al seu torn el president de VidaCaixa. Així mateix, el conseller delegat de VidaCaixa és al seu torn membre del Comitè de Direcció de VidaCaixa i director general d'assegurances i gestió d'actius de CaixaBank i participa en diferents comitès del banc, com per exemple el d'Actius i Passius i el de Global de Riscos.

A continuació es resumeixen les funcions i responsabilitats principals dels òrgans de govern de VidaCaixa:

Òrgan	Funcions i responsabilitats	Periodicitat de reunions
Consell d'Administració	Responsabilitat última sobre la gestió de riscos i el control intern de l'entitat. Estableix les línies que cal seguir en la política de control intern i els paràmetres de gestió de riscos.	Mínim 6 d'anuals
Comitè d'Auditoria i Control	El Consell d'Administració ha designat del seu si un Comitè d'Auditoria i Control. Entre altres funcions, s'encarrega de supervisar l'eficàcia del control intern, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos. Així mateix, és responsable de supervisar el compliment de la normativa referent a l'SCIIF.	Mínim 6 d'anuals
Comitè de Nomenaments i Retribucions	El Consell d'Administració ha designat del seu si un Comitè de Nomenaments i Retribucions que s'encarrega principalment, entre altres tasques, d'elevar al Consell les propostes de nomenament de consellers i proposar al Consell les retribucions dels consellers i dels directors generals o dels qui desenvolupin les seves funcions d'alta direcció. Així mateix s'encarrega de les gestions referents a aptitud i honorabilitat de les persones que dirigeixin de manera efectiva l'empresa o siguin responsables d'altres funcions fonamentals.	Ad hoc
Òrgan de Seguiment del RIC	El Consell d'Administració ha designat un Òrgan de Seguiment del Reglament Intern de Conducta (RIC), que vetlla per la correcta aplicació del RIC.	Ad hoc
Comitè de Direcció	Gestió general de l'entitat i del compliment dels objectius de negoci marcats pel Consell d'Administració. En aquest sentit, és el responsable del disseny i la implantació de la gestió de riscos i els sistemes del control intern. Té delegades part de les seves funcions en el Comitè d'Inversions, el Comitè Global de Riscos, el Comitè d'Operacions i el Comitè de Producte.	Mínim quinzenalment
Comitè d'Inversions	Gestió general de les inversions i encarregat de realitzar el seguiment i control de l'evolució de les inversions de l'entitat i dels seus riscos associats.	Mínim mensualment
Comitè Global de Riscos	Gestió global dels riscos i de les implicacions de tots en la solvència i el capital, així com seguiment i control del perfil de riscos i les polítiques de gestió de riscos.	Mínim mensualment
Comitè d'Operacions	Impulsar l'estratègia, monitoritzant la planificació i la consecució dels objectius fixats, garantir el control i la correcta disposició dels recursos, controlar els nivells de qualitat i fomentar l'eficiència en les operacions.	Mínim mensualment
Comitè de Producte	És l'encarregat de l'aprovació tècnica dels nous productes i d'elevar-los al Comitè de Direcció perquè els aprovi definitivament, i vetlla perquè es comercialitzin correctament.	Mínim mensualment

D'acord amb el que estableixen els articles 268, 269, 270, 271 i 272 del Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, VidaCaixa ha adaptat la seva estructura organitzativa i funcional, desenvolupant i dotant de recursos les unitats organitzatives

encarregades de dur a terme les diferents funcions fonamentals establertes per Solvència II (funció de gestió de riscos, funció actuarial, funció de compliment i funció d'auditoria interna).

BPI Vida disposa d'una estructura de govern composta principalment pel Consell d'Administració i un conjunt de comissions delegades: Comissió Executiva, Comitè d'Auditoria i Comitè de Risc. Els detalls de les responsabilitats i l'estructura dels òrgans de govern propis de BPI Vida està recollit a l'Informe de situació financera i de solvència, que es recull com a annex en aquest informe.

VidaCaixa ha iniciat un projecte l'objectiu del qual és definir el model de companyia per a BPI Vida, prenent com a referència el model VidaCaixa, però adaptat a la realitat del negoci i la regulació portuguesa. Una part integrant d'aquest projecte és el sistema de govern en l'àmbit del grup i l'assegurament del compliment de tots els requisits normatius.

Com a reforç de l'estructura de govern del grup assegurador des del març de 2018 el sotsdirector general econòmic financer de VidaCaixa és al seu torn membre del Consell d'Administració de BPI Vida.

2.1.b. Canvis significatius en el sistema de govern durant el període de referència

Durant el 2017 no s'han produït canvis significatius en el sistema de govern de l'entitat.

Cal destacar, no obstant això, el nomenament del nou director general de VidaCaixa durant el primer trimestre de 2018.

2.1.c. Política i pràctiques de remuneració

2.1.c.i. Principis de la política de remuneració

VidaCaixa disposa d'una política de remuneració aprovada pel seu Consell d'Administració.

D'acord amb l'article 275 del Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió, la política de remuneració s'ha d'aplicar a l'empresa en el seu conjunt, i ha de contenir mecanismes específics que tinguin en compte les tasques i el desenvolupament de l'òrgan d'administració, direcció o supervisió de les persones que dirigeixin de manera efectiva l'empresa o desenvolupin altres funcions clau i d'altres categories de personal les activitats professionals de les quals incideixin de manera significativa en el perfil de risc de l'empresa (col·lectiu identificat).

Les persones subjectes a la política de remuneració són els membres del Consell d'Administració i totes les persones empleades en actiu de VidaCaixa que, com a tals, mantinguin una relació laboral retribuïda, incloent-hi les persones del col·lectiu identificat.

La remuneració dels empleats, establerta dins del marc general definit en la política de remuneració, l'aproven els òrgans de govern competents de VidaCaixa. Els principis generals de remuneració de VidaCaixa són els següents:

- La política de compensació total està orientada a impulsar comportaments que assegurin la generació de valor a llarg termini i la sostenibilitat dels resultats en el temps.

- La política de remuneració basa la seva estratègia d'atracció i retenció del talent en facilitar als professionals la participació en un projecte social i empresarial distintiu, en la possibilitat de desenvolupar-se professionalment i en unes condicions competitives de compensació total.

- Els components fix i de beneficis socials constitueixen la part preponderant del conjunt de condicions remuneratòries en què, en general, el concepte remuneratori variable tendeix a ser conservador a causa del seu potencial paper com a generador de risc.

- Els principis generals de remuneració de VidaCaixa estaran alineats amb l'estratègia comercial i de gestió de riscos, les pràctiques de remuneració fomentaran una assumpció prudent de riscos i, així mateix, no amenaçaran la capacitat de l'empresa de mantenir un capital base adequat.

- Seran aplicables a la remuneració dels membres del col·lectiu identificat de VidaCaixa els principis establerts en l'apartat 2 de l'article 275 del Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió.

- Atenent als principis de l'article 275 del Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió, els components variables de la remuneració del col·lectiu identificat, si n'hi ha, s'han d'equilibrar de tal manera que el component fix o garantit representi una proporció prou alta de la remuneració total, per tal d'evitar que els empleats depenguin excessivament dels components variables i de permetre que VidaCaixa faci servir una política d'incentius completament flexible, que inclogui la possibilitat de no abonar cap component variable.

Durant el 2017 BPI Vida va aplicar la política d'aptitud i honorabilitat establerta en l'àmbit del grup BPI, tal com es detalla en l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe.

2.1.c.ii. Criteris de desenvolupament sobre drets a opcions sobre accions, accions o components variables de la remuneració

La remuneració dels membres del Consell d'Administració de VidaCaixa consisteix únicament en components fixos, amb exclusió de qualssevol components variables. Malgrat tot, qualsevol eventual proposta futura de remuneració basada en accions hauria de ser aprovada, seguint els preceptes de la Llei de societats de capital i dels estatuts socials, per la Junta General de VidaCaixa.

Tal com s'ha indicat, durant el 2017 BPI Vida va aplicar la política de remuneracions establerta en l'àmbit del grup BPI.

2.1.c.iii. Plans complementaris de pensions o plans de jubilació anticipada destinats als membres de l'òrgan d'administració, direcció o supervisió i persones que desenvolupin una funció fonamental

El sistema de previsió social de VidaCaixa és un sistema mixt d'aportació definida per a la contingència de jubilació i de prestació definida per a les contingències d'invalidesa i defunció i s'instrumenta en un pla de pensions d'ocupació i pòlisses d'assegurances col·lectives de vida.

Les aportacions dels empleats als plans d'estalvi i jubilació es determinen com un percentatge predeterminat de la retribució fixa; l'empleat pot decidir també que part del cobrament de l'incentiu es destini a aportar-se a aquests plans d'estalvi i jubilació.

El règim de previsió social de VidaCaixa no es configura com un benefici discrecional, i s'aplica de manera objectiva en funció de l'accés del professional a un determinat nivell professional o en circumstàncies similars que determinen una redefinició de les condicions de remuneració. La quantia de les aportacions o el grau de cobertura de les prestacions no es pot determinar com a

part del paquet de remuneracions variables, perquè no està referenciada al compliment de paràmetres d'execució ni es concedeix amb caràcter de premi o similar.

Tal com s'ha indicat, durant el 2017 BPI Vida va aplicar la política de remuneracions establerta en l'àmbit del grup BPI.

2.1.d. Operacions significatives amb accionistes, amb persones que exerceixin una influència significativa sobre l'empresa i amb membres de l'òrgan d'administració, direcció o supervisió

Durant l'any no s'han produït operacions significatives amb accionistes, amb persones que exerceixin una influència significativa sobre l'empresa i amb membres de l'òrgan d'administració, direcció o supervisió que puguin provocar conflictes d'interès.

Amb data 31 de març de 2017, VidaCaixa va abonar el dividend complementari corresponent al resultat del 2016 per un import de 42.500 milers d'euros.

Durant el 2017 el Consell d'Administració de la societat ha acordat distribuir un dividend a compte del resultat de l'exercici 2017 per import de 420.000 milers d'euros, i han quedat 60.000 milers d'euros pendents de pagament al tancament de l'exercici.

El març de 2018 s'ha aprovat el repartiment d'un dividend complementari de 107.692 milers d'euros, de manera que s'ha repartit el 100% del resultat individual de VidaCaixa de 2017.

2.2. Exigències d'aptitud i honorabilitat

2.2.a. Exigències sobre qualificacions, coneixements i experiència aplicables

Els membres del Consell d'Administració, els directors generals i assimilats i els encarregats de les funcions que integren el sistema de govern de VidaCaixa (d'ara endavant, els càrrecs i funcions subjectes) els hauran d'exercir persones d'honorabilitat comercial i professional reconeguda que tinguin coneixements i experiència adequats per fer possible la gestió sana i prudent de VidaCaixa.

Amb caràcter general, els requisits d'idoneïtat seran els establerts en l'article 273 del Reglament delegat i la resta de la normativa aplicable, complementats, concretats o desenvolupats en cada moment pels criteris que el Consell d'Administració de VidaCaixa estableixi en cada moment en l'ús de les seves funcions.

En el supòsit de consellers persones jurídiques els requisits d'idoneïtat s'observaran tant respecte de la persona física representant del conseller persona jurídica com, en el que és aplicable, del conseller persona jurídica.

Durant el 2017 BPI Vida va aplicar la política d'aptitud i honorabilitat establerta en l'àmbit del grup BPI, tal com es detalla en l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe.

2.2.b. Procés per avaluar l'aptitud i l'honorabilitat

VidaCaixa ha implantat procediments d'avaluació dels qui hagin d'exercir els càrrecs i funcions subjectes previstos en el protocol d'idoneïtat aprovat pel Consell d'Administració.

Els aspectes principals d'aquests procediments d'avaluació són els següents:

1) Òrgans d'Avaluació

El Consell d'Administració i el conseller delegat de VidaCaixa són considerats com Òrgan d'Avaluació i, en conseqüència, assumeixen la condició i les funcions que tant el Reglament delegat com la Política els assignen en matèria d'avaluació, en relació amb les categories de càrrecs i funcions subjectes.

En el cas que l'avaluació es refereixi a la seva pròpia persona, les persones subjectes a avaluació s'hauran d'abstenir de participar en la formació de l'Expedient d'avaluació i en la proposta, la formulació i l'aprovació de l'Informe d'avaluació de la idoneïtat.

2) Expedient d'avaluació

L'Expedient d'avaluació constitueix la base documental per a l'avaluació per part de l'Òrgan d'Avaluació, i conté totes les manifestacions, les informacions i els documents necessaris per tal que l'Òrgan d'Avaluació pugui examinar i emetre un judici fundat sobre la idoneïtat de les persones avaluades.

El contingut de l'Expedient és determinat, desenvolupat i adaptat en cada moment pel Comitè de Nomenaments i Retribucions de VidaCaixa d'acord amb la documentació exigida en cada moment per la normativa vigent.

3) Informe d'avaluació de la idoneïtat

L'Informe d'avaluació de la idoneïtat conté la conclusió sobre el resultat del procés d'avaluació de la persona avaluada, i és formulat i aprovat per l'Òrgan d'Avaluació prenent com a base l'Expedient.

4) Procediment d'avaluació

Per a l'avaluació de les persones que han d'ocupar els càrrecs i funcions subjectes se segueix el procediment que es descriu a continuació:

4.1) Procediment en cas de nomenament:

L'òrgan o la persona o persones que promouen el nomenament ho comuniquen amb prou antelació al president del Consell d'Administració o al conseller delegat.

El Comitè de Nomenaments i Retribucions elabora i sotmet a l'Òrgan d'Avaluació la proposta d'informe corresponent.

Prenent com a base la informació continguda a l'Expedient, l'Òrgan d'Avaluació analitza, formula i aprova l'informe relatiu al candidat proposat.

Si la conclusió de l'informe és negativa, VidaCaixa s'abstindrà de nomenar o donar possessió en el càrrec al candidat proposat.

4.2) Procediment en cas de reelecció

En els casos en què es proposi la reelecció d'una persona subjecta a avaluació, se segueix el mateix procediment previst per al cas de nomenament, degudament adaptat al cas de reelecció.

No obstant això, l'Òrgan d'Avaluació es limita a confirmar el manteniment de les informacions contingudes a l'Expedient o, al seu torn, a actualitzar-les.

L'Òrgan d'Avaluació formula i aprova el seu Informe prenent com a base la confirmació o l'actualització de l'Expedient.

5) Avaluació contínua

Amb la periodicitat que determini el Consell d'Administració en cada moment que, en tot cas, serà per un període de temps inferior o igual al que, si escau, sigui aplicable d'acord amb la normativa vigent, VidaCaixa durà a terme l'avaluació contínua dels qui exerceixin els càrrecs i funcions subjectes.

6) Avaluació per circumstàncies sobrevingudes

Els qui exerceixen els càrrecs i funcions subjectes són responsables de comunicar de manera immediata al Comitè de Nomenaments i Retribucions (mitjançant una comunicació al seu president) l'esdeveniment de qualsevol fet o circumstància que pogués afectar l'avaluació de la seva idoneïtat per a l'exercici del seu càrrec o funció, en els termes en què la idoneïtat es configura en la política i en la normativa vigent d'aplicació.

El procediment que cal seguir en els casos d'avaluació per circumstàncies sobrevingudes serà el previst per a l'avaluació contínua.

Tal com s'ha indicat, durant el 2017 BPI Vida va aplicar la política d'aptitud i honorabilitat establerta en l'àmbit del grup BPI.

2.3. Sistema de gestió de riscos i autoavaluació de riscos i de solvència

2.3.1. Sistema de gestió de riscos

2.3.1.a. Descripció del sistema de gestió de riscos

El sistema de gestió de riscos de l'entitat es configura a través de la funció de gestió de riscos, les funcions i la responsabilitat principals de la qual són les següents:

1) Tasques generals

- Assistir i informar el Consell d'Administració, el Comitè Global de Riscos i la resta de funcions fonamentals en tot allò que és necessari per garantir el funcionament eficaç del sistema de gestió de riscos.
- Realitzar el seguiment de l'efectivitat del sistema de gestió de riscos.
- Establir i seguir les polítiques estratègiques sobre gestió de riscos.
- Definir i seguir el perfil de risc i els límits de tolerància al risc.
- Identificar, mesurar, gestionar, seguir i informar dels riscos.
- Presentar informació detallada sobre les exposicions a riscos prenent en consideració les decisions estratègiques.

- Identificar i avaluar els riscos emergents.
- La informació generada en el marc del sistema de gestió de riscos estarà a disposició de les persones i òrgans que dirigeixin de manera efectiva l'entitat o desenvolupin altres funcions fonamentals, que la tindran en compte en el seu procés de presa de decisions.

2) Tasques addicionals per a models interns de riscos

La funció de gestió de riscos assumeix les funcions següents i responsabilitats addicionals, en allò que fa referència als models interns totals o parcials desenvolupats per l'entitat en cada moment:

- Desenvolupament i aplicació del model intern.
- Aplicació de la política de validació de models interns establerta pel Consell d'Administració en cada moment.
- Documentació del model intern i de les seves possibles modificacions.
- Test d'ús del model intern.
- Informació al Consell d'Administració i al Comitè Global de Riscos sobre el model intern.
- Sempre que l'entitat disposi de models interns, s'elaborarà la informació sobre gestió de riscos fent servir el model intern, de manera que les dades del model es tinguin en compte en els processos de presa de decisions, i existeixi una efectiva integració dels models interns en la gestió.

Com a element primordial del sistema de gestió de riscos, el Consell d'Administració de l'entitat ha aprovat, segueix i manté actualitzades les polítiques de gestió de riscos següents, d'acord amb les àrees de gestió de riscos definides per l'Article 260 apartat 1 del Reglament Delegat de Solvència II 2015/35, de 10 d'octubre de 2014:

- Política de subscripció i constitució de reserves.
- Política de gestió d'actius i passius i risc de liquiditat.
- Política de gestió del risc d'inversions i del risc de concentració.
- Política de gestió del risc operacional.
- Política de reassegurança i altres tècniques de reducció del risc.

Així mateix, VidaCaixa disposa d'una metodologia de gestió de riscos en la qual s'enquadra la gestió de riscos.

Partint d'aquesta metodologia, l'entitat realitza una completa identificació dels riscos inherents als quals es troba exposada, així com una adequada comprovació que el sistema de control intern establert és efectiu per al control d'aquests riscos.

La metodologia de gestió de riscos s'articularà sobre els sistemes següents:

- Mapa de processos: descripció integral de la totalitat dels processos, subprocessos i activitats de l'entitat.

- Mapa de riscos inherents: identificació i avaluació dels riscos de l'entitat associats a cada procés, subprocés i activitat de l'entitat, atenent a cadascuna de les línies de negoci.

- Mapa de controls: inventari complet dels procediments de control intern implantats a l'entitat i avaluació de la seva eficàcia, per tal de detectar debilitats o deficiències.

- Eina informàtica: tota la informació associada a la gestió de riscos i als procediments de control intern de l'entitat es documenta, manté actualitzada i es comunica a tota l'organització mitjançant una eina informàtica que automatitza i aporta robustesa al sistema.

El resultat d'aquests sistemes està, en tot moment, a disposició del Consell d'Administració, el Comitè d'Auditoria i el Comitè Global de riscos, i s'actualitza amb una periodicitat almenys anual. Així mateix, està a disposició de la funció auditoria interna que el fa servir en l'elaboració de la planificació de les seves feines d'auditoria.

Per part seva, BPI Vida disposa d'un sistema de gestió de riscos centrat en la identificació de les diverses dimensions del risc i la disponibilitat d'aquesta informació per part dels gestors i òrgans de govern. Com ja s'ha comentat anteriorment, a la política de gestió de riscos es recullen els principis que regeixen el sistema de gestió de riscos de BPI Vida, així com els principals riscos identificats i les estratègies de gestió i mitigació corresponents.

- Coneixement dels diferents tipus de risc als quals s'enfronta la seva activitat.

- Definició del perfil de risc de cada cartera en funció de la seva tolerància al risc.

- Implementació d'una política d'inversions per a cada cartera adaptada al seu perfil de risc.

- Capacitat d'adaptació constant a les condicions del mercat, fet que pot dur al llarg del temps a diferents exposicions als diversos tipus de risc als quals l'activitat i les carteres estan subjectes.

Així mateix, la política de gestió de riscos de BPI Vida descriu els riscos identificats principals així com les estratègies de gestió i mitigació corresponents, que cobreix els riscos següents:

- Risc de mercat

- Risc de contrapart

- Risc de liquiditat

- Risc de subscripció

- Reassegurança i altres tècniques de mitigació de riscos

- Risc operacional

A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, es recullen més detalls respecte del seu sistema de gestió de riscos.

2.3.1.b. Implementació i integració del sistema de gestió de riscos en l'estructura organitzativa i els processos de presa de decisions

La funció de gestió de riscos de l'entitat està distribuïda al llarg de l'organització i recau a les àrees organitzatives responsables tant de la mesura, la gestió i el control de cadascuna de les principals àrees de risc, com de la coordinació i l'agregació de la informació generada per cada una.

El Consell d'Administració té la responsabilitat última del disseny i l'execució de la política de gestió de riscos.

Per delegació del Consell d'Administració, el Comitè Global de Riscos executa la política de gestió de riscos, gestionant i controlant les implicacions en la solvència i el capital de l'entitat.

Les funcions fonamentals de gestió de riscos, actuarial, verificació del compliment i d'auditoria interna estan representades en el Comitè Global de Riscos.

Les funcions principals del Comitè Global de Riscos són les següents:

- Aprovar i proposar les polítiques generals de riscos de l'entitat i l'estructura de límits per tipus de risc per a la seva aprovació.
- Revisar l'evolució dels riscos assumits, supervisant que s'ha complert amb l'estructura de límits establerta i obtenint informació sobre qualsevol incompliment rellevant.
- Revisar les exposicions més rellevants en l'àmbit dels grups econòmics, els sectors productius, les àrees geogràfiques i les línies de negoci.
- Seguir l'evolució del capital regulador i econòmic i de la planificació de capital, així com del compliment del perfil de risc fixat.
- Seguir i analitzar la rendibilitat i els paràmetres de risc per línies de negoci.
- Assegurar l'existència de procediments de notificació adequats que garanteixin la seva fiabilitat i integritat i revisar la informació referent a la gestió de riscos que es publiqui o distribueixi a tercers.

Com ja s'ha comentat anteriorment, en la política de gestió de riscos es recullen els principis que regeixen el sistema de gestió de riscos de BPI Vida, així com els principals riscos identificats i les estratègies de gestió i mitigació corresponents.

A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, adjunt a aquest informe, es recullen més detalls respecte del seu sistema de gestió de riscos.

2.3.2. Avaluació interna dels riscos i la solvència

2.3.2.a. Procés d'avaluació interna dels riscos i la solvència

L'ORSA és una peça clau a l'hora de prendre decisions sobre el negoci a tots els nivells i les seves projeccions són conegudes i tingudes en compte a l'hora de prendre decisions.

VidaCaixa considera el procés d'avaluació interna dels riscos i la solvència (d'ara endavant ORSA) com un procés global en el qual és determinant l'aportació de l'estratègia existent, la gestió del risc i la gestió de la solvència. Es tracta d'aportar indicadors i anàlisis quantitatives o qualitatives. A més d'aquesta informació, l'ORSA duu a terme anàlisis addicionals per aconseguir una visió completa del risc i la solvència futurs de l'entitat.

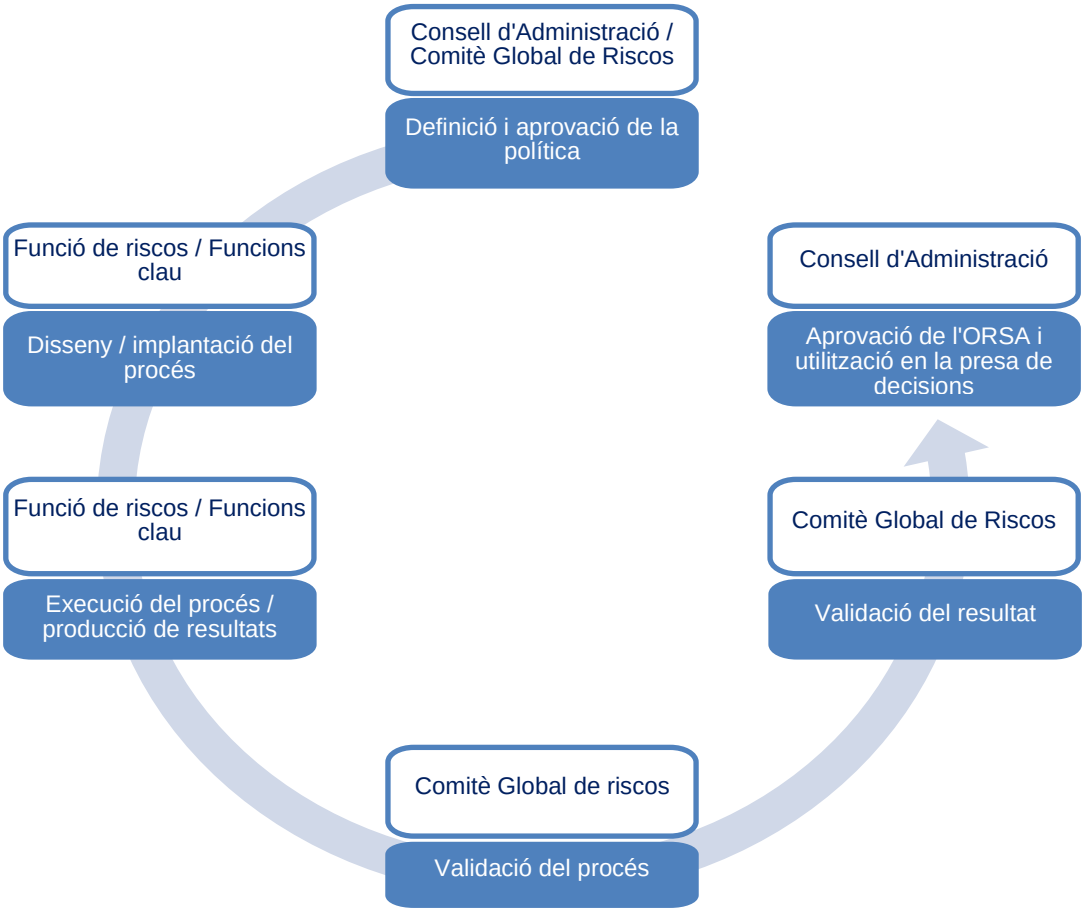

La política d'ORSA té com a objectiu marcar les línies generals que regeixen el procés ORSA.

El Comitè Global de Riscos és l'encarregat de definir i aprovar la proposta de política d'ORSA que es presentarà al Consell d'Administració. El Consell d'Administració és l'encarregat de revisar aquesta proposta i, si escau, aprovar-la.

La funció de gestió de riscos és l'encarregada de dissenyar i implantar el procés ORSA i s'encarrega que estigui dins de les línies generals establertes per la política. Així mateix, s'encarrega de garantir la planificació, la selecció i la coordinació de les diferents àrees implicades.

La funció de gestió de riscos també s'encarrega d'executar el procés ORSA de conformitat amb la política, garantint que s'estableix una relació amb els altres processos de gestió i que es coordinen totes les unitats participants i que les diferents contribucions es consoliden en un únic informe ORSA, i en verifica la cohesió global.

El Comitè Global de Riscos és l'encarregat de validar el procés verificant que s'ha executat degudament d'acord amb la política i analitzarà els resultats, els mètodes i les hipòtesis utilitzades, així com l'informe ORSA, de manera prèvia a l'aprovació final, que és responsabilitat del Consell d'Administració.

L'ORSA és considerat com un procés més de la companyia. Per tant, l'Auditoria Interna, partint del seu pla anual d'auditoria, pot realitzar revisions independents (parcials o totals) del procés per verificar que compleix la política d'ORSA i que s'ha executat degudament amb l'objectiu de proporcionar garanties raonables a la Direcció i al Consell d'Administració.

Per part seva, i tal com es detalla a l'Informe de situació financera i de solvència, BPI Vida disposa d'una política d'ORSA que recull els principis del seu procés d'avaluació interna dels riscos i la solvència.

L'elaboració de l'ORSA a BPI Vida implica la participació de totes les àrees clau de la companyia, a fi d'assegurar una revisió extensiva dels riscos potencials. Durant tot el procés d'aixecament, avaluació i anàlisi de riscos funciona un *Steering Committee* encarregat de realitzar un seguiment i control de tot el procés.

La Comissió Executiva de BPI Vida intervé diverses vegades al llarg del procés, rep punts de situació periòdics i determina quins són els escenaris més adequats entre els proposats per l'*Steering Committee*. L'aprovació final de l'informe correspon al Consell d'Administració.

En el procés ORSA consolidat de Grupo VidaCaixa s'ha comprovat que els escenaris plantejats en el procés ORSA de BPI Vida siguin congruents amb els de VidaCaixa, i mantenen la metodologia pròpia i les especificitats aplicables a BPI Vida.

S'annexa a aquest informe l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, en el qual s'ofereixen més detalls sobre el procés ORSA a BPI Vida.

2.3.2.b. Periodicitat de revisió i aprovació de l'avaluació interna dels riscos i la solvència

El Consell d'Administració de VidaCaixa revisa i aprova l'avaluació interna dels riscos i la solvència amb una periodicitat mínima anual.

No obstant això, VidaCaixa realitzarà un ORSA extraordinari quan es produeixin circumstàncies de mercat o internes de la companyia que facin variar el perfil de riscos de manera que els resultats de l'últim ORSA no tinguin relació amb el perfil de riscos de la companyia.

Així mateix, es durà a terme un ORSA extraordinari, si el Comitè Global de Riscos considera que s'ha produït un canvi significatiu en el perfil de risc, amb un abast proporcionat i adequat al canvi considerat.

BPI Vida realitza el seu ORSA amb una periodicitat mínima anual.

2.3.2.c. Determinació de les necessitats internes de solvència, i interacció entre les activitats de gestió de capital i el sistema de gestió de riscos

L'ORSA és una de las peces clau dins del sistema de gestió de riscos de VidaCaixa.

Mitjançant aquest procés, VidaCaixa fa una avaluació prospectiva de les seves necessitats globals de solvència.

Un dels eixos de l'ORSA és l'estimació del capital i el CSO projectats sota diferents supòsits d'estrès. Els escenaris d'estrès aplicats proposen xocs en variables crítiques del negoci de VidaCaixa, en línia amb els escenaris aplicats per EIOPA en els últims exercicis d'estrès a nivell europeu que s'han realitzat.

Així mateix, dins d'aquest procés es fa un seguiment del compliment dels límits de tolerància establerts pel Consell d'Administració a través de les deferents polítiques de gestió de riscos aprovades.

2.4. Sistema de control intern

2.4.a. Sistema de control intern

El sistema de control intern implantat en l'entitat es fonamenta en les línies generals i directrius establertes a la política de control intern de l'entitat.

El marc de control intern de VidaCaixa es basa en el model de tres línies de defensa:

- Una primera línia de defensa constituïda pels mateixos departaments gestors dels processos, riscos i controls, que s'encarregaran de dissenyar i aplicar els controls que mitiguin els riscos associats als processos que realitzin.
- Una segona línia de defensa constituïda per les funcions fonamentals de Compliment Normatiu, Actuarial i de Gestió de Riscos i altres àrees amb tasques de control i coordinació, que asseguren el funcionament del model i documentació del control intern.
- Una tercera línia constituïda per Auditoria Interna, que exerceix funcions de supervisió del marc de Control Intern.

El sistema de control intern establert en l'entitat recull, entre altres, les bases de control intern següents:

- Segregació de tasques i funcions, tant entre el personal com entre les activitats que es porten a terme.
- Limitació de poders i capacitat d'autoritzar operacions.
- Procediments de seguretat informàtica.
- Plans de contingència per als sistemes informàtics i de comunicació.
- Arxiu de documentació.
- Traçabilitat de totes les operacions i de tots els controls.

Addicionalment a la Política de control intern de l'entitat, hi ha directrius escrites i conegudes per l'organització que desenvolupen, a diferents nivells, les línies d'actuació establertes pel Consell d'Administració, i les principals són les següents:

- Normatives internes, com en matèria de protecció de dades de caràcter personal (LOPD), seguretat informàtica, prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, gestió de proveïdors, contractació i gestió pressupostària, etc.

- Mapes i manuals de procediments: Descripció dels processos que integren les activitats de l'entitat.
- Mapes de riscos: Identificació i avaluació dels riscos de l'entitat associats a cada procés, subprocés i activitat de l'entitat, atenent a cadascuna de les línies de negoci.
- Mapes de controls interns: Descripció dels controls que mitiguen cadascun dels riscos inherents identificats en el mapa de riscos de l'entitat.

Per part seva, el sistema de control intern de BPI Vida es fonamenta en les línies generals establertes a la política de control intern. BPI Vida manté un sistema de control intern adequat a la realitat de la companyia que té l'objectiu de proporcionar cobertura integral als riscos i processos inherents a la seva activitat. Els riscos inherents, activitats de control i les àrees responsables estan identificats i documentats en una aplicació pròpia del Grup BPI.

L'Informe de situació financera i de solvència propi de BPI Vida, annex a aquest informe, conté els detalls sobre el sistema de control intern de BPI Vida.

2.4.b. Implementació de la funció de compliment

La Funció de Compliment Normatiu de l'entitat es troba localitzada a la Direcció Jurídica i de Compliment Normatiu, i conforma una unitat independent dels departaments existents en aquesta Direcció.

La funció té una doble dependència: (i) jeràrquica del director general de VidaCaixa i (ii) funcional del director de Compliment Normatiu de CaixaBank.

La Funció de Compliment Normatiu desenvolupa les seves funcions amb autonomia, i per fer-ho disposa dels recursos humans i materials adequats per a l'exercici correcte de les funcions i responsabilitats que se li hagin assignat. Així mateix, disposa d'accés a la informació que necessiti per al desenvolupament adequat de les seves funcions i podrà sol·licitar accés als comitès, les reunions i fòrums que consideri oportuns.

Les àrees de VidaCaixa han d'informar de deficiències i canvis en els sistemes de gestió de riscos de l'entitat a la Funció com, per exemple, la introducció de nous productes o funcionalitats, canvis en procediments de treball, etc.

El report als òrgans d'administració i direcció constitueix una obligació principal per a la Funció de Compliment Normatiu. Amb aquesta finalitat, la Funció de Compliment Normatiu reporta directament al Comitè d'Auditoria de VidaCaixa, en la seva condició de comitè delegat del Consell d'Administració. Així mateix, la Funció de Compliment Normatiu de VidaCaixa reportarà a Compliment Normatiu de CaixaBank, en atenció a la seva dependència funcional.

Per part seva, la Funció de Compliment a BPI Vida es referma en la infraestructura existent al Banco BPI que identifica i divulga, juntament amb els administradors a les diverses àrees de la companyia, la nova legislació i reglamentació que tingui impacte en l'activitat de BPI Vida.

Les responsabilitats, els objectius, els processos i procediments de comunicació de la Funció de Compliment de BPI Vida es troben degudament especificats a la Política de control intern pròpia de la companyia.

L'Informe de situació financera i de solvència propi de BPI Vida, annex a aquest informe, conté els detalls addicionals sobre la funció de compliment de BPI Vida.

2.5. Funció d'auditoria interna

2.5.a. Implementació de la funció d'auditoria

L'Auditoria Interna de VidaCaixa és una activitat independent i objectiva d'assegurament i consulta, concebuda per afegir-hi valor i millorar les activitats. Contribueix a la consecució dels objectius estratègics de VidaCaixa aportant-hi un enfocament sistemàtic i disciplinat en l'avaluació i la millora dels processos de gestió de riscos, de controls i de govern corporatiu.

D'acord amb el model de tres línies de defensa, l'Auditoria Interna actua com a tercera línia de defensa mitjançant la supervisió de les actuacions de la primera línia i la segona línia amb l'objectiu de proporcionar una seguretat raonable a l'Alta Direcció i als Òrgans de Govern sobre:

- L'eficàcia i l'eficiència dels Sistemes de Control Intern per a la mitigació dels riscos associats a les activitats de l'entitat.
- El compliment de la legislació vigent, amb una atenció especial als requeriments dels Organismes Supervisors, i l'adequada aplicació dels Marcs de Gestió Global i Apetit al Risc definits.
- El compliment de les polítiques i normatives internes, i l'alineació amb les millors pràctiques i bons usos sectorials, per a un govern intern adequat.
- La fiabilitat i la integritat de la informació financera i operativa, incloent-hi l'efectivitat del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF).

Tot plegat amb la finalitat de contribuir a la salvaguarda dels actius i dels interessos dels accionistes, i així donar suport al Grup mitjançant l'emissió de recomanacions de valor i el seguiment de la seva adequada implantació que propiciï la consecució dels objectius estratègics i la millora de l'entorn de control.

La Funció d'Auditoria Interna realitza les seves feines d'auditoria atenent al que estableix el Pla estratègic i/o el Pla anual d'auditoria, a instàncies del Comitè d'Auditoria i Control, o per iniciativa pròpia. A més, el Consell d'Administració o l'Alta Direcció poden encarregar-li feines específiques del seu interès, o en resposta al requeriment dels Organismes Supervisors de les activitats de l'entitat.

Els resultats de les auditories i activitats realitzades es comuniquen als Òrgans de Govern i a l'Alta Direcció segons els processos i procediments d'informació definits en els manuals d'auditoria corresponents.

L'Auditoria Interna de VidaCaixa exerceix la responsabilitat de la funció sobre les activitat i negocis desenvolupats pel Grup VidaCaixa, incloses les activitats subcontractades a proveïdors externs. Totes aquestes activitats es realitzen de manera coordinada entre els equips d'Auditoria Interna de VidaCaixa i Auditoria Interna de CaixaBank.

Les relacions entre la Direcció d'Auditoria Interna de VidaCaixa i la Direcció d'Auditoria Interna de CaixaBank s'articulen al voltant de la informació dels temes que es debaten i/o acorden en els Òrgans de Govern, així com en la feina diària que duu a terme l'Auditoria Interna de VidaCaixa, les línies d'acció principals de la qual les proposa aquesta, les consensua amb l'Auditoria Interna de CaixaBank i les presenta formalment al Comitè d'Auditoria i Control de VidaCaixa. Des de l'Auditoria de CaixaBank es fixa la metodologia i les directrius que cal seguir per part de les diverses societats del Grup.

L'Auditoria Interna disposa d'una política aprovada pel Consell d'Administració, que es revisa anualment.

Per part seva, durant 2017, BPI Vida i Pensions va mantenir la Funció d'Auditoria Interna subcontractada a Banc BPI, en la mesura en què tota la seva activitat es realitza en associació amb les diverses àrees del Grup. D'aquesta manera es garanteix que les tasques de la Funció d'Auditoria Interna cobreixen totes les àrees implicades en l'activitat de la companyia.

Així, durant 2017 el Banc BPI ha integrat a la seva estructura la Direcció d'Auditoria i Inspecció l'àmbit d'actuació de la qual inclou BPI Vida.

L'Informe de situació financera i de solvència propi de BPI Vida, annex a aquest informe, conté els detalls sobre la Funció d'Auditoria Interna a BPI Vida.

2.5.b. Independència i objectivitat de la Funció d'Auditoria

Per tal d'establir i preservar la independència i l'autoritat de la Funció d'Auditoria, la Direcció d'Auditoria Interna de VidaCaixa depèn funcionalment del Comitè d'Auditoria i Control i reporta jeràrquicament a la Direcció General.

El Comitè d'Auditoria i Control, en la seva condició de comitè delegat del Consell d'Administració, aprova el nomenament i el cessament del director d'Auditoria Interna, així com la Política d'auditoria interna, el Pla anual d'auditoria resultant de l'avaluació de riscos, i els recursos humans i financers sol·licitats. Quan es consideri oportú, els temes tractats al Comitè d'Auditoria i Control es reportaran al Consell d'Administració.

La posició d'Auditoria Interna a l'entitat assegura una comunicació directa i oberta amb tots els membres del Comitè de Direcció, i permet tenir coneixement de les activitats, els plans i les iniciatives operatives i estratègiques.

L'Auditoria Interna té accés ple, llibre i il·limitat a totes les persones, béns, arxius, dades, sistemes, aplicacions, documents, reunions i fòrums de l'empresa que consideri necessaris per al desenvolupament de les seves funcions. La informació sol·licitada es facilita dins d'un període raonable i es proporciona fidel i íntegra. Respecte a això, Auditoria Interna podrà requerir accés permanent a dades i sistemes informàtics, i l'ús d'eines pròpies d'auditoria per a la realització de proves i validacions independents. En aquest sentit, la Funció disposa dels recursos tècnics i humans adequats per al desenvolupament correcte de les seves activitats i responsabilitats.

La Direcció i el personal d'Auditoria Interna no té responsabilitat sobre les activitats susceptibles de ser auditades. En concret, el personal d'Auditoria Interna avalua i recomana, però no dissenya, instal·la ni opera en els sistemes, els processos i els controls existents o futurs. Aquesta independència fomenta el pronunciament de judicis imparcials i sense prejudicis.

En aquest sentit, anualment la Direcció d'Auditoria Interna ratifica davant el Comitè d'Auditoria i Control la independència que té la Funció d'Auditoria Interna en l'organització.

La Direcció i l'equip d'Auditoria Interna de VidaCaixa treballen de manera coordinada amb l'Auditoria Interna de CaixaBank. Els resultats de les auditories s'avaluen conjuntament i es notifiquen de manera consensuada amb Auditoria Interna de CaixaBank.

Addicionalment, amb l'objectiu d'evitar possibles conflictes d'interès, la Direcció d'Auditoria Interna estableix una rotació d'assignacions adequada entre el personal d'Auditoria Interna.

Tal com es detalla a l'Informe de situació financera i de solvència en la consecució dels seus objectius, la Direcció d'Auditoria i Inspecció de BPI ha de tenir una actitud imparcial i evitar l'existència de conflictes d'interès entre auditats i auditors. Qualsevol limitació a la independència i l'objectivitat s'ha d'exposar al president del Consell d'Administració del Banc BPI.

2.6. Funció actuarial

La normativa sobre Solvència II configura la Funció Actuarial com una funció fonamental juntament amb la funció de gestió de riscos, la funció de verificació del compliment i la funció d'auditoria interna.

Dins de l'organització de l'entitat, la Funció Actuarial es troba separada de l'àrea responsable de realitzar en primera instància el càlcul de la provisió tècnica i dels imports recuperables de reassegurança, a fi de mantenir la seva independència.

La Funció Actuarial està formada per persones que han obtingut el títol superior universitari de caràcter avançat i especialitzat en ciències actuarials i financeres. Desenvolupa les seves funcions amb autonomia i disposa dels recursos humans i materials adequats per a l'exercici correcte de les funcions i responsabilitats que la normativa estableix. També disposa d'accés a la informació que necessita.

Les activitats que realitza la Funció Actuarial, des d'un punt de vista normatiu, se centren en l'anàlisi i validació de les provisions tècniques, com a activitat bàsica, en pronunciar-se sobre la política de subscripció, sobre l'adequació dels acords de reassegurança i en contribuir a l'aplicació efectiva del sistema de gestió de riscos.

Aquesta contribució es realitza, dins de l'àmbit de les provisions tècniques i de l'import recuperable de reassegurança, a través de la revisió de la qualitat de la dada que intervé en el càlcul, de l'adequació de les hipòtesis, la metodologia i els models utilitzats analitzant la idoneïtat dels canvis plantejats i les limitacions o debilitats que es poden presentar.

La Funció Actuarial presenta els resultats de les seves activitats de verificació, les seves anàlisis i les seves recomanacions en el Comitè Global de Riscos, en què també es realitza un seguiment periòdic de l'estat d'aquestes recomanacions.

Així mateix, la Funció Actuarial realitza l'informe anual, en el qual recull totes les tasques realitzades durant l'any, els resultats als quals ha arribat i indica les possibles deficiències trobades i recomanacions realitzades per esmenar-se. Aquest informe està dirigit al Consell d'Administració de l'entitat.

Per part seva, la funció actuarial de BPI Vida està situada dins de l'Àrea de Pensions i Assegurances. Les seves responsabilitats queden detallades a l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe.

2.7. Externalització

VidaCaixa disposa d'una política d'externalització.

L'objectiu de la política esmentada és establir un marc metodològic en què s'estableixin els criteris, els paràmetres (conceptuals i de presa de decisions) així com aspectes de compliment obligat per a l'externalització de les activitats de VidaCaixa.

VidaCaixa ha modificat la política d'externalització per alinear-la amb la política del Grup CaixaBank i mantenint aquells aspectes requerits per Solvència II, que es desenvoluparà a través de normativa interna.

Es consideren funcions crítiques, almenys, les funcions fonamentals de gestió de riscos, d'auditoria interna, de compliment i actuarial.

A 31 de desembre de 2017 no s'ha externalitzat cap funció o activitat operativa crítica o important.

En el marc de la política d'externalització, es revisen els serveis externalitzats amb la finalitat de valorar si algun podria estar vinculat a alguna funció o activitat operativa crítica o important. En cas que s'identifiqui algun servei crític o important externalitzat, es procedirà a la seva comunicació als organismes supervisors.

Per part seva, BPI Vida disposa d'una Política de subcontractació que estableix els principis que cal seguir a l'hora de prendre decisions sobre la de subcontractació de qualsevol de les funcions rellevants.

Tal com es detalla a l'Informe de situació financera i solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, i amb la finalitat de millorar la qualitat del seu sistema de governança BPI Vida, ha subcontractat a Banc BPI diverses activitats.

2.8. Avaluació sobre l'adequació del sistema de govern respecte a la naturalesa, el volum i la complexitat dels riscos inherents a la seva activitat

VidaCaixa configura la seva estructura organitzativa i funcional i la dota dels recursos suficients per assegurar que el seu sistema de govern és adequat respecte de la naturalesa, el volum i la complexitat dels riscos inherents a la seva activitat.

VidaCaixa treballa de manera contínua en la millora del seu sistema de gestió de riscos i control intern amb la ferma voluntat que reculli en tot moment les millors pràctiques del mercat.

2.9. Més informació significativa

No s'ha produït cap altra informació rellevant durant l'exercici.

3. Perfil de riscos

La quantificació dels riscos sota Solvència II, a través del càlcul del capital de solvència obligatori o CSO, permet observar els riscos significatius als quals VidaCaixa està exposada.

No obstant això, BPI Vida s'ha integrat en el balanç consolidat i incorporat en els càlculs de Solvència a nivell consolidat. És a dir:

- En el balanç econòmic consolidat s'han integrat els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord al Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 355 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.
- Els fons propis consolidats de VidaCaixa s'han determinat tenint en compte els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord amb el Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 356 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.

Per tant, les exposicions als riscos i els CSO d'aquest capítol ja contemplen l'efecte de la integració de BPI Vida.

Els mòduls de risc considerats en el CSO aplicables al Grup VidaCaixa són els següents:

- ***risc de mercat***: és el risc de pèrdua o modificació adversa de la situació financera resultant, directament o indirectament, de fluctuacions en el nivell i en la volatilitat dels preus de mercat dels actius, els passius i instruments financers.

- ***risc de contrapart***: és el risc de pèrdues derivades de l'incompliment inesperat, o deteriorament de la qualitat creditícia, de les contraparts i els deutors de l'entitat.

- ***risc de subscripció de Vida i Salut***: és el risc de pèrdua o modificació adversa del valor dels compromisos contrets en virtut de les assegurances, atenent als esdeveniments coberts, a causa de la inadequació de les hipòtesis de tarifació i constitució de provisions.

- ***risc operacional***: és el risc de pèrdua derivat de la inadequació o de la disfunció de processos interns, del personal o dels sistemes, o de successos externs, incloent-hi els riscos legals, però no els riscos derivats de decisions estratègiques, ni els riscos de reputació, que es recolliran en l'avaluació interna de riscos i solvència (ORSA) de l'entitat.

- ***risc de intangibles***: és el risc inherent a la pròpia naturalesa dels actius intangibles, que fa que els beneficis futurs esperats de l'actiu intangible puguin ser menors dels esperats en condicions normals.

Addicionalment a aquests mòduls de risc, el CSO de Grup recull el 49,92% del CSO de la seva participada SegurCaixa Adeslas, d'acord amb el que estableixen els articles 335 i 336 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència II.

A continuació es mostra el perfil de riscos de VidaCaixa a nivell consolidat d'acord amb el CSO de cada risc a 31 de desembre de 2017 i a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
SCR de mercat	**655.432**	**662.481**
SCR de contrapart	**295.785**	**95.256**
SCR de Vida	**1.530.741**	**1.392.696**
SCR de Salut	**20.212**	**8.172**
Efecte diversificació	**(549.926)**	**(415.533)**
SCR bàsic (BSCR)	**1.952.244**	**1.743.072**
SCR operacional	**323.571**	**334.187**
Efecte fiscal	**(682.745)**	**(623.178)**
Capital solvència obligatori (CSO)	**1.593.071**	**1.454.081**
49,92% CSO SegurCaixa Adeslas	**267.032**	**241.838**
Capital solvència obligatori (CSO) Grup	**1.860.103**	**1.695.919**

Gràficament, sense considerar la diversificació:

2017

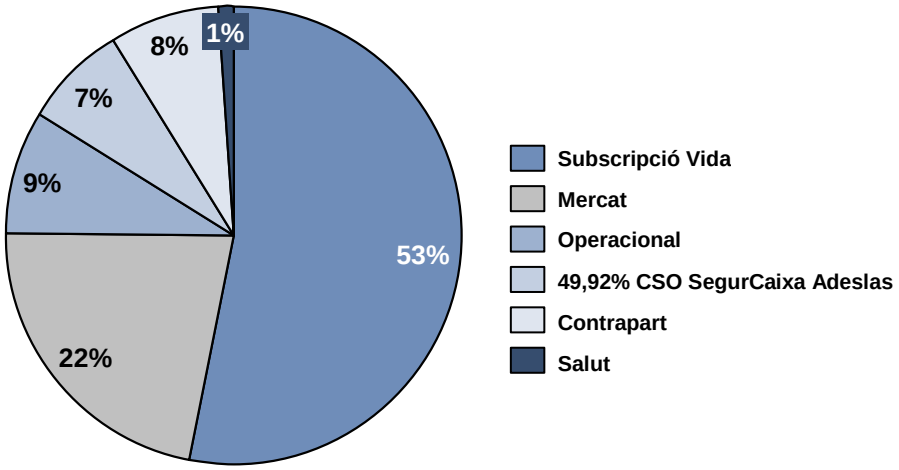

2016

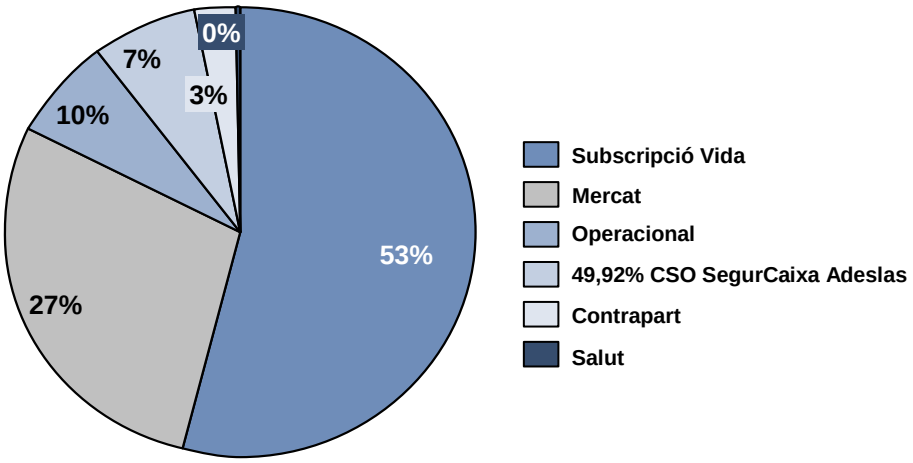

L'avaluació quantitativa dels riscos quantificables es completa amb una avaluació qualitativa dels riscos no quantificables que no es considera en el càlcul del CSO, concretament, del ***risc estratègic*** i del ***risc reputacional***.

Aquesta avaluació qualitativa està basada en la valoració de cada risc partint de la seva probabilitat d'ocurrència i el seu impacte potencial.

VidaCaixa recull la identificació i l'avaluació qualitativa de tots els riscos inherents en el seu mapa de riscos.

La identificació, l'avaluació i la documentació del mapa de riscos inherents es revisa i s'actualitza almenys anualment.

Així mateix, es realitza un seguiment trimestral de l'efectivitat del control intern els riscos i controls considerats clau.

3.1. Risc de subscripció

3.1.a. Exposició a riscos de subscripció

L'exposició a riscos de subscripció de VidaCaixa correspon bàsicament a assegurances de vida, i és immaterial l'exposició per assegurances de no vida.

Els productes de vida comercialitzats per VidaCaixa es poden agrupar en productes de la manera següent:

- ***productes d'estalvi individual***: principalment rendes vitalícies immediates o diferides (productes individuals que a canvi d'una aportació única permeten el cobrament duna renda) i productes d'estalvi sistemàtic, d'estalvi-inversió o d'estalvi per a la jubilació. Permeten realitzar aportacions úniques, periòdiques o extraordinàries.

- ***productes d'estalvi col·lectiu***: rendes vitalícies o temporals, immediates o diferides, així com capitals de supervivència, orientats a la cobertura de compromisos per pensions de les empreses amb els seus empleats, que permeten realitzar aportacions úniques o extraordinàries.

- ***productes de risc individual***: productes anuals renovables o temporals amb cobertura de mort i, en un grau menor, invalidesa absoluta i permanent, malaltia greu i mort per accident. Tots plegats permeten el pagament de primes anuals, mensuals o úniques.

- ***productes de risc col·lectiu***: productes per a la cobertura de prestacions per compromisos per pensions de les empreses, pimes i autònoms principalment per mort o invalidesa en els seus diferents graus, i permeten primes úniques o fraccionades.

- ***productes* unit linked *individual***: productes d'estalvi inversió, que inverteixen en carteres d'actius amb diferents perfils, en els quals el prenedor assumeix el risc de les inversions. Permeten realitzar aportacions úniques, periòdiques o extraordinàries.

- ***productes* unit linked *col·lectiu***: productes d'estalvi inversió per a la cobertura de prestacions per compromisos per pensions de les empreses, assumint el risc de la inversió el prenedor, i que permeten realitzar aportacions úniques o extraordinàries.

Els productes de no vida comercialitzats de manera secundària corresponen a assegurances d'accidents i malaltia.

Per altra banda, els productes comercialitzats per BPI Vida corresponen a les categories de productes d'estalvi individual i productes de *unit linked* individual.

La taula següent mostra l'exposició per a cada línia de negoci a 31 de desembre de 2017:

En milers d'euros	**Provisions tècniques calculades en el seu conjunt**	**La millor estimació**	**Marge de risc**	**Total provisions tècniques**
Assegurança amb PB	0	4.683.953	51.092	4.735.045
Una altra assegurança de vida	0	45.080.020	803.125	45.883.145
Reassegurança acceptada de Vida	0	33.901	14	33.915
Unit Linked i Index Linked	8.242.371	-306.338	40.670	7.976.703
Total vida	**8.242.371**	**49.491.536**	**894.901**	**58.628.808**
Total no vida	**0**	**11.287**	**2.010**	**13.297**
Total companyia	**8.242.371**	**49.502.823**	**896.911**	**58.642.105**

La taula següent mostra l'exposició per a cada línia de negoci a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros	**Provisions tècniques calculades en el seu conjunt**	**La millor estimació**	**Marge de risc**	**Total provisions tècniques**
Assegurança amb PB	0	2.717.337	33.788	**2.751.126**
Una altra assegurança de vida	0	43.568.471	678.927	**44.247.398**
Reassegurança acceptada de Vida	0	39.729	186	**39.915**
Unit Linked i Index Linked	3.763.976	(221.188)	34.381	**3.577.170**
Total vida	**3.763.976**	**46.104.350**	**747.283**	**50.615.609**
Total no vida	**0**	**15.996**	**1.321**	**17.318**
Total companyia	**3.763.976**	**46.120.346**	**748.604**	**50.632.926**

3.1.b. Avaluació dels riscos de subscripció

VidaCaixa, en virtut dels productes que comercialitza, està exposada principalment i de manera natural a riscos de subscripció de vida, i és immaterial el risc de subscripció derivat de les assegurances de no vida.

Els mòduls del risc de subscripció de vida considerats en el càlcul del CSO cobreixen els riscos que apliquen a VidaCaixa en la subscripció dels contractes de vida:

- ***riscos de mortalitat, longevitat i invalidesa***: són riscos biomètrics de pèrdua a causa de variacions en el nivell, la tendència o la volatilitat de les taxes de mortalitat, longevitat o invalidesa reals respecte de les hipòtesis aplicades en la tarifació i constitució de provisions dels productes.

- ***risc de caiguda de cartera***: és el risc de pèrdua de beneficis futurs esperats o d'increment de pèrdues futures esperades a causa de variacions en el nivell, la tendència o la volatilitat de les tasques de cancel·lacions, renovacions i rescats reals exercits pels prenedors de les pòlisses, respecte de les hipòtesis de caiguda aplicades en la constitució de reserves.

- ***risc de despeses***: és el risc de pèrdua a causa de variacions en el nivell, tendència o volatilitat de les despeses recurrents d'execució dels contractes d'assegurances o reassegurances respecte de les despeses repercutides en la tarifació i constitució de provisions dels productes.

- ***risc de catàstrofe***: és el risc de pèrdua a causa de successos extraordinaris.

En el càlcul del CSO, VidaCaixa aplica la fórmula estàndard establerta per la normativa en tots els mòduls de risc, excepte en els mòduls de risc de longevitat i mortalitat, per als quals aplica un model intern parcial aprovat per la DGSFP el desembre de 2015.

L'avaluació quantitativa del risc de subscripció assumit en termes de CSO és la següent:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
CSO de Vida	**1.530.741**	**1.392.696**

El risc de subscripció principal és el risc de caiguda, que reflecteix l'impacte que tindria en els fluxos de caixa futurs un escenari de caiguda massiva per variació extrema del comportament dels assegurats.

Vidacaixa aplica diverses tècniques per a la gestió d'aquests riscos, com són, entre altres, l'establiment de controls de subscripció, sistemes de retenció de cartera i l'anàlisi de suficiència del marge tècnic. Així mateix, la gestió continuada dels riscos de subscripció a través de la utilització del model intern parcial de longevitat i mortalitat permet reduir els riscos assumits.

3.1.c. Tècniques utilitzades per reduir els riscos

VidaCaixa fa servir la reassegurança per mitigar el risc de subscripció, i redueix així l'exposició a possibles problemes de liquiditat o pèrdues derivades de sinistres o atorga estabilitat a les seves carteres.

Amb una periodicitat mínima anual s'estableixen i actualitzen les línies generals de la política de reassegurança, que estableixen els procediments de gestió de la reassegurança, la selecció dels reasseguradors i la monitorització del programa de reassegurança.

D'acord amb la política de reassegurança, VidaCaixa ha aprovat un ràting mínim exigit als reasseguradors per als contractes que no siguin de prestació de serveis.

Segons es recull en l'Informe de Situació Financera i de Solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, no es recorre a tècniques de mitigació de riscos, en particular reassegurança. No obstant això, els riscos s'analitzen i es supervisen contínuament per garantir una gestió prudent.

3.1.d. Sensibilitat al risc

En el marc del procés d'avaluació interna de riscos i solvència (ORSA), VidaCaixa analitza l'impacte d'un conjunt d'escenaris hipotètics adversos, que proposen xocs en variables crítiques del negoci, i realitza una avaluació interna prospectiva amb un horitzó temporal mínim de tres anys.

En el desenvolupament del procés ORSA de 2017 es van fer proves en diversos escenaris adversos sobre els riscos de subscripció, analitzant el seu impacte en les necessitats globals de solvència.

3.2. Risc de mercat

3.2.a. Exposició a riscos de mercat

VidaCaixa, en virtut dels actius en els quals inverteix per cobrir els compromisos assegurats, està exposada principalment i de manera inherent a riscos de mercat.

Aquests actius es poden agrupar en les tipologies generals següents:

- ***deute públic***: deute sobirà i de bancs centrals, així com determinats bons d'emissors supranacionals i assimilats, que no està subjecta a riscos de mercat.
- ***renda fixa corporativa***: bons i obligacions d'emissors privats, titulitzacions, productes estructurats i derivats de crèdit.
- ***immobles***: terrenys, immobles i drets sobre la propietat immobiliària, així com participacions directes o indirectes en companyies immobiliàries.
- ***renda variable***: accions de renda variable global (cotitzades en mercats regulats de l'OCDE o l'EEE), accions en una altra renda variable (no cotitzades, de països emergents, etc.), participacions en empreses vinculades i participacions en fons d'inversions.
- ***dipòsits i efectiu***: dipòsits en entitats de crèdit a llarg termini i a curt termini, així com efectiu i equivalents.
- **derivats**: es corresponen, majoritàriament, amb els *swaps* de cobertura utilitzats per mitigar el risc de tipus d'interès

La taula següent mostra de manera general el valor de mercat de les inversions exposades a risc de mercat en cada tipologia d'actiu a 31 de desembre de 2017:

Actius	Milers d'euros
Deute públic	48.293.189
Renda fixa corporativa	5.803.193
Immobles	18.962
Renda variable	1.566
Dipòsits	1.346.197
Efectiu i equivalents	675.796
Derivats	(2.682.524)

A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, es detalla l'exposició a riscos de mercat de la companyia.

La taula següent mostra de manera general el valor de mercat de les inversions exposades a risc de mercat en cada tipologia d'actiu a 31 de desembre de 2016:

Actius	Milers d'euros
Deute públic	44.692.733
Renda fixa corporativa	5.480.869
Immobles	18.962
Renda variable	1.107
Dipòsits	544.295
Efectiu i equivalents	300.858
Derivats	(2.252.954)

3.2.b. Risc de tipus d'interès

VidaCaixa presenta exposició a risc de tipus d'interès principalment en les assegurances d'estalvi en els quals garanteix un tipus d'interès al prenedor.

Les assegurances d'estalvi comercialitzades per VidaCaixa es poden dividir en dues agrupacions clarament diferenciades en funció de les seves garanties:

- ***cartera immunitzada***: són aquelles pòlisses o grups de pòlisses el valor de rescat de les quals depèn del valor de mercat dels actius adquirits per a la seva cobertura. Això implica que en cada operació VidaCaixa identifica perfectament la cartera d'inversions associada, ja que els fluxos de caixa derivats d'aquesta cartera s'alineen amb els fluxos de caixa probables del passiu, i serveixen de referència per gestionar-ho.

  La cartera immunitzada es gestiona d'acord amb els principis i els requeriments d'utilització de l'ajustament per casament, l'ús dels quals el va autoritzar la DGSFP el desembre de 2015, i per això el risc de tipus d'interès queda mitigat.

- ***cartera no immunitzada***: són aquelles pòlisses o grups de pòlisses en què amb periodicitat igual o inferior a un any es garanteix un interès complementari addicional, i pot tenir una participació en els beneficis de la cartera i el valor de rescat igual a provisió matemàtica, així com els productes *unit linked*.

  Atès que la renovació del tipus d'interès s'ajusta a la situació dels mercats en cada període, el risc de tipus d'interès assumit és limitat.

  La cartera no immunitzada es valora a Solvència II utilitzant ajustament per volatilitat.

La taula següent mostra de manera general la distribució del valor de mercat de les carteres d'inversió a 31 de desembre de 2017 de VidaCaixa:

Cartera	Assignació	Milers d'euros
Cartera immunitzada	Estalvi garantit a llarg termini	43.697.798
Cartera no immunitzada	Estalvi garantit a curt termini	5.954.773
	Risc	465.850
	Unit Linked	5.962.641

Addicionalment, el valor de mercat de la cartera d'inversió de BPI ascendeix a 4.314.903 milers d'euros, que corresponen 2.281.679 milers d'euros a productes *Unit Linked* i 2.034.224 milers d'euros a productes d'estalvi.

La taula següent mostra de manera general la distribució del valor de mercat de les carteres d'inversió a 31 de desembre de 2016:

Cartera	Assignació	Milers d'euros
Cartera immunitzada	Estalvi garantit a llarg termini	42.487.017
Cartera no immunitzada	Estalvi garantit a curt termini	4.805.228
	Risc	419.811
	Unit Linked	3.763.976

3.2.c. Risc de concentració

En termes de CSO, VidaCaixa té exposició al risc de concentració a partir de l'excés d'exposició sobre un llindar, establert en funció de la qualitat creditícia de la contrapart.

A fi de gestionar i mitigar el risc de concentració, mantenint la cartera d'actius adequadament diversificada, VidaCaixa controla de manera contínua les exposicions que excedeixin o estiguin a prop d'excedir aquest llindar.

La taula següent mostra els excessos d'exposició en valor de mercat a 31 de desembre de 2017:

Tipologia d'Actiu	Exposició (en milers d'euros)
Excés en renda fixa corporativa	128.857

La taula següent mostra els excessos d'exposició en valor de mercat a 31 de desembre de 2016:

Tipologia d'Actiu	Exposició (en milers d'euros)
Excés en renda fixa corporativa	594.357

3.2.d. Avaluació dels riscos de mercat

Els mòduls considerats en el càlcul del CSO cobreixen tots els riscos de mercat que poden aplicar a VidaCaixa:

- ***risc de tipus d'interès***: és el risc de pèrdues per descens de valor de les inversions degut a canvis en els tipus d'interès, tenint en compte el casament de fluxos d'actius i passius.

- ***risc de diferencial o* spread**: és el risc de pèrdues per descens de valor de les inversions a causa de canvis en el diferencial de crèdit dels bons emesos per emissors privats sobre els bons emesos per emissors públics, motivats pels sentiments o l'especulació del mercat, no per la situació de l'emissor del bo.

- ***risc de concentració***: és el risc addicional de pèrdues per una manca de diversificació de les carteres d'actius o per una excessiva exposició al risc d'incompliment d'un mateix emissor o grup d'emissors vinculats.

- ***risc de renda variable***: és el risc de pèrdues per descens de valor de les inversions a causa de canvis en els preus de mercat de les accions.

- ***risc de divisa***: és el risc de pèrdues per descens de valor de les inversions degut a canvis en els tipus de canvi de les divises.

- ***risc d'immobles***: és el risc de pèrdues per descens de valor de les inversions a causa de canvis en els preus dels immobles.

VidaCaixa quantifica el risc de mercat en termes de CSO d'acord amb la fórmula estàndard establerta per la normativa de Solvència II.

L'avaluació quantitativa del risc de mercat assumit en termes de CSO és la següent:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
CSO de mercat	**655.432**	**662.481**

La gestió continuada dels riscos de mercat, a través de les polítiques d'inversions i de gestió d'actius i passius, incideixen positivament en l'avaluació dels riscos assumits.

3.2.e. Inversió dels actius d'acord amb el principi de prudència

VidaCaixa ha establert el principi de prudència en la gestió de les inversions a través de la política de gestió de riscos d'inversions i de concentració aprovada pel Consell d'Administració, en la qual s'estableixen l'univers de valors autoritzats i els límits i restriccions aplicables per a cada tipus d'inversió, així com els mecanismes i els indicadors de mesura i informació dels riscos assumits.

Aquest univers de valors autoritzats s'ajusta a l'estructura i enfocament de la gestió d'inversions de VidaCaixa, en relació amb la naturalesa prudent i a llarg termini de la inversió i a la criticitat de la liquiditat, partint dels criteris generals següents, sempre dins dels establerts per la legislació vigent:

- ***criteri geogràfic***: les entitats generadores del risc de crèdit subjacent hauran d'estar domiciliades en països autoritzats.

- ***criteri solvència***: el risc de crèdit subjacent dels valors haurà de tenir la consideració mínima autoritzada.

- ***criteri liquiditat***: el risc de crèdit subjacent dels valors haurà de tenir uns volums mínims d'emissió i contractació.

Dins de l'univers de valors autoritzats, VidaCaixa inverteix principalment en un horitzó de termini mitjà i llarg, i s'ha dotat dels mitjans i recursos necessaris per a una anàlisi correcta de les inversions tenint en compte la naturalesa de la seva activitat, els límits aprovats de tolerància al risc, la seva posició de solvència i la seva exposició al risc a llarg termini.

Tal com es recull a l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, totes les decisions d'inversió tenen en compte la prudència i els interessos dels prenedors d'assegurances, respectant el principi del gestor prudent. A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida se n'ofereixen més detalls.

3.2.f. Tècniques utilitzades per reduir els riscos

VidaCaixa limita l'exposició a risc de tipus d'interès a través de la gestió i el control continu del casament dels fluxos d'actius i passius utilitzant, entre altres inversions, la inversió en *swaps* com a instrument financer de cobertura.

Tal com es recull a l'Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest informe, BPI Vida ha tingut una política conservadora en allò que fa referència al risc de tipus d'interès, mantenint la durada global de la seva cartera d'inversions en valors inferiors a 1 any. A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, se n'ofereixen més detalls.

3.2.g. Sensibilitat al risc

En el marc del procés d'avaluació interna de riscos i solvència (ORSA), VidaCaixa analitza l'impacte d'un conjunt d'escenaris hipotètics adversos, que proposen xocs en variables crítiques del negoci, i realitza una avaluació interna prospectiva amb un horitzó temporal mínim de tres anys.

En el desenvolupament del procés ORSA de 2017 es van fer proves en diversos escenaris adversos sobre els riscos de mercat, analitzant el seu impacte en les necessitats globals de solvència.

Tal com es recull al seu Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest informe, BPI Vida, **en l'àmbit de la autoavaluació del risc i de la solvència es van analitzar diversos escenaris i proves d'estrès amb incidència directa en aquest risc, en particular** el tipus d'interès i l'*spread*. A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, se n'ofereixen més detalls.

3.3. Risc de contrapart

3.3.a. Exposició a riscos de contrapart

VidaCaixa està exposada al risc d'incompliment inesperat o deteriorament de la qualitat creditícia de les contraparts i els deutors.

En termes de càlcul del CSO, l'exposició al risc de contrapart es diferencia en els dos tipus següents:

- ***exposicions tipus 1***: principalment acords de reassegurança, titulitzacions, derivats i tresoreria en bancs.

- ***exposicions tipus 2***: principalment contraparts que no tenen qualificació creditícia, crèdits amb intermediaris, deutes de prenedors i préstecs hipotecaris.

La taula següent mostra en valor de mercat els dos tipus d'exposició a 31 de desembre de 2017:

Exposició	Milers d'euros
Tipus 1	2.443.156
Tipus 2	28.289

La taula següent mostra en valor de mercat els dos tipus d'exposició a 31 de desembre de 2016:

Exposició	Milers d'euros
Tipus 1	1.230.342
Tipus 2	78.273

L'exposició Tipus 1 inclou principalment l'exposició en derivats, l'exposició en actius equivalents a l'efectiu i l'exposició en recuperables de reassegurança.

Per al càlcul de l'exposició de Tipus 1, es té en compte l'article 192 del Reglament delegat 2015/35, el qual indica que la pèrdua en cas d'impagament s'expressarà neta dels passius sempre que l'acord contractual amb la contrapart compleixi els criteris qualitatius detallats en els articles 209 i 210.

En el cas particular de les exposicions mitjançant *swaps*, VidaCaixa té exposicions positives (actiu) i exposicions negatives (passiu) amb diverses contrapartides. Aquestes exposicions només es compensen entre si sempre que es tracti d'operacions subjectes a un contracte marc (ISDA o CMOF). En cas contrari, les operacions en negatiu no es compensen.

Tal com es recull al seu Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest present informe, BPI Vida inverteix quasi la totalitat del component del seu actiu representatiu de productes amb garantia de capital i dels seus fons propis en instruments de liquiditat, en particular dipòsits a termini, paper comercial i lletres de tresor, i en obligacions d'empreses i governs. Així, pràcticament totes les seves inversions financeres estan subjectes a risc de contrapart.

3.3.b. Avaluació dels riscos de crèdit

VidaCaixa quantifica el risc de contrapart d'acord amb la fórmula estàndard establerta per la normativa de Solvència II.

L'avaluació quantitativa del risc de contrapart assumit en termes de CSO és la següent:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
CSO de contrapart	**295.785**	**95.256**

3.3.c. Tècniques utilitzades per reduir els riscos

Durant el 2016 VidaCaixa va constituir un contracte de préstec de valors amb CaixaBank. Aquest contracte consisteix en la prestació de valors per part VidaCaixa (prestador) a CaixaBank (prestatari) amb la recepció d'una comissió. Les característiques, les condicions i els requisits d'aquesta operació queden especificats en la instància (i els seus annexos) presentada a la DGSFP el març de 2016.

Aquest préstec de valors s'ha formalitzat a través d'un contracte emparat pel Contracte marc europeu. En aquest contracte, queden definides les garanties reals per part del prestatari a favor del prestador, que consisteixen en titulitzacions descomptables al Banc Central Europeu.

Així, les característiques de sobrecolateralització, juntament amb els mecanismes de control i govern establerts, permeten mitigar el risc de contrapart d'aquesta operació.

La taula següent resumeix els valors de mercat a 31 de desembre de 2017:

Actiu	Milers d'euros	Sobrecolateralització
Préstec de valors	11.004.326	113%
Colateral (titulitzacions)	12.473.132	

La taula següent resumeix els valors de mercat a 31 de desembre de 2016:

Actiu	Milers d'euros	Sobrecolateralització
Préstec de valors	10.622.955	116%
Colateral (titulitzacions)	12.283.200	

VidaCaixa fa servir la reassegurança per mitigar el risc de subscripció. Per millorar la solvència de la cobertura total de reassegurança i mitigar el risc de contrapart assumit, l'entitat diversifica el risc entre diversos reasseguradors. Si no fos possible, com més baix sigui el nombre de reasseguradors, es donarà més importància a la seva solvència.

Així mateix, VidaCaixa té signat amb Caixabank un Acord de realització de cessions en garantia (CSA, per les sigles en anglès) en cobertura del risc assumit per les operacions financeres tancades a l'empara del Contracte marc d'operacions financeres (CMOF). Mitjançant aquest acord de garantia financera les parts es comprometen a realitzar transmissions d'efectiu i deute públic en garantia del risc net resultant en cada moment de les operacions tancades a l'empara del CMOF. En l'actualitat s'està realitzant setmanalment.

3.3.d. Sensibilitat al risc

En el marc del procés d'avaluació interna de riscos i solvència (ORSA), VidaCaixa analitza l'impacte d'un conjunt d'escenaris hipotètics adversos, que proposen xocs en variables crítiques

del negoci, i realitza una avaluació interna prospectiva amb un horitzó temporal mínim de tres anys.

En el desenvolupament del procés ORSA de 2016 es van fer proves en diversos escenaris adversos sobre els riscos de contrapart, analitzant el seu impacte en les necessitats globals de solvència.

3.4. Risc de liquiditat

3.4.a. Exposició a riscos de liquiditat

El risc de liquiditat es refereix a la possibilitat de no poder desinvertir en un instrument financer amb prou rapidesa o sense incórrer en costos addicionals significatius, en el moment en què s'hagi de fer front a una obligació de pagament.

L'exposició al risc de liquiditat de VidaCaixa és poc significativa i l'objectiu de l'activitat asseguradora radica a mantenir les inversions en cartera al llarg termini, o mentre hi hagi el compromís adquirit derivat dels contractes d'assegurança. A més a més, sense perjudici del que s'ha dit, les inversions financeres cotitzen, en general, en mercats líquids.

Per part seva, tal com es detalla al seu Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest informe, una part significativa de les inversions de BPI Vida es realitza en actius amb una elevada liquiditat (negociables en tot moment en el mercat secundari i/o curt termini).

3.4.b. Avaluació dels riscos de liquiditat

Per tal d'assegurar la liquiditat i poder atendre tots els compromisos de pagament que deriven de la seva activitat, VidaCaixa manté un seguiment continu de l'adequació entre els fluxos de caixa de les inversions i de les obligacions dels contractes d'assegurances.

Així mateix, d'acord amb la política de gestió d'actius i passius, VidaCaixa aplica els mecanismes de gestió següents, entre altres, per controlar i acotar el risc de liquiditat:

- seguiment de la situació de l'estat de la tresoreria de les principals carteres d'estalvi individual i col·lectiu de la companyia.
- seguiment de la situació de les durades parcials de les carteres d'estalvi individual.
- estimació de les necessitats de cobertura en funció de la nova producció i del seu efecte en el càlcul de les durades parcials de cada cartera.
- seguiment de la situació de cobertura de les carteres d'estalvi.

Per part seva, tal com es detalla al seu Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest informe, BPI Vida avalua almenys trimestralment el perfil de liquiditat de les carteres d'inversió.

3.4.c. Tècniques utilitzades per reduir els riscos

No concerneix perquè no és un risc quantificable en termes de CSO.

3.4.d. Beneficis esperats inclosos en primes futures

El benefici esperat inclòs en les primes futures es calcula, d'acord a l'article 260.2 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència II, com la diferència entre les provisions tècniques sense marge de risc i el càlcul de les provisions tècniques sense marge de risc basat en la hipòtesi que les primes corresponents a contractes d'assegurança i reassegurança existents que es tingui previst percebre en el futur no es perceben per qualsevol motiu que no sigui la materialització del succés assegurat, independentment del dret legal o contractual del prenedor de l'assegurança de cancel·lar la pòlissa.

Aquest import queda reconegut en la millor estimació de les provisions tècniques.

El benefici esperat inclou en les primes futures a 31 de desembre de 2017 i a 31 de desembre de 2016 ascendeix a 1.672.606 milers d'euros i 604.955 milers d'euros respectivament.

Per part seva, tal com es recull al seu Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest informe, no és aplicable a l'apartat 6 de l'article 309 del Reglament delegat 2015/35 per a les obligacions de BPI Vida ja que no existeixen beneficis esperats inclosos en primes futures.

3.4.e. Sensibilitat al risc

D'acord amb la política de gestió d'actius i passius, VidaCaixa fa un seguiment periòdic de l'evolució del casament dels fluxos d'actius i de passius, que permet gestionar la sensibilitat de les carteres davant variacions en la rendibilitat i la durada de les masses d'actius i passius, i anticipar possibles desfasaments de fluxos de caixa.

3.5. Risc operacional

3.5.a. Exposició a riscos operacionals

El càlcul del CSO per risc operacional pren en consideració el volum de les operacions de vida (excepte *Unit Linked*) i de no vida, determinat a partir de les primes meritades i les provisions tècniques constituïdes. En relació amb les assegurances *Unit Linked*, únicament es considera l'import de les despeses anuals ocasionades per aquestes obligacions.

En tot cas, el CSO per risc operacional està limitat com a màxim al 30 % del capital de solvència obligatori bàsic.

La taula següent mostra l'exposició a risc operacional a 31 de desembre de 2017:

Component	Milers d'euros
Primes meritades en els últims dotze mesos de vida	10.023.442
Primes meritades en els dotze mesos previs als últims dotze mesos de vida	9.775.335
Primes meritades en els últims dotze mesos de no vida	20.284
Primes meritades els dotze mesos previs als últims dotze mesos de no vida	16.185
BEL vida	55.463.525
BEL no vida	11.287

La taula següent mostra l'exposició a risc operacional a 31 de desembre de 2016:

Component	Milers d'euros
Primes meritades en els últims dotze mesos de vida	9.566.266
Primes meritades en els dotze mesos previs als últims dotze mesos de vida	8.588.304
Primes meritades en els últims dotze mesos de no vida	16.185
Primes meritades els dotze mesos previs als últims dotze mesos de no vida	17.291
BEL vida	49.868.326
BEL no vida	15.996

3.5.b. Avaluació dels riscos operacionals

VidaCaixa quantifica el risc operacional en termes de CSO d'acord amb la fórmula estàndard establerta per la normativa de Solvència II.

L'avaluació quantitativa del risc operacional assumit en termes de CSO és la següent:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
CSO Operacional	**323.571**	**334.187**

3.5.c. Tècniques utilitzades per reduir els riscos

En l'àmbit de la política de gestió del risc operacional, VidaCaixa estableix mecanismes per a una correcta gestió i control del risc operacional. En aquest sentit, alguns dels mecanismes més rellevants són:

- Desenvolupament i actualització constant d'un mapa de riscos operacionals.
- Elaboració i adaptació contínua de les normatives i els procediments interns.
- Implementació i seguiment de sistemes de control automatitzats.
- Manteniment d'una estricta segregació de funcions.
- Existència d'un pla de contingència tecnològica.
- Seguiment de pèrdues d'esdeveniments operacionals

VidaCaixa treballa en la millora contínua de la gestió del risc operacional.

VidaCaixa no aplica tècniques de mitigació del risc operacional en el càlcul del CSO.

Per part seva, BPI Vida durant 2017 va seguir el model de gestió de risc operacional en vigor en el Grup BPI. A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida se n'ofereixen més detalls al respecte.

3.5.d. Sensibilitat al risc

VidaCaixa té en compte el risc operacional en tots els processos ORSA que realitza, proporcionat al fet que el risc operacional té un pes acotat en el perfil de riscos de l'entitat.

3.6. Altres riscos significatius

VidaCaixa no considera altres riscos significatius als descrits en els apartats anteriors.

3.7. Més informació significativa

No s'ha produït cap altra informació rellevant durant l'exercici.

4. Valoració a efectes de Solvència II

A Solvència II els actius i els passius es valoren d'acord amb el que estableix l'article 75 de la Directiva 2009/138/CE. Així mateix, d'acord amb l'article 15 del Reglament delegat 2015/35 es reconeixen els impostos diferits corresponents a tots els actius i passius, incloses les provisions tècniques.

En el balanç econòmic consolidat s'han integrat els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord al Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 355 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.

A continuació es detalla de manera resumida el valor de mercat dels actius i els passius de l'entitat segons es mostra en el balanç econòmic:

Imports en milers d'euros

Actiu	Valor Solvència II Desembre 2017	Valor Solvència II Desembre 2016
Fons de comerç	-	-
Comissions anticipades i altres costos d'adquisició	-	-
Immobilitzat intangible	-	-
Actius per impostos diferits	**809.720**	**857.027**
Immobilitzat material per a ús propi	**23.419**	**23.493**
Inversions (diferents d'*index linked* i *unit linked*)	**58.133.235**	**53.172.637**
Immobles (aliens als destinats a l'ús propi)	2.329	2.329
Participacions	479.273	428.949
Accions	1.430	1.107
Bons	54.051.784	50.110.723
Fons d'Inversió	136	-
Derivats	2.252.086	2.085.236
Dipòsits diferents dels actius equivalents a l'efectiu	1.346.197	544.295
Actius posseïts per a contractes *index linked* i *unit linked*	**8.091.996**	**3.915.381**
Préstec amb garantia hipotecària i sense	**12.973**	**20.633**
Imports recuperables de la reassegurança	**273.430**	**336.127**
Crèdits per operacions d'assegurança directa i coassegurança	**36.510**	**58.944**
Crèdits per operacions de reassegurança	**20.029**	**13.110**
Altres crèdits	**199.277**	**203.867**
Efectiu i altres actius líquids equivalents	**675.795**	**300.858**
Altres actius, no consignats en altres partides	**1.531**	-
Total Actiu	**68.277.915**	**58.902.077**

Passiu	Valor Solvència II Desembre 2017	Valor Solvència II Desembre 2016
Provisions tècniques - salut (similars a les assegurances diferents de l'assegurança de vida)	**13.297**	**17.318**
Provisions tècniques - vida (excloses salut i les *index linked* i *unit linked*)	**50.652.105**	**47.038.438**
Provisions tècniques – *index linked* i *unit linked*	**7.976.703**	**3.577.170**
Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	**1.177**	**1.140**
Passius per impost diferits	**1.095.545**	**1.043.425**
Derivats	**4.934.610**	**4.338.189**
Deutes amb entitats de crèdit	**202.722**	**203.229**
Deutes per operacions d'assegurança i coassegurança	**72.356**	**74.218**
Deutes per operacions de reassegurança	**6.840**	**6.375**
Altres deutes i partides per pagar	**497.533**	**410.954**
Passius subordinats	**60.000**	**-**
Altres passius, no consignats a altres partides	**1.395**	**27.784**
Total passiu	**65.514.283**	**56.738.240**
Excés d'actius sobre passius	**2.763.632**	**2.163.836**

4.1. Valoració dels actius

4.1.a. Valor a efectes de Solvència II

Les bases, els mètodes i les hipòtesis principals utilitzades per a la valoració dels actius significatius del balanç econòmic del Grup VidaCaixa a 31 de desembre de 2016 són les següents:

- **Fons de comerç:** El valor del fons de comerç a Solvència II és igual a zero. L'ajustament de valoració realitzat només genera actius diferits associats per l'import del fons de comerç deduïble fiscalment.

- **Comissions anticipades:** Aquests actius tenen un valor igual a zero a Solvència II.

- **Immobilitzat intangible:** Aquests actius tenen un valor igual a zero a Solvència II, excepte que es puguin vendre per separat i es pugui demostrar que actius idèntics o similars tenen un valor. VidaCaixa, seguint un criteri de prudència no ha atorgat valor econòmic a aquests actius i els ha valorat en el balanç econòmic a zero.

- **Immobilitzat material per a ús propi i Immobles (aliens als destinats a l'ús propi):** A Solvència II aquests actius es valoren a valor raonable. Aquest valor raonable s'obté de taxacions degudament actualitzades.

- **Actius per impostos diferits:** A Solvència II, igual que en els estats financers consolidats, únicament es reconeixen aquells actius per impost diferit en la mesura en què es consideri probable que el Grup disposi de guanys fiscals futurs contra els quals es puguin fer efectius.

- **Participacions:** L'import de participacions està compost en un 99% per la participació del 49,92% a SegurCaixa Adeslas. Aquesta participació es valora d'acord amb el mètode de la participació ajustat, seguint el mètode de la participació ajustat establert en l'article 13 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència: el mètode de la participació ajustat requerirà que l'empresa participant valori la seva participació en empreses vinculades

basant-se en la part que li correspongui de l'excedent dels actius respecte als passius de l'empresa vinculada.

L'ajustament de valoració de la participació no es considera que sigui deduïble, i per això no s'associa cap actiu per impost diferit a aquest ajustament.

- **Inversions financeres:** Es valoren pel seu valor raonable, determinat d'acord amb els mètodes previstos en la normativa de Solvència II, d'acord amb la jerarquia següent que s'aplica:

  1. Primer, a partir de preus cotitzats en mercats actius.
  2. Segon, mitjançant tècniques de valoració en les quals les hipòtesis considerades corresponen a dades de mercat observables directament o indirectament o preus cotitzats en mercats actius per a instruments similars.
  3. Tercer, a través de tècniques de valoració en les quals algunes de les principals hipòtesis no estan suportades en dades observables en els mercats.

  Els derivats es corresponen principalment amb *swaps* de cobertura utilitzats per mitigar el risc de tipus d'interès.

4.1.b. Diferències entre valoració a efectes de Solvència II i valoració en els estats financers

A continuació es mostra el valor dels actius a Solvència II en comparació amb el seu valor en els estats financers, partint dels ajustaments de valoració realitzats, a 31 de desembre de 2017:

Imports en milers d'euros

Actiu	Valor Solvència II	Valor estats financers	
Fons de comerç	**-**	**583.577**	(a)
Comissions anticipades i altres costos d'adquisició	**-**	**4.159**	(b)
Immobilitzat intangible	**-**	**164.065**	(c)
Actius per impostos diferits	**809.720**	**261.809**	(d)
Immobilitzat material per a ús propi	**23.419**	**22.147**	
Inversions (diferents d'*index linked* i *unit linked*)	**58.133.235**	**57.799.815**	
Immobles (aliens als destinats a l'ús propi)	2.329	622	
Participacions	479.273	1.027.133	(e)
Accions	1.430	1.236	
Bons	54.051.784	53.194.379	(f)
Deute públic	*48.234.811*	*47.493.243*	*(f)*
Deute privat	*5.803.193*	*5.687.361*	*(f)*
Titulacions d'actius	*13.780*	*13.775*	
Fons d'inversió	136	136	
Derivats	2.252.086	2.258.210	(f)
Dipòsits diferents dels actius equivalents a l'efectiu	1.346.197	1.318.099	(g)
Actius posseïts per a contractes *index linked* i *unit linked*	**8.091.996**	**8.078.961**	
Préstec amb garantia hipotecària i sense	**12.973**	**12.943**	
Bestretes sobre pòlisses	10.530	10.530	
A persones físiques	1.662	1.662	
Altres	781	751	
Imports recuperables de la reassegurança	**273.430**	**273.433**	
Assegurances diferents de l'assegurança de vida, i de salut similars a les	1.960	5.114	
Assegurances de vida, i de salut similars a les de vida, excloses les de la salut i les *index linked* i *unit linked*	271.470	268.319	
Crèdits per operacions d'assegurança directa i coassegurança	**36.510**	**36.510**	
Crèdits per operacions de reassegurança	**20.029**	**20.029**	
Altres crèdits	**199.277**	**199.277**	
Efectiu i altres actius líquids equivalents	**675.795**	**675.795**	
Altres actius, no consignats en altres partides	**1.531**	**783.461**	(h)
Total actiu	**68.277.915**	**68.915.981**	

A continuació es mostra el valor dels actius a Solvència II en comparació amb el seu valor en els estats financers, partint dels ajustaments de valoració realitzats, a 31 de desembre de 2016:

Imports en milers d'euros

Actiu	Valor Solvència II	Valor dels estats financers consolidats	
Fons de comerç	**-**	**583.577**	(a)
Comissions anticipades i altres costos d'adquisició	**-**	**5.126**	(b)
Immobilitzat intangible	**-**	**177.991**	(c)
Actius per impostos diferits	**857.027**	**280.417**	(d)
Immobilitzat material per a ús propi	**23.493**	**22.492**	
Inversions (diferents d'*index linked* i *unit linked*)	**53.172.637**	**52.855.679**	
Immobles (aliens als destinats a l'ús propi)	2.329	625	
Participacions	428.949	1.068.618	(e)
Accions	1.107	982	
Bons	50.110.723	49.264.012	(f)
Deute públic	*44.702.113*	*43.962.188*	*(f)*
Deute privat	*5.392.626*	*5.285.969*	*(f)*
Titulacions d'actius	*15.984*	*15.855*	
Derivats	2.085.236	2.020.987	(f)
Dipòsits diferents dels actius equivalents a l'efectiu	544.295	500.456	(g)
Actius posseïts per a contractes *index linked* i *unit linked*	**3.915.381**	**3.904.517**	
Préstec amb garantia hipotecària i sense	**20.633**	**20.089**	
Bestretes sobre pòlisses	11.210	11.210	
A persones físiques	1.641	1.641	
Altres	7.782	7.238	
Imports recuperables de la reassegurança	**336.127**	**336.723**	
Assegurances diferents de l'assegurança de vida, i de salut similars a les	2.933	3.016	
Assegurances de vida, i de salut similars a les de vida, excloses les de la salut i les *index linked* i *unit linked*	333.194	333.707	
Crèdits per operacions d'assegurança directa i coassegurança	**58.944**	**58.944**	
Crèdits per operacions de reassegurança	**13.110**	**13.110**	
Altres crèdits	**203.867**	**203.867**	
Efectiu i altres actius líquids equivalents	**300.858**	**300.858**	
Altres actius, no consignats en altres partides	**-**	**848.226**	(h)
Total actiu	**58.902.077**	**59.611.616**	

(a) **Fons de comerç:** Es valora a zero.

(b) **Comissions anticipades:** Es valoren a zero.

(c) **Immobilitzat intangible:** Es valoren a zero.

(d) **Actius per impostos diferits:** La variació que experimenta aquest saldo es deu a la consideració de l'efecte fiscal (considerant un tipus impositiu del 30%) dels ajustaments negatius realitzats a l'actiu (és a dir, que redueixen l'actiu) i als ajustaments positius realitzats al passiu (considerant ajustaments positius aquells que fan augmentar el passiu) sempre que tinguin la consideració de fiscalment deduïbles.

(e) **Participacions:** En els estats financers consolidats, les entitats associades s'han valorat pel seu cost, i han minorat si afecta l'import acumulat de les correccions valoratives per deteriorament. A Solvència II, SegurCaixa Adeslas com que es tracta d'una entitat asseguradora s'ha valorat per la part proporcional (49,92%) de l'excés dels actius sobre els passius. Aquesta valoració suposa un ajustament negatiu sobre el valor de la participada. Aquest ajustament té la consideració de fiscalment no deduïble, i per això no genera actiu per impost diferit associat.

(f) **Bons i derivats:** Les diferències existents entre aquests saldos en els estats financers consolidats i Solvència II no són diferències de valoració, sinó que es deuen a la reclassificació que es realitza dels interessos meritats i no vençuts. Aquests interessos en els estats financers consolidats es recullen dins de Periodificacions comptables, tot i que a Solvència II es consideren més import de la inversió, i es resten de la resta d'actius.

Així mateix, cal esmentar que els derivats es classifiquen de manera separada en l'actiu o en el passiu depenent del seu valor de mercat. En canvi, en el balanç comptable es classifiquen en l'actiu pel seu valor de mercat agregat.

(g) **Dipòsits:** Mentre que a Solvència II es valoren pel seu valor raonable, en els estats financers consolidats es valoren a cost amortitzat.

(h) **Altres actius:** La variació de la valoració entre els estats financers consolidats i el balanç econòmic de Solvència II obeeix principalment a la reclassificació esmentada en el punt (e) anterior. Aquests interessos, en els estats financers consolidats, estaven classificats dins de Periodificacions comptables, i en canvi a Solvència II es consideren més import de la inversió.

Cal fer notar que les diferències de valoració provinents dels actius de BPI Vida integrats en el balanç econòmic consolidat no són significatius per al conjunt del balanç, i són els més rellevants els referents a Bons – Deute Privat.

4.2. Valoració de les provisions tècniques

4.2.a. Valor a efectes de Solvència II de les provisions tècniques per línia de negoci

La valoració de les provisions tècniques als efectes de Solvència II està composta per la suma de la millor estimació de les obligacions que el Grup manté amb els assegurats juntament amb un marge de risc.

El valor de la millor estimació de les obligacions (d'ara endavant, *best estimated liabilities* o BEL) tracta de reflectir el valor hipotètic que tindria la cartera de pòlisses si el Grup VidaCaixa decidís vendre-les en un mercat lliure.

Per part seva, el marge de risc (d'ara endavant, *risk margin* o RM) s'assimila al cost del finançament que hauria d'assumir l'hipotètic comprador de la cartera venuda per VidaCaixa per cobrir els riscos implícits de les pòlisses comprades.

La cartera de pòlisses de VidaCaixa està composta principalment d'assegurances d'estalvi garantit a llarg termini tant individual com col·lectiu, així com pòlisses de risc, tant vinculades a productes bancaris de finançament personal o hipotecària com no vinculades.

Un volum reduït de pòlisses té participació en beneficis, i és l'import d'aquesta participació en part de caràcter discrecional.

En un grau menor, formen part del negoci les pòlisses en les quals el prenedor assumeix el risc de la inversió (*Unit Linked*), i de manera residual carteres d'assegurances d'accidents o malaltia.

Partint de la composició de la cartera i, d'acord amb la Directiva 2009/138 del Parlament Europeu i del Consell, s'ha classificat la totalitat de les pòlisses en diferents línies de negoci.

El desglossament de les provisions tècniques (BEL més RM) per línies de negoci a 31 de desembre de 2017 es detalla a continuació:

En milers d'euros	Provisions tècniques calculades en el seu conjunt	La millor estimació	Marge de risc	Total provisions tècniques
Assegurança amb PB	-	4.683.953	51.092	4.735.045
Una altra assegurança de vida	-	45.080.020	803.125	45.883.145
Reassegurança acceptada de vida	-	33.901	14	33.915
Unit Linked i *Index Linked*	8.242.371	(306.338)	40.670	7.976.703
Total vida	**8.242.371**	**49.491.536**	**894.901**	**58.628.808**
Total no vida	**-**	**11.287**	**2.010**	**13.297**
Total companyia	**8.242.371**	**49.502.823**	**896.911**	**58.642.105**

El desglossament de les provisions tècniques (BEL més RM) per línies de negoci a 31 de desembre de 2016 es detalla a continuació:

En milers d'euros	Provisions tècniques calculades en el seu conjunt	La millor estimació	Marge de risc	Total provisions tècniques
Assegurança amb PB	-	2.717.337	33.788	**2.751.126**
Una altra assegurança de vida	-	43.568.471	678.927	**44.247.398**
Reassegurança acceptada de vida	-	39.729	186	**39.915**
Unit Linked i *Index Linked*	3.763.976	(221.188)	34.381	**3.577.170**
Total vida	**3.763.976**	**46.104.350**	**747.283**	**50.615.609**
Total no vida	**-**	**15.996**	**1.321**	**17.318**
Total companyia	**3.763.976**	**46.120.346**	**748.604**	**50.632.926**

Càlcul de la millor estimació de les provisions

Es basa en el càlcul del valor actual actuarial dels fluxos d'efectiu lligats a les obligacions (pagament de prestacions, rescats, despeses i participació en beneficis) i als drets (cobrament de primes) associats a cadascuna de les pòlisses.

En aquest càlcul, les pòlisses s'agrupen en grups homogenis de risc tenint en compte les característiques de cada una, principalment si estan immunitzades financerament o no, la tipologia d'assegurança a la qual pertany (estalvi, risc o *unit linked*), la data de contractació, i la seva durada (curt termini o llarg termini).

La generació de fluxos probables es realitza pòlissa a pòlissa en les assegurances individuals i adhesió a adhesió en assegurances col·lectives. El Grup disposa de processos automàtics que capturen els paràmetres tècnics, les dades biomètriques i econòmiques de les pòlisses i adhesions que resideixen en els aplicatius de gestió després de la subscripció, i garanteix així la suficiència i la qualitat de dades així com la consistència del procés.

La metodologia i la formulació actuarial utilitzada parteix de la continguda a la Nota tècnica dels productes, fet que garanteix que el procés de generació sigui equiparable al que fa servir per al càlcul de les provisions comptables.

Així mateix, en els mateixos processos s'efectua una rèplica de càlcul i es fa quadrar amb la informació comptable per tal de donar robustesa, consistència i traçabilitat al procés de càlcul que s'efectua.

Per a la valoració de les provisions tècniques a efectes de Solvència II s'han fet servir les hipòtesis següents:

- ***Hipòtesi de longevitat i mortalitat***:

  Per a la determinació de BEL, s'ha utilitzat com a millor estimació de longevitat/mortalitat la taula de mortalitat d'experiència pròpia que emana del procés estadístic del model intern parcial de mortalitat i longevitat de l'entitat i hi és, per tant, consistent.

- ***Hipòtesi de discapacitat***:

  Per al risc de discapacitat, es fan servir taules sectorials generalment acceptades. Els paràmetres per a la valoració del BEL es determinaran atenent a la mesura sistemàtica del risc quant a la comprovació de la seva suficiència i representativitat.

- ***Hipòtesi de caiguda de cartera***:

  En la projecció de fluxos probables del negoci s'ha utilitzat com a millor hipòtesi de rescats futurs la que emana del procés estadístic de la companyia partint de l'anàlisi sistemàtica de l'experiència pròpia.

- ***Hipòtesi de despeses***:

  S'han considerat les despeses recurrents per cada negoci i tipus d'operacions, partint de les dades comptables de classificació i imputació per a cada un.

- ***Corbes de descompte***:

  En funció de les característiques de cada grup homogeni de risc, en el càlcul del BEL es fa servir la corba *risk free* proporcionada per EIOPA corregida per l'ajustament per casament o l'ajustament per volatilitat recollit en la normativa vigent.

- ***Límits del contracte***:

  De manera general, en el càlcul es contempla com un límit la temporalitat prevista en les pòlisses.

  En contractes temporals renovables:

  - Si l'asseguradora manté amb caràcter unilateral els drets a acabar el contracte, a rebutjar primes exigibles o a modificar les primes o les prestacions exigibles segons el contracte de tal manera que les primes reflecteixen totalment els riscos, el límit serà el de la temporalitat en vigor sense renovació posterior i amb la renovació següent si es troba en els dos mesos previs.

- En canvi, si el Grup no disposa dels drets unilaterals esmentats, s'adoptarà l'extensió del límit contractual considerant renovacions futures.

- ***Opcions i garanties***:

  VidaCaixa té en compte en el càlcul del BEL les opcions i garanties incloses en els contractes d'assegurances com, entre altres, el valor de rescat.

- ***Simplificacions***:

  De conformitat amb l'article 21 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència II, el Grup VidaCaixa utilitza unes aproximacions determinades en la valoració de provisions tècniques, principalment per a contractes de coassegurança. La utilització de simplificacions representa menys d'un 2,40% del BEL a 31 de desembre de 2017 (menys d'un 3% del BEL a 31 de desembre 2016).

- ***Futures decisions de gestió***

  No s'han considerat hipòtesis sobre les accions futures de la direcció ja que no concerneixen.

***Càlcul del* risk margin**

En relació amb el càlcul del marge de risc, el Grup VidaCaixa fa servir el mètode 3 dins de la jerarquia de mètodes simplificats que permet la normativa com a alternativa més idònia per al càlcul del marge de risc.

El mètode 3 consisteix a calcular per aproximació la suma descomptada de tots els capitals de solvència obligatoris futurs en un sol pas, sense l'aproximació dels capitals de solvència obligatoris per a cada any futur per separat.

Partint de les anàlisis realitzades, el Grup VidaCaixa considera que el càlcul mitjançant el mètode 3 reflecteix raonablement el cost de finançament d'un import de fons propis admissibles igual al capital de solvència obligatori necessari per a assumir les obligacions d'assegurança durant el seu període de vigència, tal com especifica l'apartat 5 de l'article 77, relatiu al càlcul de provisions tècniques, de la Directiva 2009/138/CE del Parlament Europeu i del Consell. A més, aquest mètode reflecteix la naturalesa, el volum i la complexitat dels riscos subjacents a les obligacions d'assegurances del Grup VidaCaixa.

Tal com es descriu en el seu Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest informe, BPI Vida va calcular el marge de risc per a totes les responsabilitats d'acord amb el "Mètode 2" de les "Directrius sobre l'avaluació de les provisions tècniques" divulgades per EIOPA.

Provisions tècniques e BPI Vida

A l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe, es detalla la informació sobre el càlcul de la millor estimació de les provisions.

4.2.b. Nivell d'incertesa relacionat amb el valor de les provisions tècniques

En la projecció de fluxos probables utilitzats en el càlcul de la millor estimació es tenen en compte les incerteses relatives als fluxos de caixa futurs ponderats per la seva probabilitat, considerant els diversos aspectes que intervenen en la seva generació i mitjançant la utilització d'hipòtesis realistes. Tot plegat, per tal de calcular les provisions tècniques d'una manera prudent, fiable i objectiva.

4.2.c. Diferències entre valoració a efectes de Solvència II i valoració en els estats financers consolidats per línia de negoci

En els estats financers el càlcul de les provisions tècniques es realitza partint del que s'estableix a la disposició addicional cinquena, "Règim de càlcul de les provisions tècniques a efectes comptables", del Reial decret 1060/2015 de 20 de novembre, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores (ROSSEAR), que remet al que recull el Reglament d'ordenació i supervisió d'assegurances privades, aprovat pel Reial decret 2486/1998 de 20 de novembre (ROSSP). En els estats financers consolidats aquesta valoració de les provisions s'ajusta per adaptar-la al que estableix en les Normes internacionals d'informació financera (NIIF).

En canvi, a Solvència II, el càlcul de les provisions tècniques es basa en la secció 1a, "Normes sobre provisions tècniques", del ROSSEAR.

El *best estimated* de les provisions a Solvència II recull el valor de les inversions associades a les carters de passiu mitjançant la corba descompte aplicada en l'actualització dels fluxos.

A continuació es mostra el valor de les provisions tècniques a Solvència II en comparació amb el seu valor en els estats financers, partint dels ajustaments de valoració realitzats, a 31 de desembre de 2017:

En milers d'euros	Valor Solvència II	Valor dels estats financers consolidats
Provisions tècniques - assegurances de salut (similars a les assegurances diferents de l'assegurança de vida)	**13.297**	**14.372**
PT calculades en el seu conjunt	-	-
La millor estimació (ME)	11.287	-
Marge de risc (MR)	2.010	-
Provisions tècniques – assegurances de vida (excloses les de la salut i les *index linked* i *unit linked*)	**50.652.105**	**51.505.413**
PT calculades en el seu conjunt	-	-
La millor estimació (ME)	49.797.874	-
Marge de risc (MR)	854.231	-
Provisions tècniques – *index linked* i *unit linked*	**7.976.703**	**8.242.371**
PT calculades en el seu conjunt	8.242.371	-
La millor estimació (ME)	(306.338)	-
Marge de risc (MR)	40.670	-
Total	**58.642.105**	**59.762.156**

A continuació es mostra el valor de les provisions tècniques a Solvència II en comparació amb el seu valor en els estats financers, partint dels ajustaments de valoració realitzats, a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros	Valor Solvència II	Valor dels estats financers consolidats
Provisions tècniques - assegurances de salut (similars a les assegurances diferents de l'assegurança de vida)	**17.318**	**17.743**
PT calculades en el seu conjunt	-	-
La millor estimació (ME)	15.996	-
Marge de risc (MR)	1.321	-
Provisions tècniques – assegurances de vida (excloses les de la salut i les *index linked* i *unit linked*)	**47.038.438**	**47.505.692**
PT calculades en el seu conjunt	-	-
La millor estimació (ME)	46.325.537	-
Marge de risc (MR)	712.901	-
Provisions tècniques – *index linked* i *unit linked*	**3.577.170**	**3.763.976**
PT calculades en el seu conjunt	3.763.976	-
La millor estimació (ME)	(221.188)	-
Marge de risc (MR)	34.381	-
Total	**50.632.926**	**51.287.411**

Les provisions tècniques dels estats financers consolidats a 31 de desembre de 2017 inclouen un ajustament per adaptar la seva valoració al que s'estableix a les NIIF per un import de 675.676 milers d'euros (671.258 milers d'euros a 31 de desembre de 2017).

Tal com s'ha indicat anteriorment, les diferències de valoració provinents de les provisions tècniques de BPI Vida integrades en el balanç econòmic consolidat no són significatives per al conjunt del balanç.

4.2.d. Aplicació de l'ajustament per casament

L'ajustament per casament de la corba lliure de risc és una mesura permanent establerta a la normativa de Solvència II que recull les millors i més esteses pràctiques que s'han anat aplicant en el mercat espanyol des de 1999 per a la gestió d'assegurances d'estalvi a llarg termini, partint del casament de fluxos d'actius i passius establert a l'article 33.2 del ROSSP, desenvolupada actualment en l'Ordre ministerial EHA/339/2007, de 16 de febrer, que modifica l'ordre de 23 de desembre de 1998.

Aquestes pràctiques han demostrat que són eficaces en el manteniment de la solvència i la solidesa del sector assegurador, així com han permès oferir als assegurats productes d'assegurances d'estalvi garantit a llarg termini.

De manera simplificada, l'ajustament per casament permet valorar els passius considerant la rendibilitat dels actius assignats a la seva cobertura fins al venciment, per a la qual cosa s'ajusta la corba de valoració dels passius lliure de risc partint del diferencial respecte de la corba de valoració dels actius a valor de mercat descomptant el risc fonamental de crèdit dels actius.

L'ús de l'ajustament per casament està subjecte a l'aprovació prèvia per part de les autoritats de supervisió. VidaCaixa va rebre el desembre de 2015 l'autorització de la DGSFP per a l'ús de l'ajustament per casament en les carteres immunitzades d'estalvi garantit a llarg termini.

Els principis i requisits de la utilització de l'ajustament per casament recollits a l'article 77 ter de la Directiva 2009/138/CE són els següents:

- La cartera d'actius està composta per bons i obligacions i altres actius amb unes característiques similars de fluxos de caixa, per cobrir la millor estimació de la cartera d'obligacions d'assegurança o de reassegurança.

- Es manté aquesta assignació durant tota la vida de les obligacions, excepte per mantenir la replicació dels fluxos de caixa esperats entre els actius i els passius quan aquests fluxos de caixa hagin canviat de manera substancial.

- La cartera d'obligacions d'assegurança a la qual s'aplica l'ajustament per casament i la cartera d'actius assignada estan identificades, organitzades i gestionades per separat respecte d'altres activitats de les empreses.

- La cartera d'actius assignada no es pot utilitzar per cobrir pèrdues derivades d'altres activitats de les empreses.

- Els fluxos de caixa esperats de la cartera d'actius assignada repliquen cadascun dels fluxos de caixa esperats de la cartera d'obligacions d'assegurança o de reassegurança en la mateixa moneda i cap falta de casament no dona lloc a riscos significatius en relació amb els riscos inherents a les activitats d'assegurances o reassegurances a les quals se'ls aplica un ajustament per casament.

- Els contractes en els quals es basa la cartera d'obligacions d'assegurança o reassegurança no donen lloc al pagament de primes futures.

- Els únics riscos de subscripció vinculats a la cartera d'obligacions d'assegurança o reassegurança són els riscos de longevitat, de despeses, revisió i mortalitat.

- Si el risc de subscripció vinculat a la cartera d'obligacions d'assegurança o de reassegurança inclou el risc de mortalitat, la millor estimació d'aquesta cartera no augmenta en més d'un 5% en el cas d'una repercussió del risc de mortalitat.

- Els contractes en els quals es basen les carteres d'obligacions d'assegurança o reassegurança no inclouen cap mena d'opció per al prenedor de l'assegurança o inclouen únicament l'opció del rescat de l'assegurança quan el valor d'aquest rescat no excedeixi el valor dels actius, assignats a les obligacions d'assegurança o reassegurança en el moment en què s'exerceix aquesta opció de rescat.

- Els fluxos de caixa de la cartera d'actius assignada són fixos i no poden ser modificats pels emissors dels actius ni per tercers.

- Les obligacions d'assegurança o reassegurança d'un contracte d'assegurança o reassegurança no es divideixen en diverses parts quan formen la cartera d'obligacions d'assegurança o reassegurança.

El compliment dels requisits indicats anteriorment suposa una immunització financera d'aquestes carteres davant el risc de tipus d'interès.

Així mateix, el risc de crèdit queda contemplat a través de l'ús d'una taxa de descompte més baixa en la valoració de la millor estimació dels passius respecte de la taxa de rendibilitat dels actius, segons el que estableix la norma, en considerar-ne el risc fonamental de crèdit.

L'aplicació i el compliment d'aquests principis en tot moment redunda en una millor gestió del risc i en un control més robust dels riscos d'aquestes carteres i, per tant, en més protecció per a l'assegurat.

L'incompliment d'aquests requisits comportaria la no aplicació de l'ajustament per casament. Aquest fet suposaria en el cas del Grup VidaCaixa un increment en la valoració de les provisions tècniques sota Solvència II de 3.457.726 milers d'euros (3.659.410 milers d'euros a 31 de desembre de 2016).

Com es pot observar, és evident la total inconsistència que suposaria la no aplicació de l'ajustament per casament en la valoració de les carteres immunitzades a llarg termini, ja que no s'estaria considerant la rendibilitat dels actius assignats a la seva cobertura fins al venciment.

En conclusió, l'ajustament per casament establert en la normativa reforça la gestió de riscos i és fonamental per a la correcta valoració dels productes d'estalvi garantit sota Solvència II.

Per part seva, BPI Vida no concerneix l'ajustament per casament per al càlcul del BEL.

4.2.e. Aplicació de l'ajustament per volatilitat

L'ajustament per volatilitat de la corba lliure de risc és una mesura permanent, establerta en la normativa de Solvència II, amb la finalitat d'evitar que l'estructura de tipus d'interès que es farà servir per al càlcul de les provisions tècniques reflecteixi la volatilitat present en el mercat en la seva totalitat.

Així, amb caràcter general les entitats asseguradores poden ajustar els tipus d'interès lliures de risc mitjançant un ajustament per volatilitat calculat periòdicament per EIOPA.

El Grup VidaCaixa aplica aquest ajustament en el càlcul del BEL de totes les pòlisses agrupades en les carteres no immunitzades.

Per part seva, tal com es descriu al seu Informe de situació financera i de solvència, annex a aquest informe, BPI Vida fa ús de l'ajustament per volatilitat en el càlcul de la totalitat del seu BEL.

La no aplicació de l'ajustament per volatilitat tindria un impacte reduït en les provisions tècniques Solvència II a 31 de desembre de 2017 de 11.423 milers d'euros (2.790 milers d'euros a 31 de desembre de 2016).

4.2.f. Aplicació de la mesura transitòria sobre els tipus d'interès sense risc

VidaCaixa no fa servir mesures transitòries, és a dir, compleix plenament des del primer moment les exigències de capital de Solvència II sense necessitat de fer servir cap mena de mesura transitòria.

De la mateixa manera, tal com s'indica al seu Informe de situació financera i solvència, BPI Vida no fa servir aquesta mesura transitòria.

4.2.g. Aplicació de la mesura transitòria sobre les provisions tècniques

El Grup VidaCaixa no fa servir mesures transitòries, és a dir, compleix plenament des del primer moment les exigències de capital de Solvència II sense necessitat de fer servir cap mena de mesura transitòria.

De la mateixa manera, tal com s'indica al seu Informe de situació financera i solvència, BPI Vida no fa servir aquesta mesura transitòria.

4.2.h. Imports recuperables procedents de contractes de reassegurança i entitats amb una comesa especial

La reassegurança cedida és poc significativa respecte del total de provisions. L'import de la millor estimació dels recuperables de la reassegurança cedida es valora tenint en compte un ajustament per considerar les pèrdues esperades per incompliment de la contrapart partint de la seva qualificació creditícia.

Tal com s'indica al seu Informe de situació financera i solvència, BPI Vida no fa servir la reassegurança.

4.2.i. Canvis significatius en les hipòtesis utilitzades en el càlcul de les provisions tècniques

La companyia ha establert un cicle anual d'hipòtesis per al càlcul del BEL. Partint d'aquest cicle, anualment es proposen al Comitè Global de Riscos les modificacions que cal realitzar en les hipòtesis per a la seva anàlisi i aprovació.

Els canvis més significatius introduïts pel cicle d'hipòtesis de 2017 són els següents:

- Hipòtesi de caiguda de cartera: segons els criteris de profunditat, observació històrica d'experiència per producte.
- Hipòtesi de despeses: segons l'anàlisi de la informació de tancament de l'exercici anterior per línia de producte.
- Hipòtesis biomètriques de mortalitat i longevitat segons el calibratge anual del model intern, una vegada finalitzada la validació anual.

4.3. Valoració d'altres passius

4.3.a. Valor a efectes de Solvència II dels actius

Les bases i els mètodes de valoració de la resta de passius diferents de Provisions tècniques no difereixen significativament dels utilitzats en els estats financers consolidats. Passem a detallar aquestes bases i mètodes de valoració per a les partides més significatives:

- **Passius per impostos diferits**: els passius per impostos diferits a Solvència II s'han obtingut a partir dels passius per impostos diferits en els estats financers consolidats més l'efecte fiscal de tots aquells ajustaments positius (és a dir, que generen un benefici per al Grup) realitzats per obtenir el balanç econòmic sota criteris de Solvència II.

- **Derivats**: es corresponen principalment amb *swaps* de cobertura utilitzats per mitigar el risc de tipus d'interès.

4.3.b. Diferències entre valoració a efectes de Solvència II i valoració en els estats financers

A continuació es mostra de la resta de passius diferents a Provisions tècniques el valor a Solvència II en comparació amb el seu valor en els estats financers a 31 de desembre de 2017:

En milers d'euros

Resta de passius	Valor Solvència II	Valor estats financers	
Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	1.177	1.177	
Passius per impost diferits	1.095.545	255.139	(a)
Derivats	4.934.610	4.862.816	(b)
Deutes amb entitats de crèdit	202.722	202.656	
Deutes per operacions d'assegurança i coassegurança	72.356	72.356	
Deutes per operacions de reassegurança	6.840	6.840	
Altres deutes i partides per pagar	497.533	497.533	
Passius subordinats	60.000	60.000	
Altres passius, no consignats a altres partides	1.395	1.395	(c)
Total resta de passius	**6.872.178**	**5.959.912**	

A continuació es mostra de la resta de passius diferents a Provisions tècniques el valor a Solvència II en comparació amb el seu valor en els estats financers a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros

Resta de passius	Valor Solvència II	Valor estats financers	
Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	1.140	1.140	
Passius per impost diferits	1.043.425	318.335	(a)
Derivats	4.338.189	4.260.065	(b)
Deutes amb entitats de crèdit	203.229	203.115	
Deutes per operacions d'assegurança i coassegurança	74.218	74.218	
Deutes per operacions de reassegurança	6.375	6.375	
Altres deutes i partides per pagar	410.954	410.954	
Altres passius, no consignats a altres partides	27.784	27.784	(c)
Total resta de passius	**6.105.314**	**5.301.986**	

a) **Passius per impostos diferits:** La variació que experimenta aquest saldo entre el balanç econòmic Solvència II i els estats financers consolidats es deu únicament a la consideració de l'efecte fiscal (considerant un tipus impositiu del 30%) dels ajustaments positius realitzats a l'actiu (és a dir, que fan augmentar l'actiu) i als ajustaments negatius realitzats al passiu (considerant ajustaments negatius aquells que fan disminuir el passiu).

b) **Derivats:** Les diferències existents entre aquests saldos en els estats financers consolidats i Solvència II no són diferències de valoració, sinó que es deuen a la reclassificació que es realitza dels interessos meritats i no vençuts. Aquests interessos en els estats financers consolidats es recullen dins de Periodificacions comptables, tot i que a Solvència II es consideren més import de la inversió, i es resten de la resta d'actius.

   Així mateix, cal esmentar que els derivats es classifiquen de manera separada en l'actiu o en el passiu depenent del seu valor de mercat. En canvi, en el balanç comptable es classifiquen en l'actiu pel seu valor de mercat agregat.

Per part seva, els altres passius procedents de la integració de BPI no pateixen variació de valor a Solvència II.

4.4. Mètodes de valoració alternatius

El Grup no ha fet servir mètodes de valoració alternatius als reconeguts en la Normativa de Solvència II per a la valoració dels seus actius i passius en el balanç econòmic.

4.5. Més informació significativa

No concerneix.

5. Gestió del capital

5.1. Fons propis

5.1. a. Objectius, polítiques i processos de gestió de fons propis

VidaCaixa estableix el seu objectiu de capital en el compliment en tot moment dels requisits de capital regulador, i manté un marge de solvència adequat. Per fer-ho, desenvolupa els processos de gestió i control següents:

- Seguiment i anàlisis de les magnituds de balanç econòmic i SCR. Aquest seguiment es realitza en l'àmbit del Comitè Global de Riscos i del Consell d'Administració.

- Seguiment d'un marc d'apetit al risc, a través dels límits de tolerància establerts pel Consell d'Administració, amb l'objectiu de preveure i detectar evolucions no desitjades i assegurar-ne el compliment en tot moment. Aquest seguiment es realitza en l'àmbit del Comitè Global de Riscos i del Consell d'Administració.

- Desenvolupament del procés d'avaluació interna prospectiva de riscos i solvència (ORSA), que avalua el compliment de l'objectiu de capital al llarg de l'horitzó temporal projectat. Si els resultats del procés mostren la necessitat de cobrir els requeriments de capital durant el període projectat, VidaCaixa avaluarà les possibles accions que cal adoptar per cobrir-los, que podran incloure accions sobre els objectius de negoci, el perfil de risc, o la gestió de capital.

- Anàlisi de les característiques dels fons propis disponibles per determinar-ne l'aptitud i la classificació en Tiers d'acord amb el Reglament delegat (UE) 2015/35.

5.1.b. Estructura, import i qualitat dels fons propis

Els fons propis consolidats de VidaCaixa s'han determinat tenint en compte els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord amb el Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 355 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.

La totalitat dels fons propis de VidaCaixa a 31 de desembre de 2017 tenen la qualitat màxima (**Tier 1 no restringit**).

En milers d'euros	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Total
Fons propis bàsics	**2.632.114**	**-**	**-**	**2.632.114**
Fons propis complementaris	**-**	**-**	**-**	**-**
Fons propis disponibles	**2.632.114**	**-**	**-**	**2.632.114**
Fons propis admissibles CSO	**2.632.114**	**-**	**-**	**2.632.114**

La totalitat dels Fons Propis de VidaCaixa a 31 de desembre de 2016 tenien la qualitat màxima (**Tier 1 no restringit**).

En milers d'euros	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Total
Fons propis bàsics	**2.101.781**	-	-	**2.101.781**
Fons propis complementaris	-	-	-	-
Fons propis disponibles	**2.101.781**	-	-	**2.101.781**
Fons propis admissibles CSO	**2.101.781**	-	-	**2.101.781**

Els detalls de la composició dels fons propis és el següent:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
Capital social	**1.347.462**	**1.347.462**
Reserva de conciliació	**1.308.478**	**773.874**
Fons propis no disponibles gestora fons de pensions	**(23.826)**	**(19.555)**
Fons propis complementaris	-	-
Total fons propis disponibles	**2.632.114**	**2.101.781**

La reserva de conciliació es compon al seu torn pels elements següents:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
Excés dels actius sobre els passius	**2.763.632**	**2.163.836**
Dividends previstos	**(107.692)**	**(42.500)**
Altres elements dels fons propis bàsics (capital social)	**(1.347.462)**	**(1.347.462)**
Reserva de conciliació	**1.308.478**	**773.874**

La reserva de conciliació es compon essencialment per l'excés d'actius sobre passius provinent del balanç econòmic a 31 de desembre de 2017, ajustat pel capital social i els dividends previstos.

VidaCaixa, seguint un criteri de prudència, no ha computat en els seus fons propis de grup el deute subordinat pertanyent a BPI Vida, per un import de 60.000 milers d'euros. Aquest deute subordinat s'ha amortitzat totalment amb data 6 de març de 2018, tal com es detalla a l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe.

Les dades d'acord amb les quals es realitza el càlcul dels fons propis de grup són nets d'operacions intragrup. Aquestes operacions intragrup s'eliminen dins del procés mitjançant el qual es realitza la consolidació comptable del Grup.

5.1.c. Import admissible dels fons propis per cobrir el capital de solvència obligatori

L'import de fons propis admissibles per cobrir el CSO ascendeix a 31 de desembre de 2017 a 2.632.114 milers d'euros (2.101.781 milers d'euros a 31 de desembre de 2016).

5.1.d. Diferències significatives entre el patrimoni net en els estats financers consolidats i l'excedent dels actius respecte dels passius calculat a efectes de solvència

A continuació es detalla la conciliació entre el patrimoni net dels estats financers, l'excés d'actius sobre passius i el capital admissible:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
Patrimoni net comptable	**3.193.912**	**3.022.221**
Variació valoració actiu	(711.506)	(787.665)
Variació valoració passiu	281.227	(70.720)
Variació valoració total	**(430.280)**	**(858.385)**
Excés d'actius sobre passius	**2.763.632**	**2.163.836**
Ajustament dividends previstos	(107.692)	(42.500)
Ajustament Tier 3 no computable	-	-
Ajustament capital gestora fons	(23.826)	(19.555)
CAPITAL SOLVÈNCIA II admissible	**2.632.114**	**2.101.781**

5.1.e. Aplicació de les disposicions transitòries contemplades en l'article 308 ter, apartats 9 i 10, de la Directiva 2009/138/CE

VidaCaixa no fa servir mesures transitòries, és a dir, compleix plenament des del primer moment les exigències de capital de Solvència II sense necessitat de fer servir cap mena de mesura transitòria.

BPI a nivell individual fa servir la mesura transitòria contemplada en l'article 308 ter de la Directiva 2009/138/CE per al còmput del deute subordinat esmentat anteriorment.

Donat que VidaCaixa no ha computat en els seus fons propis de grup el deute subordinat que pertany a BPI Vida, en l'àmbit del Grup no s'ha fet servir cap tipus de mesura transitòria.

Com ja s'ha esmentat, aquest deute subordinat s'ha amortitzat totalment en data 6 de març de 2018, tal com es detalla a l'Informe de situació financera i de solvència de BPI Vida, annex a aquest informe.

5.1.f. Fons propis complementaris

VidaCaixa no compta amb fons propis complementaris

Per part seva, BPI Vida tampoc no compta amb fons propis complementaris

5.1.g. Elements deduïts dels fons propis i restriccions significatives que afectin la disponibilitat i transferibilitat dels fons propis

Com a gestora de fons de pensions, el Grup VidaCaixa ha de reservar una part dels seus fons propis a aquesta activitat, d'acord amb el que estableix l'article 20 del Reial decret legislatiu 1/2002, de 29 de novembre, segons el qual s'aprova el text refós de la Llei de regulació dels plans i fons de pensions, modificat per la Llei 2/2011, de 4 de març. Aquests fons propis no estan disponibles per cobrir el CSO, i per això VidaCaixa dedueix dels seus fons propis disponibles per cobrir el CSO un total de 23.826 milers d'euros (19.555 milers d'euros el 2016). Aquest import

inclou 3.444 milers d'euros relatius a l'operativa de gestió de fons de pensions duta a terme per BPI Vida.

D'acord amb l'article 77 ter de la Directiva 2009/238 de Solvència II, la cartera d'obligacions d'assegurança o de reassegurança a la quals s'aplica l'ajustament per casament i la cartera d'actius assignada estan identificades, organitzades i gestionades per separat respecte d'altres activitats de les empreses, i la cartera d'actius assignada no es pot fer servir per cobrir pèrdues derivades d'altres activitats de l'empresa, formant un fons de disponibilitat limitada respecte de la resta del negoci de l'entitat.

Els efectes principals són menys capital disponible, per la no transferibilitat dels fons propis, i més capital requerit, per la pèrdua de l'efecte diversificació i l'augment del risc de concentració en el càlcul del CSO.

VidaCaixa ha desenvolupat processos i procediments de gestió de la informació i el càlcul, que asseguren el compliment de totes les disposicions normatives per al càlcul i l'ajustament dels fons de propis i del capital de solvència obligatori per al fons de disponibilitat limitada i la resta del negoci de l'entitat.

5.2. Capital de solvència obligatori i capital mínim obligatori

5.2.a. Imports del capital de solvència obligatori i del capital mínim obligatori

Els fons propis consolidats de VidaCaixa s'han determinat tenint en compte els actius i els passius de la filial BPI Vida d'acord amb el Mètode 1, d'acord amb el que estableix l'article 356 del Reglament delegat 2015/35 de Solvència.

A continuació es mostra l'import del CSO i del mínim del CSO a 31 de desembre de 2017 i a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros	**Desembre 2017**	**Desembre 2016**
Capital solvència obligatori (CSO)	**1.860.103**	**1.695.919**
Mínim del capital de solvència obligatori	**885.811**	**773.535**

5.2.b. Import del capital de solvència obligatori de l'empresa desglossat per mòduls

A continuació es mostra l'import del CSO desglossat per mòduls a 31 de desembre de 2017 i a 31 de desembre de 2016:

En milers d'euros	Desembre 2017	Desembre 2016
SCR de mercat	**655.432**	**662.481**
SCR de contrapart	**295.785**	**95.256**
SCR de Vida	**1.530.741**	**1.392.696**
SCR de Salut	**20.212**	**8.172**
Efecte diversificació	**(549.926)**	**(415.533)**
SCR bàsic (BSCR)	**1.952.244**	**1.743.072**
SCR operacional	**323.571**	**334.187**
Efecte fiscal	**(682.745)**	**(623.178)**
Capital solvència obligatori (CSO)	**1.593.071**	**1.454.081**
49,92% CSO SegurCaixa Adeslas	**267.032**	**241.838**
Capital solvència obligatori (CSO) Grup	**1.860.103**	**1.695.919**

5.2.c. Càlculs simplificats

VidaCaixa no fa servir càlculs simplificats per al càlcul del CSO.

5.2.d. Paràmetres específics

VidaCaixa no fa servir paràmetres específics per al càlcul del CSO.

5.2.e. Utilització de l'opció prevista a l'article 51, apartat 2, paràgraf tercer, de la Directiva 2009/138/CE

VidaCaixa no compta amb addicions de capital ni fa servir paràmetres específics, i per això no concerneix l'ús de l'opció prevista a l'article 51, apartat 2, paràgraf tercer, de la Directiva 2009/138/CE.

5.2.f. Repercussió de qualsevol paràmetre específic utilitzada i import de qualsevol addició de capital aplicada al capital de solvència obligatori

VidaCaixa no fa servir paràmetres específics per al càlcul de l'SCR.

5.2.g. Canvis significatius en el capital de solvència obligatori i en el capital mínim obligatori

No s'han produït canvis significatius en el mètode de càlcul del CSO ni del CMO.

5.3. Ús del submòdul de risc d'accions basat en la durada en el càlcul del capital de solvència obligatori

5.3.a. Aprovació de l'autoritat de supervisió

VidaCaixa no fa servir aquesta opció.

5.3.b. Import del capital obligatori per al submòdul de risc d'accions basat en la durada

VidaCaixa no fa servir aquesta opció.

5.4. Diferències entre la fórmula estàndard i el model intern utilitzat

5.4.a. Finalitats per a les quals es fa servir el seu model intern

La finalitat del model intern és l'obtenció dels resultats següents:

- La taula de mortalitat corresponent a l'experiència de la població assegurada a la companyia (taula generacional per a riscos de longevitat, amb càlcul dels factors de millora per aplicar i taula estàtica per a riscos de mortalitat).
- Els percentatges de xoc tant de longevitat com de mortalitat (valor calibrat en el percentil 99,5% o 0,5% respectivament).

La Taula de mortalitat es fa servir per calcular del *best estimate* de l'entitat.

Els percentatges de xoc de longevitat i mortalitat es fan servir en el càlcul del CSO amb model intern.

Així mateix, el model intern es fa servir extensament i desenvolupa un paper rellevant per avaluar la incidència de les possibles decisions, quan aquestes decisions impactin en el perfil de risc de l'entitat, inclosa la incidència en les pèrdues o els guanys esperats i la seva volatilitat com a resultat d'aquestes mateixes decisions.

Els usos del model intern es poden dividir en dos blocs segons si l'ús és relatiu a la gestió de riscos o a la presa de decisions de gestió.

Com a usos del model intern relatius a la gestió de riscos, els resultats del model intern es tenen en compte a l'hora de formular estratègies de risc, inclòs l'establiment de límits de tolerància al risc, notificació, etc.

Com a usos del model intern en la presa de decisions de gestió, el model intern es fa servir per donar suport a les decisions relatives al llançament de nous productes, la modificació de tarifes, la cotització de pòlisses col·lectives i canvis en productes, l'assignació de capital, etc.

5.4.b. Àmbit d'aplicació del model intern en termes de segments d'activitat i categories de risc

L'àmbit d'aplicació del model intern inclou tota la població assegurada en la companyia per riscos de mortalitat o longevitat, tant d'assegurances individuals com d'assegurances col·lectives.

Donat el volum de negoci i les característiques intrínseques del negoci de VidaCaixa, el model intern permet disposar d'una visió del perfil de riscos de la companyia més ajustada a la realitat que la proporcionada per la fórmula estàndard.

5.4.c. Tècnica d'integració del model intern parcial en la fórmula estàndard

Per integrar el capital de solvència obligatori de mortalitat i longevitat en la resta de riscos es fa servir la tècnica 4 descrita en l'annex XVIII, Tècniques d'integració dels models interns parcials, del Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió de 10 d'octubre de 2014. Aquesta tècnica fa

servir els mateixos coeficients de correlació que els empleats per la fórmula estàndard, tant entre el risc de mortalitat i el risc de longevitat, com entre aquests i la resta de riscos.

Donat que les correlacions utilitzades són les mateixes que les utilitzades en fórmula estàndard, i el capital de solvència obligatori compleix els principis següents:

- El capital de solvència obligatori parteix del principi de continuïtat del negoci de l'empresa.
- Està calibrat a un nivell de confiança del 99,5%.
- Inclou un horitzó temporal d'1 any.

5.4.d. Mètodes utilitzats en el model intern per calcular la previsió de distribució de probabilitat i el capital de solvència obligatori

El procés següent resumeix el funcionament del model intern en aquest àmbit:

1r) Obtenció de les dades brutes de la població assegurada en la companyia

S'extreuen de les aplicacions de gestió de la companyia les dades de les pòlisses i els assegurats. Aquestes dades es carreguen en una base de dades i es processen perquè cada persona es tracti només una vegada en cada període continu de temps. Amb les dades processades de defuncions i exposades es determina la probabilitat de mort bruta dels diversos anys d'observació per separat (des de 1999) i la probabilitat de mort bruta dels últims 5 anys.

2n) Ajustament dels tants de mortalitat

S'ajusten les probabilitats brutes de mort a una llei de mortalitat, és a dir, s'ajusten les dades brutes a una expressió matemàtica que expliqui el comportament observat de la mortalitat de la companyia.

3r) Taula base

Correspon a les dades de probabilitat de mort ajustats per als últims 5 anys, i és aquesta la taula *best estimate* per a mortalitat. Per obtenir una taula generacional per a risc de longevitat, a partir d'aquesta taula base s'aplicaran els factors de millora obtinguts en els passos següents.

4t) Factors d'evolució de la mortalitat

A partir de les dades ajustades dels tants de mortalitat per als diferents anys d'observació, s'observa com evoluciona per a cada edat aquesta probabilitat de mort al llarg dels diferents anys d'observació. La hipòtesi de partida és que els factors d'evolució d'aquesta probabilitat de mort segueixen una distribució normal.

5è) Projecció de la mortalitat

Una vegada determinada la base i l'evolució de la mortalitat, mitjançant un procés de projecció estocàstica s'obtenen els valors esperats de supervivents recorrent la desviació observada en la funció de distribució de les dues variables. És a dir, partint d'un valor teòric de persones a l'inici de cada càlcul, es determinen en funció de la probabilitat base de defunció i la seva evolució quantes persones arribaran vives a una edat determinada.

6è) Determinació de la taula de mortalitat *best estimate*

Com a conseqüència d'haver obtingut diferents valors de supervivents per a cada edat i durada, es poden ordenar de major a menor i derivar el valor corresponent al 50% dels casos. Amb aquests valors es calcula l'equació matemàtica que s'ajusta a la projecció d'aquest valor per a cada edat, i és aquest el factor de millora que cal aplicar. Aquest valor és el que es farà servir sobre la taula base per realitzar la construcció de la taula generacional de la millor estimació.

7è) Avaluació del xoc de longevitat

Com a conseqüència d'haver obtingut diferents valors de supervivents per a cada edat i durada, es poden ordenar de major a menor i derivar el valor corresponent al 99,5% dels casos (simulacions amb un nombre més elevat de supervivents per a cada edat i durada). El valor resultant és la mitjana dels valors al 99,5% obtinguts per al conjunt d'edats i durades calculades.

8è) Avaluació del xoc de mortalitat

Com a conseqüència d'haver obtingut diferents valors de supervivents per a cada edat i durada, es poden ordenar de major a menor i derivar el valor corresponent al 0,5% dels casos (simulacions amb un nombre més elevat de supervivents per a cada edat i durada). El valor resultant és la mitjana dels valors al 0,5% obtinguts per al conjunt d'edats i durades calculades.

5.4.f. Mesura del risc i l'horitzó temporal utilitzats en el model intern

Es fan servir els mateixos que en la fórmula estàndard, és a dir, un nivell de confiança del 99,5% per a un horitzó temporal d'1 any.

5.4.g. Naturalesa i idoneïtat de les dades utilitzades en el model intern

Donada la dimensió de la població assegurada per l'entitat i la seva extensió en el temps, hi ha disponibilitat de prou base estadística per a la inferència estadística.

El procés següent resumeix el funcionament del model intern en aquest àmbit:

1r) Es parteix de les bases de dades que emanen de les mateixes aplicacions informàtiques de comercialització i gestió de pòlisses, que se sotmeten de manera permanent a proves de precisió i robustesa i, sobre aquestes proves, es realitzen determinats filtres.

2n) Una vegada realitzats els filtres, es carreguen les dades en una eina d'explotació.

3r) La informació carregada es depura aplicant-hi validacions.

4t) Una vegada depurades les dades es generen els càlculs del model.

L'Equip de Validació independent verifica a l'Informe de validació que els filtres aplicats són adequats per a la depuració de les dades utilitzades en el calibratge del model intern, ja que els filtres persegueixen l'objectiu d'obtenir dades biomètriques fiables del col·lectiu d'assegurats de VidaCaixa. Per tant, en cap moment no es descarten dades pertinents sense una causa justificada.

Per tant, les dades utilitzades en el Model Intern es consideren adequades i completes, i permeten la mesura adequada de les dades exposades i l'obtenció de les dades biomètriques necessàries.

5.5. Incompliment del capital mínim obligatori o el capital de solvència obligatori

Durant el 2017 VidaCaixa ha complert amb el CSO i el CMO en tot moment.

Així mateix, BPI Vida durant 2017 ha complert amb el CSO i el CMO en tot moment.

5.6. Més informació significativa

No es considera.

6. Plantilles d'informació (QRTs)

S.02.01.02
Balanç

Actius	**Valor Solvència II**
Fons de comerç	
Comissions anticipades i altres costos d'adquisició	
Immobilitzat intangible	0,00
Actius per impostos diferits	809.719.784,00
Actius i drets reemborsament retribucions llarg termini al personal	0,00
Immobilitzat material per a ús propi	23.419.237,01
Inversions (diferents d'*index linked* i *unit linked*)	58.133.234.804,84
Immobles (aliens als destinats a l'ús propi)	2.328.837,39
Participacions	479.273.121,10
Accions	1.429.739,63
Accions - cotitzades	126.421,06
Accions - no cotitzades	1.303.318,57
Bons	54.051.784.083,82
Deute públic	48.234.811.829,78
Deute privat	5.803.192.743,96
Actius financers estructurats	0,00
Titulacions d'actius	13.779.510,08
Fons d'inversió	136.176,28
Derivats	2.252.086.031,13
Dipòsits diferents dels actius equivalents a l'efectiu	1.346.196.815,49
Altres inversions	0,00
Actius posseïts per a contractes *index linked* i *unit linked*	8.091.996.468,89
Préstec amb garantia hipotecària i sense	12.973.442,33
Bestretes sobre pòlisses	10.529.532,73
A persones físiques	1.662.330,58
Altres	781.579,02
Imports recuperables de la reassegurança	273.430.600,84
Assegurances diferents de l'assegurança de vida, i de salut similars a les assegurances diferents de l'assegurança de vida.	1.960.398,24
Assegurances diferents de l'assegurança de vida, excloses les de salut	0,00
Assegurances de salut similars a les assegurances diferents de l'assegurança de vida	1.960.398,24
Assegurances de vida, i de salut similars a les de vida, excloses les de la salut i les *index linked* i *unit linked*	271.470.202,60
Assegurances de salut similars a les assegurances de vida	0,00
Assegurances de vida, excloses les de la salut i les index linked i unit linked"	271.470.202,60
Assegurances de vida *index linked* i *unit linked*	0,00
Dipòsits constituïts per reassegurança acceptada	0,00
Crèdits per operacions d'assegurança directa i coassegurança	36.510.136,67
Crèdits per operacions de reassegurança	20.029.218,25
Altres crèdits	199.276.889,27
Accions pròpies	0,00
Accionistes i mutualistes per desemborsaments exigits	0,00
Efectiu i altres actius líquids equivalents	675.794.928,89
Altres actius, no consignats en altres partides	1.529.501,50
Total actiu	**68.277.915.012,49**

S.02.01.02 (continuació)
Balanç

Passius	Valor Solvència II
Provisions tècniques - assegurances diferents de l'assegurança de vida	13.296.519,04
Provisions tècniques - diferents de vida (excloses les de malaltia)	0,00
PT calculades en el seu conjunt	0,00
La millor estimació	0,00
Marge de risc	0,00
Provisions tècniques - salut (similars a les assegurances diferents de l'assegurança de vida)	13.296.519,04
PT calculades en el seu conjunt	0,00
La millor estimació	11.286.951,64
Marge de risc	2.009.567,40
Provisions tècniques - vida (excloses *index linked* i *unit linked*)	50.652.105.826,84
Provisions tècniques - salut (similars a les assegurances de vida)	0,00
PT calculades en el seu conjunt	0,00
La millor estimació	0,00
Marge de risc	0,00
Provisions tècniques - vida (excloses salut i les *index linked* i *unit linked*)	50.652.105.826,84
PT calculades en el seu conjunt	0,00
La millor estimació	49.797.873.959,77
Marge de risc	854.231.867,08
Provisions tècniques – *index linked* i *unit linked*	7.976.702.614,54
PT calculades en el seu conjunt	8.242.370.782,27
La millor estimació	-306.338.353,15
Marge de risc	40.670.185,42
Altres provisions tècniques	
Passiu contingent	0,00
Altres provisions no tècniques	0,00
Provisió per a pensions i obligacions similars	0,00
Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	1.177.195,89
Passius per impost diferits	1.095.545.050,23
Derivats	4.934.609.743,04
Deutes amb entitats de crèdit	202.720.629,29
Passius financers diferents dels deutes amb entitats de crèdit	0,00
Deutes per operacions d'assegurança i coassegurança	72.356.643,35
Deutes per operacions de reassegurança	6.840.343,65
Altres deutes i partides per pagar	497.533.379,30
Passius subordinats	60.000.000,00
Passius subordinats no inclosos en els fons propis bàsics	60.000.000,00
Passius subordinats inclosos en els fons propis bàsics	0,00
Altres passius, no consignats a altres partides	1.394.854,53
Total passiu	**65.514.282.799,71**

Excés d'actius sobre passius	**2.763.632.212,78**

S.05.01.02
Primes, sinistralitat i despeses, per línies de negoci

	Obligacions d'assegurança i de reassegurança proporcional diferent de l'assegurança de vida	Total
	Assegurança de protecció d'ingressos	
Primes meritades		
Assegurança directa – brut	20.141.432,28	20.141.432,28
Reassegurança acceptada proporcional - brut	0,00	0,00
Reassegurança acceptada no proporcional - brut		0,00
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	14.702.293,98	14.702.293,98
Import net	5.439.138,30	5.439.138,30
Primes imputades		
Assegurança directa – brut	20.284.052,33	20.284.052,33
Reassegurança acceptada proporcional - brut	0,00	0,00
Reassegurança acceptada no proporcional - brut		0,00
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	13.488.827,87	13.488.827,87
Import net	6.795.224,46	6.795.224,46
Sinistralitat (sinistres incorreguts)		
Assegurança directa – brut	5.920.109,32	5.920.109,32
Reassegurança acceptada proporcional - brut	0,00	0,00
Reassegurança acceptada no proporcional - brut		0,00
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	8.591.670,74	8.591.670,74
Import net	-2.671.561,42	-2.671.561,42
Variació d'altres provisions tècniques		
Assegurança directa – brut	0,00	0,00
Reassegurança acceptada proporcional - brut	0,00	0,00
Reassegurança acceptada no proporcional - brut		0,00
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	0,00	0,00
Import net	0,00	0,00
Despeses tècniques	6.786.523,03	6.786.523,03
Altres despeses		0,00
Total despeses		6.786.523,03

S.05.01.02 (continuació)
Primes, sinistralitat i despeses, per línies de negoci

	Obligacions d'assegurança de vida			Obligacions de reassegurança de vida	Total
	Assegurança amb participació en beneficis	Assegurança vinculada a índexs i a fons d'inversió	Una altra assegurança de vida	Reassegurança de vida	
Primes meritades					
Import brut	180.732.168,97	2.427.148.889,81	7.033.659.041,33	2.199.153,77	9.643.739.253,88
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	0,00	0,00	189.332.961,97	0,00	189.332.961,97
Import net	180.732.168,97	2.427.148.889,81	6.844.326.079,36	2.199.153,77	9.454.406.291,91
Primes imputades					
Import brut	180.732.168,97	2.638.690.580,87	7.025.980.721,76	2.199.153,77	9.847.602.625,37
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	0,00	0,00	189.332.961,97	0,00	189.332.961,97
Import net	180.732.168,97	2.638.690.580,87	6.836.647.759,79	2.199.153,77	9.658.269.663,40
Sinistralitat (sinistres incorreguts)					
Import brut	136.342.949,41	614.659.675,60	5.084.323.855,51	7.235.132,69	5.842.561.613,21
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	0,00	0,00	108.625.684,89	0,00	108.625.684,89
Import net	136.342.949,41	614.659.675,60	4.975.698.170,62	7.235.132,69	5.733.935.928,32
Variació d'altres provisions tècniques					
Import brut	-149.996.544,67	-2.033.359.671,66	-3.014.977.622,28	4.824.625,39	-5.193.509.213,22
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	0,00	0,00	61.064.611,97	0,00	61.064.611,97
Import net	-149.996.544,67	-2.033.359.671,66	-3.076.042.234,25	4.824.625,39	-5.254.573.825,19
Despeses tècniques	4.302.171,52	33.450.399,18	179.527.109,38	167.824,02	217.447.504,10
Altres despeses					0,00
Total despeses					217.447.504,10

S.05.02.01
Primes, sinistralitat i despeses, per països

	País d'origen	Cinc països principals obligacions de no vida					Total
		-	-	-	-	-	
Primes meritades							
Assegurança directa – brut	20.141.432,28	-	-	-	-	-	20.141.432,28
Reassegurança acceptada proporcional - brut	0,00	-	-	-	-	-	0,00
Reassegurança acceptada no proporcional - brut	0,00	-	-	-	-	-	0,00
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	14.702.293,98	-	-	-	-	-	14.702.293,98
Import net	5.439.138,30	-	-	-	-	-	5.439.138,30
Primes imputades							
Assegurança directa – brut	20.284.052,33	-	-	-	-	-	20.284.052,33
Reassegurança acceptada proporcional - brut	0,00	-	-	-	-	-	0,00
Reassegurança acceptada no proporcional - brut	0,00	-	-	-	-	-	0,00
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	13.488.827,87	-	-	-	-	-	13.488.827,87
Import net	6.795.224,46	-	-	-	-	-	6.795.224,46
Sinistralitat (sinistres incorreguts)							
Assegurança directa – brut	5.920.109,32	-	-	-	-	-	5.920.109,32
Reassegurança acceptada proporcional - brut	0,00	-	-	-	-	-	0,00
Reassegurança acceptada no proporcional - brut	0,00	-	-	-	-	-	0,00
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	8.591.670,74	-	-	-	-	-	8.591.670,74
Import net	-2.671.561,42	-	-	-	-	-	-2.671.561,42
Variació d'altres provisions tècniques							
Despeses tècniques	6.786.523,03	-	-	-	-	-	6.786.523,03
Altres despeses							0,00
Total despeses							6.786.523,03

	País d'origen	Cinc països principals obligacions de vida					Total
		-	-	-	-	-	
Primes meritades							
Import brut	9.643.739.253,88	-	-	-	-	-	9.643.739.253,88
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	189.332.961,97	-	-	-	-	-	189.332.961,97
Import net	9.454.406.291,91	-	-	-	-	-	9.454.406.291,91
Primes imputades							
Import brut	9.847.602.625,37	-	-	-	-	-	9.847.602.625,37
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	189.332.961,97	-	-	-	-	-	189.332.961,97
Import net	9.658.269.663,40	-	-	-	-	-	9.658.269.663,40
Sinistralitat (sinistres incorreguts)							
Import brut	5.842.561.613,21	-	-	-	-	-	5.842.561.613,21
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	108.625.684,89	-	-	-	-	-	108.625.684,89
Import net	5.733.935.928,32	-	-	-	-	-	5.733.935.928,32
Variació d'altres provisions tècniques							
Import brut	-5.193.509.213,22	-	-	-	-	-	-5.193.509.213,22
Reassegurança cedida (participació de la reassegurança)	61.064.611,97	-	-	-	-	-	61.064.611,97
Import net	-5.254.573.825,19	-	-	-	-	-	-5.254.573.825,19
Despeses tècniques	217.447.504,10	-	-	-	-	-	217.447.504,10
Altres despeses							0,00
Total despeses							217.447.504,10

S.22.01.22

Impacte de les mesures de garanties a llarg termini i les mesures transitòries

	Import de les mesures de garanties a llarg termini i mesures transitòries	Impacte de la mesura transitòria sobre les provisions tècniques	Impacte de la mesura transitòria sobre el tipus d'interès	Impacte de l'ajustament per volatilitat fixada a zero	Impacte de l'ajustament per casament fixat a zero
Provisions tècniques	54.532.042.787,39	0,00	0,00	10.067.579,22	3.457.725.727,87
Fons propis bàsics	2.650.272.257,46	0,00	0,00	-7.047.305,46	-2.420.408.009,51
Fons propis admissibles per cobrir el capital de solvència obligatori	2.650.272.257,46	0,00	0,00	-7.047.305,46	-2.420.408.009,51
Capital de solvència obligatori	1.603.802.578,56	0,00	0,00	20.675.605,34	-106.925.405,51

S.23.01.22

Fons propis

	Total	Tier 1 - no restringit	Tier 1 - restringit	Tier 2	Tier 3
Fons propis bàsics abans de la deducció per participacions en un altre sector financer					
Capital social ordinari (sense deduir les accions pròpies)	1.347.461.833,00	1.347.461.833,00		0,00	
Capital social ordinari exigit però no desemborsat no disponible, en l'àmbit del grup	0,00	0,00		0,00	
Primes d'emissió corresponents al capital social ordinari	0,00	0,00		0,00	
Fons mutual inicial, aportacions dels membres o un element equivalent dels fons propis bàsics per a les mútues i les empreses similars	0,00	0,00		0,00	
Comptes de mutualistes subordinats	0,00		0,00	0,00	0,00
Comptes de mutualistes subordinats no disponibles, en l'àmbit del grup	0,00		0,00	0,00	0,00
Fons excedentaris	0,00	0,00			
Fons excedentaris no disponibles, en l'àmbit del grup	0,00	0,00			
Accions preferents	0,00		0,00	0,00	0,00
Accions preferents no disponibles, en l'àmbit del grup	0,00		0,00	0,00	0,00
Primes d'emissió corresponents a les accions preferents	0,00		0,00	0,00	0,00
Primes d'emissió corresponents a les accions preferents no disponibles, en l'àmbit del grup	0,00		0,00	0,00	0,00
Reserva de conciliació	1.308.478.335,56	1.308.478.335,56			
Passius subordinats	0,00		0,00	0,00	0,00
Passius subordinats no disponibles, en l'àmbit del grup	0,00		0,00	0,00	0,00
Import igual al valor dels actius nets per impostos diferits	0,00				0
Import igual al valor dels actius nets per impostos diferits no disponible, en l'àmbit del grup	0,00				0
Altres elements aprovats per l'autoritat de supervisió com a fons propis bàsics no especificats anteriorment	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fons propis no disponibles corresponents a altres elements dels fons propis aprovats per l'autoritat de supervisió	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Participacions minoritàries (si no es notifiquen com a part d'un element concret dels fons propis)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Participacions minoritàries no disponibles, en l'àmbit del grup	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fons propis dels estats financers que no han d'estar representats per la reserva de conciliació i no compleixin els requisits per classificar-se com a fons propis segons Solvència II					
Fons propis dels estats financers que no han d'estar representats per la reserva de conciliació i no compleixin els requisits per classificar-se com a fons propis segons Solvència II	23.826.548,01	0,00			
Deduccions					
Deduccions per participacions en altres empreses financeres, incloses les empreses no regulades que desenvolupen activitats financeres	0,00	0,00	0,00	0,00	
De les quals: deduccions de conformitat amb l'article 228 de la Directiva 2009/138/CE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Deduccions per participacions en cas de no disponibilitat d'informació (article 229)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Deducció per participacions incloses pel mètode de deducció i agregació quan es fa servir una combinació de mètodes	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total d'elements dels fons propis no disponibles	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total deduccions	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total de fons propis bàsics després de les deduccions	2.632.113.620,55	2.632.113.620,55	0,00	0,00	0,00
Fons propis complementaris					
Fons propis d'altres sectors financers					
Reserva de conciliació	0,00	0,00	0,00	0,00	
Fons de pensions d'ocupació	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Entitats no regulades que desenvolupen activitats financeres	0,00	0,00	0,00	0,00	
Total de fons propis d'altres sectors financers	0,00	0,00	0,00	0,00	
Fons propis agregats quan es fa servir el mètode de deducció i agregació, exclusivament o una combinació amb el mètode 1					
Fons propis agregats quan es fa servir el mètode de deducció i agregació i una combinació de mètodes	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fons propis agregats quan es fa servir el mètode de deducció i agregació i una combinació de mètodes nets d'operacions intragrup	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total de fons propis admissibles per cobrir l'SCR del grup consolidat (exclosos els fons propis d'un altre sector financer i de les empreses incloses pel mètode de deducció i agregació)	2.632.113.620,55	2.632.113.620,55	0,00	0,00	0,00
Total de fons propis admissibles per cobrir l'SCR del grup consolidat mínim	2.632.113.620,55	2.632.113.620,55	0,00	0,00	
Total de fons propis admissibles per cobrir l'SCR del grup consolidat (exclosos els fons propis d'un altre sector financer i de les empreses incloses pel mètode de deducció i agregació)	2.632.113.620,55	2.632.113.620,55	0,00	0,00	0,00
Total de fons propis admissibles per cobrir l'SCR del grup consolidat mínim	2.632.113.620,55	2.632.113.620,55	0,00	0,00	
SCR del grup consolidat mínim	885.811.161,11				
Ràtio entre fons propis admissibles i SCR del grup consolidat mínim	2,97				
Total de fons propis admissibles per cobrir l'SCR del grup (inclosos els fons propis d'un altre sector financer i el de les empreses incloses pel mètode de deducció i agregació)	2.632.113.620,55	0,00	0,00	0,00	0,00
SCR del grup	1.860.103.259,49				
Ràtio entre fons propis admissibles i SCR del grup (inclosos altres sectors financers i empreses incloses pel mètode de deducció i agregació)	1,42				

S.23.01.22 (continuació)

Fons propis

Reserva de conciliació	
Excedent dels actius respecte dels passius	2.763.632.212,78
Accions pròpies (tinença directa i indirecta)	0,00
Dividends, distribucions i costos previsibles	107.692.044,22
Altres elements dels fons propis bàsics	1.347.461.833,00
Ajustament per elements dels fons propis restringits en el cas de carteres subjectes a l'ajustament per casament i de fons de disponibilitat limitada	0,00
Altres fons propis no disponibles	0,00
Reserva de conciliació abans de la deducció per participacions en un altre sector financer	1.308.478.335,56
Beneficis esperats	
Beneficis esperats inclosos en primes futures — Activitat de vida	1.672.605.551,40
Beneficis esperats inclosos en primes futures — Activitat de no vida	0,00
Total de beneficis esperats inclosos en primes futures	1.672.605.551,40

S.25.02.22

Capital de solvència obligatori — per a empreses que facin servir la fórmula estàndard i un model intern parcial

Número únic del component	Descripció dels components	Càlcul del capital de solvència obligatori	Import modelitzat	Paràmetres específics de l'empresa	Simplificacions
1	Risc de mercat	655.431.872,36	0,00	-	-
2	Risc d'impagament de la contrapart	295.784.655,30	0,00	-	-
3	Risc de subscripció de vida	1.530.741.090,50	308.410.612,24	-	-
4	Risc de subscripció de malaltia	20.212.142,73	0,00	-	-
5	Risc de subscripció de no vida	0,00	0,00	-	-
6	Risc d'actius intangibles	0,00	0,00	-	-
7	Risc operacional	323.571.283,30	0,00	-	-
8	Capacitat d'absorció de pèrdues de les provisions tècniques (import negatiu)	0,00	0,00	-	-
9	Capacitat d'absorció de pèrdues dels impostos diferits (import negatiu)	-682.744.616,43	0,00	-	-

Càlcul del capital de solvència obligatori

Total de components no diversificats	2.142.996.427,76
Diversificació	-549.925.656,09
Capital obligatori per a les activitats desenvolupades d'acord amb l'article 4 de la Directiva 2003/41/CE	0,00
Capital de solvència obligatori, exclosa l'addició de capital	1.593.070.771,67
Addició de capital ja fixada	0,00
Capital de solvència obligatori per a empreses subjectes al mètode consolidat	1.860.103.259,49
Una altra informació sobre l'SCR	
Import/estimació de la capacitat general d'absorció de pèrdues de les provisions tècniques	0,00
Import/estimació de la capacitat general d'absorció de pèrdues dels impostos diferits	-682.744.616,43
Capital obligatori per al submòdul de risc d'accions basat en la durada	0,00
Import total del capital de solvència obligatori nocional per a la part restant	981.452.981,46
Import total del capital de solvència obligatori nocional per a la part restant	0,00
Import total del capital de solvència obligatori nocional per a les carteres subjectes a ajustament per casament	611.617.790,21
Efectes de diversificació deguts a l'agregació de l'SCR nocional per a fons de disponibilitat limitada als efectes de l'article 304	0,00
Capital de solvència obligatori del grup consolidat mínim	885.811.161,11
Informació sobre altres entitats	
Capital obligatori per a altres sectors financers (capital obligatori per a empreses no d'assegurances)	0,00
Capital obligatori per a altres sectors financers (capital obligatori per a empreses no d'assegurances) — Entitats de crèdit, empreses d'inversió i entitats financeres, gestors de fons d'inversió alternatius, societats de gestió d'OICVM	0,00
Capital obligatori per a altres sectors financers (capital obligatori per a empreses no d'assegurances) — Fons de pensions d'ocupació	0,00
Capital obligatori per a altres sectors financers (capital obligatori per a empreses no d'assegurances) — Capital obligatori per a empreses no regulades que desenvolupen activitats financeres	0,00
Capital obligatori per a participacions no de control	267.032.487,82
Capital obligatori per a la resta d'empreses	0,00

SCR global	
SCR per a empreses incloses pel mètode de deducció i agregació	0,00
Capital de solvència obligatori	1.860.103.259,49

S.32.01.22
Empreses incloses en l'àmbit del grup

País	Codi d'identificació de l'empresa	Tipus de codi d'identificació de l'empresa	Raó social de l'empresa	Tipus d'empresa	Forma jurídica	Categoria (mútua/ no mútua)	Autoritat de supervisió
PT	213800HV6TP2I5A6MW58	LEI	BPI Vida e Pensões - Companhia de Seguros, SA	1 - Empresa d'assegurances de vida	Societat anònima	No mutual	ASF
ES	A17582032	Codi específic	VidaCaixa Mediació Societat d'Agència d'Assegurances vinculades, SAU	10 - Empresa de servicios auxiliares, como se define en el art 1.52 del reglamento delegado UE 2015/35	Societat anònima unipersonal	No mutual	
ES	95980020140005025553	LEI	SegurCaixa Adeslas, SA d'Assegurances i Reassegurances	2 - Empresa d'assegurances de no vida	Societat anònima	No mutual	DGSFP
ES	95980020140005337796	LEI	VidaCaixa, SAU d'Assegurances i Reassegurances	Mixta	Societat anònima unipersonal	No mutual	DGSFP

Criteris d'influència						Inclusió en l'àmbit de la supervisió del grup		Càlcul de la solvència del grup
Quota percentual en el capital	% utilitat per a l'elaboració de comptes consolidats	% del drets de vot	Altres criteris	Nivell d'influència	Quota proporcional utilitzada per al càlcul de la solvència del grup	SÍ/NO	Data de la decisió, si s'aplica l'article 214	Mètode utilitzat i, segons el mètode 1, tractament de l'empresa
100	100	100		1- Dominant	100	1- Yes		1- Consolidació / Consolidació plena
100	100	100		1- Dominant	100	1- Yes		1- Consolidació / Consolidació plena
49,92	49,92	49,92		2- Significativa	49,92	1- Yes		3- Consolidació / Mètode de la participació ajustat
100	100	100		1- Dominant	100	1- Yes		1- Consolidació / Consolidació plena

Annex: Informe de Situació Financera i de Solvència de BPI Vida e Pensoes

Relatório de Solvência e Situação Financeira

BPI Vida e Pensões 2017

BPI VIDA E PENSÕES – COMPANHIA DE SEGUROS, S.A.

Sociedade matriculada na Conservatória do Registo Comercial de Lisboa sob o número único 502 623 543

Sede: Rua Braamcamp, 11-6º, 1250-049 Lisboa, PORTUGAL

Capital Social: 76 000 000.00 euros

ÍNDICE

SÍNTESE 5
ATIVIDADES E DESEMPENHO 12
A.1 Atividades 12
A.2 Desempenho da subscrição 14
A.3 Desempenho dos investimentos 14
A.4 Desempenho de outras atividades 16
A.5 Eventuais informações adicionais 16
SISTEMA DE GOVERNAÇÃO 18
B.1 Informações Gerais sobre o sistema de governação 18
B.2 Requisitos de qualificação e idoneidade 23
B.3 Sistema de Gestão de Riscos e Autoavaliação do Risco e da Solvência 24
B.4 Sistema de Controlo Interno 26
B.5 Função de Auditoria Interna 27
B.6 Função Atuarial 27
B.7 Subcontratação 28
B.8 Eventuais informações adicionais 28
PERFIL DE RISCO 30
C.1 Risco específico de seguros 30
C.2 Risco de mercado 30
C.3 Risco de crédito 32
C.4 Risco de liquidez 32
C.5 Risco operacional 32
C.6 Outros riscos materiais 33
C.8 Eventuais informação adicionais 33
AVALIAÇÃO PARA EFEITOS DE SOLVÊNCIA 35
D.1 Activos 35
D.2 Provisões Técnicas 37
D.3 Outras responsabilidades 38
D.4 Métodos alternativos de avaliação 39
D.5 Eventuais informações adicionais 39
GESTÃO DO CAPITAL 41
E.1 Fundos Próprios 41
E.2 Requisito de capital de solvência e requisito de capital mínimo 42
DECLARAÇÃO DO ÓRGÃO DE ADMINISTRAÇÃO 44
ANEXO 1 - MODELOS 46

Síntese

SÍNTESE

A. ATIVIDADES E DESEMPENHO

A BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros, S.A., adiante BPI Vida e Pensões, é uma Companhia de Seguros que foca o seu exercício na comercialização de Seguros de Vida e gestão de Fundos de Pensões.

A PricewaterhouseCoopers & Associados e a Baker Tilly, Pg & Associados, SROC, S.A. são as sociedades responsáveis pela auditoria da BPI Vida e Pensões que no diz respeito a Seguros e a Pensões, respetivamente.

Em 28 de dezembro de 2017 o Banco BPI vendeu a totalidade da participação que detinha no capital da BPI Vida e Pensões à VidaCaixa, Sociedade Anónima de Seguros e Resseguros, Sociedade Unipersonal (VidaCaixa), uma companhia de seguros do ramo vida que centra a sua atividade no negócio de seguros de vida e fundos de pensões em Espanha. Assim, a BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros, S.A. é, no final de 2017, detida a 100% pela VidaCaixa, entidade por sua vez detida a 100% pelo CaixaBank, S.A.,

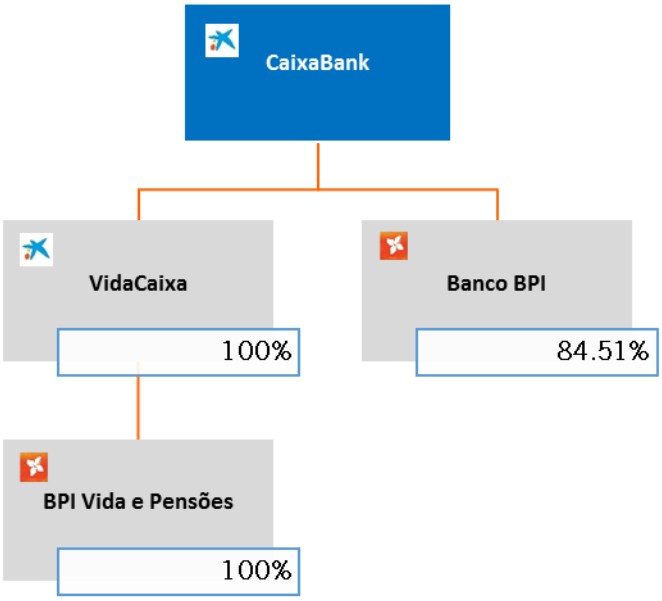

A BPI Vida e Pensões tem por objeto social o exercício da indústria de seguros e resseguros do ramo "Vida", incluindo a gestão de fundos de pensões, em Portugal.

A BPI Vida e Pensões, atualmente, não opera no ramo de Vida Risco.

A produção acumulada de Seguros de Vida da Companhia ascendeu a 646 M€ em 2017, o que reflete um aumento de 32.4% face ao ano transato. No final de 2017 a BPI Vida e Pensões tinha sob a sua responsabilidade 38 Fundos de Pensões, com um património global de 2 747 M€.

Durante o ano de 2017, o leque de "Produtos com Garantias" da Companhia, que garantem capital e efetuam distribuição de rendimentos, obteve um retorno médio anual de 0.37%. A Companhia comercializa "Produtos sem Garantias" sob o formato de seguros de capitalização em unidades de conta ligados a Fundos de Investimento (Unit-Linked), em que o risco de investimento é suportado pelo Tomador de Seguro. As rentabilidades destes produtos, para os perfis com maior risco, recuperaram significativamente face a 2016.

No ano de 2017, a rentabilidade mediana dos Fundos de Pensões geridos pela BPI Vida e Pensões foi de 4.5% e a rentabilidade média ponderada pelos respetivos valores patrimoniais dos Fundos de Pensões alcançou os 9.0%.

B. SISTEMA DE GOVERNO

O sistema de governo da BPI Vida e Pensões tem como objetivo assegurar que a Companhia tem implementados mecanismos de controlo e decisão que permitem uma gestão dos riscos sã e prudente e uma gestão eficaz das suas atividades.

A estrutura organizativa da Companhia reflete o aproveitamento de sinergias entre as diferentes unidades do Grupo BPI.

Comissão de Vencimentos

Presidente
Pedro Barreto

Vogais
Sérgia Gonçalves Narciso

Mesa da Assembleia Geral

Presidente
Alexandre Cardoso Marta de Lucena e Vale

Secretário
João Olazabal Avides Moreira

Conselho de Administração

Presidente
Maria Isabel Castelo Branco

Vice-Presidente
Paulo Freire de Oliveira

Administradores
José Veiga Sarmento
Manuel Puerta da Costa
Susana Trigo Cabral
Jorge Sousa Teixeira
Maria Isabel Semião
João Silva Pratas
Jordi Arenillas Claver

Comissão Executiva

Presidente
Isabel Castelo Branco

Membros
Paulo Freire de Oliveira
Manuel Puerta da Costa
Jorge Sousa Teixeira
Maria Isabel Semião

Conselho Fiscal

Presidente
Isabel Correia de Lacerda

Vogais
José Manuel Toscano
Luís Patrício

Suplente
Francisco André Oliveira

Revisor Oficial de Contas

PricewaterhouseCoopers & Associados Sociedade de Revisores Oficiais de Contas, Lda
Representada por Carlos Maia

A gestão da sociedade compete ao Conselho de Administração que compreende uma Comissão Executiva na qual o Conselho delegou amplos poderes de gestão para a condução da atividade corrente.

As competências de fiscalização estão atribuídas ao Conselho Fiscal (CF) – cujas responsabilidades essenciais incluem a fiscalização da administração, a vigilância do cumprimento da Lei e dos Estatutos pela Sociedade, a verificação das contas, a fiscalização da independência do Revisor Oficial de Contas e do Auditor Externo, bem como avaliação da atividade deste último – e ao Revisor Oficial de Contas (ROC), cuja função primordial consiste em examinar e proceder à certificação legal das contas.

As principais componentes do sistema de governo da BPI Vida e Pensões são as seguintes:

- Sistema de gestão de riscos: a Companhia considera a gestão de riscos como uma das disciplinas essenciais no seu modelo de funcionamento. A procura da correta identificação das várias dimensões do risco e a partilha dessa informação pelos gestores e órgãos de administração é um exercício permanente, praticado a diversos níveis de responsabilidade.

- O processo de Autoavaliação do Risco e da Solvência (ORSA): é uma peça fundamental no sistema de gestão de riscos da Companhia. Durante este processo a Companhia avalia as necessidades globais de solvência, as necessidades de capital e o perfil de risco da Companhia.
- Um Modelo de Controlo Interno: suportado pelo Normativo da BPI Vida e Pensões e pelas respetivas fichas de controlo das atividades desenvolvidas.
- A Função de Compliance: subcontratada ao Banco BPI, é responsável por assegurar que a Companhia está em condições de, em todo o momento, cumprir as regras e boas práticas que regem a sua atividade.
- A Função de Auditoria Interna: também subcontratada ao Banco BPI, na medida em que toda a atividade da Companhia é realizada em parceria com as diferentes áreas do Grupo.
- Funções chave do sistema de governo estabelecidas pela norma de Solvênica II (Função Atuarial, Função de Gestão de Riscos, Função de Auditoria Interna e Função de Compliance).
- Subcontratação ao Banco BPI diversas atividades, o que permite melhorar significativamente a capacidade de atuação da Companhia e os serviços e produtos oferecidos aos Clientes. A Companhia dispõe de uma Política de Subcontratação que estabelece os princípios a que devem atender as decisões de subcontratar qualquer das funções relevantes.

C. PERFIL DE RISCO

A avaliação e quantificação dos riscos a que a BPI Vida e Pensões está exposta permite avaliar o perfil de risco da Companhia e efetuar uma gestão adequado do mesmo.

Os riscos a que BPI Vida e Pensões está exposta podem sintetizar-se da seguinte forma:

- Riscos Específicos de Seguros: os riscos específicos de seguros e pensões envolvem o risco de gestão ativo–passivo, o risco inerente a técnicas de mitigação do risco e ainda riscos associados à conceção e comercialização de novos produtos, à gestão de sinistros e ainda aqueles que são relacionados com a atividade de gestão e administração de fundos de pensões.
- Riscos de Mercado: decorrem do investimento dos ativos representativos das responsabilidades com produtos com garantia de capital, bem como dos ativos representativos dos seus fundos próprios.
- Risco de Crédito: decorre da possibilidade de existir um evento de crédito com o emitente, que poderá ter como consequência a não recuperação da totalidade do investimento.
- Risco de Liquidez: uma parte significativa dos investimentos da BPI Vida e Pensões é realizada em ativos com elevada liquidez (negociáveis a cada momento em mercado secundário e/ou de curto prazo).
- Risco Operacional: as principais fontes de risco operacional vêm sobretudo de processos realizados manualmente. O Grupo BPI adotou uma abordagem sistematizada e centralizada para a Gestão do Risco Operacional.
- Outros Riscos Materiais
  - Risco de Contraparte: a BPI Vida e Pensões avalia a exposição a contrapartes nas operações em liquidação e nos derivados fora de bolsa, comunicando-as aos respetivos gestores e *traders*.
  - Risco de Fundos de Pensões: Os riscos para a Companhia desta linha de negócio advêm essencialmente dos riscos operacionais e do risco associado ao Fundo de Pensões Aberto "BPI Garantia" que garante a qualquer momento capital investido.

Quantificação dos riscos a que a Companhia está exposta através do seu impacto nos Requisitos de Capital de Solvência (SCR – *Solvency Capital Requirements*):

	Dez. 2017
SCR Mercado	104 119
Taxa de Juro	3 358
Ações	18
Imobiliário	
Spread	48 381
Moeda	300
Concentração	91 198
SCR *Default*	2 507
SCR Vida	6 764
SCR Operacional	11 054
SCR Total	**97 634**

Valores em milhares de euros.

Dada a tipologia de produtos comercializados pela Companhia, os principais riscos em que a BPI Vida e Pensões incorre são os riscos relacionados com os ativos em carteira, sendo residuais os riscos específicos de seguros.

D. AVALIAÇÃO PARA EFEITOS DE SOLVÊNCIA

Ativos

Em solvência II os ativos são avaliados a justo valor. Nos termos do IFRS 13, entende-se por justo valor o montante que seria recebido pela venda de um ativo ou pago para transferir um passivo numa transação efetuada entre participantes no mercado à data da mensuração.

Quando existam em carteira títulos contabilizados que não estejam a valores de mercado, estes têm de ser reavaliados para efeitos de solvência II.

No balanço contabilístico da Companhia existem alguns ativos valorizados de acordo com método do custo amortizado. No balanço de solvência procedeu-se à revalorização destes ativos ao respetivo valor de mercado.

Classes de Ativos	Valorização Contabilística	Valorização Solvência II	Dif.
Obg. Governos	50 473	50 577	104
Obg. Corporate	720 782	737 916	17 134
Titularizações	132	152	20
TOTAL	**771 387**	**788 645**	**17 257**

Valores em milhares de euros.

Provisões Técnicas

Os seguros comercializados pela BPI Vida e Pensões podem dividir-se nas seguintes classes de negócio, de acordo com o Anexo I do Regulamento Delegado 2015/35 da Comissão:

- Seguros com participação nos resultados;
- Seguros e operações ligados a Fundos de investimento (*unit-linked*).

No balanço da Companhia, os produtos com participação nos resultados encontram-se valorizados de acordo com o estabelecido na IFRS 4, correspondendo ao valor atuarial estimado dos compromissos da Companhia, incluindo as participações nos resultados já distribuídas, calculado para cada apólice de acordo com métodos atuariais e segundo as

respetivas bases técnicas de cada um dos produtos. Relativamente aos produtos *Unit-linked*, de acordo com o referido na IAS 39, a provisão técnica corresponde ao valor de mercado da respetiva carteira de ativos.

No balanço económico, o balanço de Solvência II, a provisão técnica dos produtos corresponde à melhor estimativa das responsabilidades futuras, ou seja, ao valor atual do *cash flow* futuro.

As diferenças apuradas entre a avaliação de solvência e os valores registados contabilisticamente pela BPI Vida e Pensões podem ser resumidas da forma apresentada na tabela seguinte.

	Contabilístico	Solvência	Dif.
Ligados a Fundos de Investimento	2 279 729	2 270 899	-8 830
Com Participação nos Resultados	1 816 679	1 839 163	22 484
Total	4 096 409	4 110 062	13 653

Valores em milhares de euros.

No cálculo das responsabilidades com base nos princípios de Solvência II, a Companhia não aplicou qualquer medida transitória.

E. GESTÃO DO CAPITAL

A BPI Vida e Pensões tem procurado adaptar da forma mais eficiente possível as suas carteiras de investimentos e as diferentes linhas de negócio aos requisitos de Solvência, quer em termos imediatos, quer em termos do seu plano estratégico.

Para garantir uma gestão adequada dos riscos inerentes à atividade da Companhia, e do capital necessário para fazer face a esses riscos, é efetuada uma avaliação sistemática das necessidades de capital para vários anos, no mínimo cinco, considerando as tendências de evolução do mercado e do negócio.

No âmbito das regras de Solvência II, a BPI Vida e Pensões determina o requisito de capital de solvência e o requisito de capital mínimo considerando o modelo *Standard* desenvolvido pela EIOPA.

Para 31 de dezembro de 2017, a cobertura dos requisitos de solvência com base no capital disponível é de 208%.

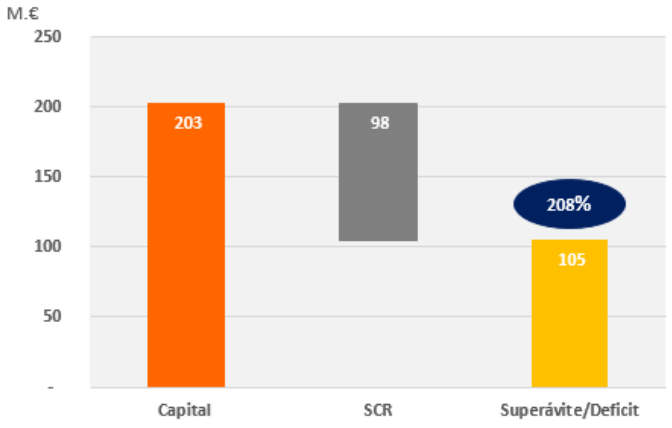

A 31 de dezembro de 2017, o valor total de capital disponível referido no gráfio anterior, 203 M€, é integralmente considerado elegível para satisfazer o requisito de capital de solvência (SCR) sendo classificado nos seguintes níveis:

	SCR
Nível 1 – Sem restrições	142 732
Nível 1 – Com restrições	35 683
Nível 2	24 317
Nível 3	0
Total de Capital Elegível	**202 732**

Valores em milhares de euros.

A 31 de dezembro de 2017, o valor total de capital disponível considerado elegível para satisfazer o requisito mínimo de capital (MCR) é 187 202 m€, sendo o seu rácio de cobertura de 426%.

Para o cálculo destes valores a Companhia não recorreu a simplificações nem utilizou parâmetros específicos da empresa.

(Valores em milhares de euros, exceto quando expressamente indicado)

Atividade e Desempenho

ATIVIDADES E DESEMPENHO

A.1 Atividades

A BPI Vida e Pensões tem por objeto social o exercício da indústria de seguros e resseguros do ramo "Vida", incluindo a gestão de fundos de pensões, em Portugal. No âmbito da sua atividade, a BPI Vida e Pensões opera as seguintes linhas de negócio:

- Produtos com garantia de capital;
- Produtos sem garantia de capital, em que o risco de investimento é assumido pelo investidor;
- Fundos de pensões, envolvendo a gestão das carteiras de ativos associadas e o pagamento das pensões correspondentes; nestes casos o risco de investimento recai exclusivamente sobre a empresa associada ou sobre os beneficiários, conforme os fundos tenham associados planos de pensões de benefício definido ou de contribuição definida, respetivamente.

A BPI Vida e Pensões, atualmente, não opera no ramo de Vida Risco.

Em 28 de dezembro de 2017 o Banco BPI vendeu a totalidade da participação que detinha no capital da BPI Vida e Pensões à VidaCaixa, Sociedade Anónima de Seguros e Resseguros, Sociedade Unipersonal (VidaCaixa), uma companhia de seguros do ramo vida que centra a sua atividade no negócio de seguros de vida e fundos de pensões em Espanha. Esta alteração da estrutura acionista conduzirá, no decorrer do ano de 2018, a uma revisão da atividade operacional da Companhia, no âmbito do processo de integração no novo grupo. Não estando, à data da elaboração do presente relatório, terminada a revisão em causa, a informação apresentada refere-se à realidade de Dezembro de 2017.

A gestão dos ativos representativos das Provisões Técnicas dos produtos de seguros e das carteiras dos fundos de pensões encontra-se subcontratada à BPI Gestão de Activos.

Os seguros da BPI Vida e Pensões são comercializados através das redes do Banco BPI (Rede de Empresários e Pequenos Negócios, Centros de Investimento e *Private Banking*), situação que não será alterada em virtude da reestruturação acionista verificada. Desta forma, as vendas destes produtos para os investidores particulares são integradas na atividade de captação de recursos de clientes do Banco BPI, onde concorrem com outros produtos de recursos como depósitos ou fundos de investimento.

No que respeita aos Fundos de Pensões, estes são comercializados e administrados diretamente pela BPI Vida e Pensões. A Companhia é uma das entidades de referência no mercado português de fundos de pensões.

No desempenho da sua atividade, a Compapanhia desenvolveu assim um modelo de negócio adequado às suas vantagens competitivas:

- Uma cultura de rigor e transparência na gestão, reforçada pelos acontecimentos que marcaram o mercado português nos últimos anos;
- Acesso total à rede de comercialização e respetiva força de vendas do Banco BPI, o que lhe assegura o acesso a todo o território nacional;
- Uma capacidade de gestão simultaneamente dinâmica e flexível, com capacidade para atuar rapidamente e reagir a alterações no comportamento dos mercados financeiros.

Dados da Entidade e Dados do Supervisor e Auditor Externo

Companhia

BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros, S.A. sociedade matriculada na Conservatória do Registo Comercial de Lisboa sob o número único 502 623 543 com sede na Rua Braamcamp, nº 11, 1250-049 Lisboa e Capital Social 76 M€.

A BPI Vida e Pensões – Companhia de Seguros, S.A. é detida a 100% pela VidaCaixa, entidade detida a 100% pelo CaixaBank, S.A., com sede em Calle Pintor Sorolla, 2-4 46002 Valência, com NIF A08663619, inscrito no Registro Mercantil de Valência, Volume 10370, Folio 1, Página V-178351, e registrada no Registro Administrativo Especial do Banco de Espanha com o número 2100.

Supervisores da Companhia

A Companhia é supervisionada por entidades nacionais de supervisão prudencial, comportamental e de comercialização de seguros, dependendo da classe de negócio abrangido.

A supervisão comercial relativa a produtos financeiros complexos é da responsabilidade da CMVM – Comissão do Mercado de Valores Mobiliários. A supervisão prudencial, comportamental e comercial relativa aos restantes produtos fica a cargo da ASF – Autoridade de Supervisão de Seguros e Fundos de Pensões.

ASF – Autoridade de Supervisão de Seguros e Fundos de Pensões
Av. da República, nº 76, 1600-205 Lisboa
Tel: +(351) 217 903 100
www.asf.com.pt

CMVM – Comissão do Mercado de Valores Mobiliários
Rua Laura Alves, nº 4, Apartado 14258, 1064-003 Lisboa
Tel: +(351) 213 177 000
cmvm@cmvm.pt
www.cmvm.pt

Auditores Externos

Companhia

PricewaterhouseCoopers & Associados
Sociedade de Revisores Oficiais de Contas, Lda
Inscrição na OROC nº 183
Registo na CMVM nº 20161485
Palácio SottoMayor
Rua Sousa Martins, nº1, 3º
1050-217 Lisboa
Tel: +(351) 213 599 000
www.pwc.com/pt

Fundos de Pensões

Baker Tilly, Pg & Associados, SROC, S.A.
Inscrição na OROC nº 235
Registo na CMVM nº 20161528
Edifício Taurus
Campo Pequeno, nº 48, 4º Dto
1000-081 Lisboa
Tel: (+351) 21 098 87 10
www.bakertillyportugal.com.pt

Posição da Entidade na Estrutura do Grupo

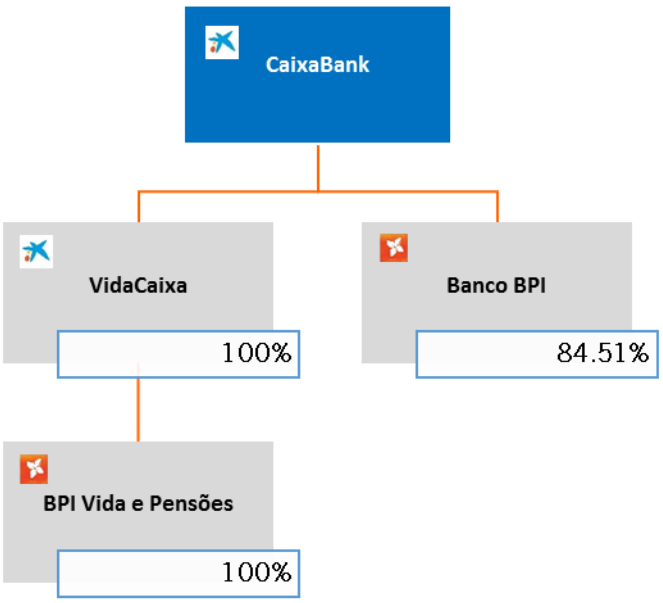

No dia 8 de fevereiro de 2017, na sequência da Oferta Pública de Aquisição lançada pelo Caixabank sobre o Banco BPI, o Caixabank elevou a sua participação no BPI de 45% para 84.51% passando assim a deter o controlo efetivo do Banco. O Banco BPI e as suas participadas, nas quais se incluía, à data a BPI Vida e Pensões, passaram assim a integrar o Grupo Caixabank. O CaixaBank é o banco líder no mercado ibérico por volume de negócios e número de agências, totalizando 15.8 milhões de clientes e 370 mil milhões de ativos.

Em 28 de dezembro de 2017 o Banco BPI vendeu a totalidade da participação que detinha no capital da BPI Vida e Pensões à VidaCaixa Sociedade Anónima de Seguros e Resseguros, Sociedade Unipersonal. A VidaCaixa é uma companhia de seguros do ramo vida detida a 100% pelo Caixabank, e centra a sua atividade no negócio de seguros de vida e fundos de pensões em Espanha.

A alienação da BPI Vida e Pensões à VidaCaixa procura fortalecer a postura da Companhia no mercado português. A BPI Vida e Pensões manterá o seu papel de relevo no mercado de seguros de vida e de fundos de pensões, potenciado pela experiência adquirida ao longo dos anos e devidamente comprovada junto dos seus clientes. A Companhia manter-se-á uma empresa de matriz portuguesa, que opera para clientes portugueses. O Banco BPI continua a ser o seu mediador único, pelo que as relações com o Banco BPI manter-se-ão próximas e profundas.

A.2 Desempenho da subscrição

Seguros

A BPI Vida e Pensões mostrou um movimento positivo na sua produção, tendo, no ano de 2017, a produção acumulada da Companhia ascendido a 646 M€, o que reflete um aumento de 32.4% face ao ano transato. Este aumento deveu-se à performance dos produtos sem garantias que alcançaram uma produção acumulada de 471 M€, um aumento de 68.7% face ao ano anterior, contrariando a contração observada nos produtos com garantias que passaram de uma produção acumulada de 209 M€ em 2016 para 176 M€ em 2017.

Apesar deste aumento, os níveis de produção encontram-se aquém dos verificados em 2014 e 2015, anos em que a conjuntura do mercado favoreceu significativamente as vendas de produtos, quer garantidos, quer não garantidos.

Volume de prémios

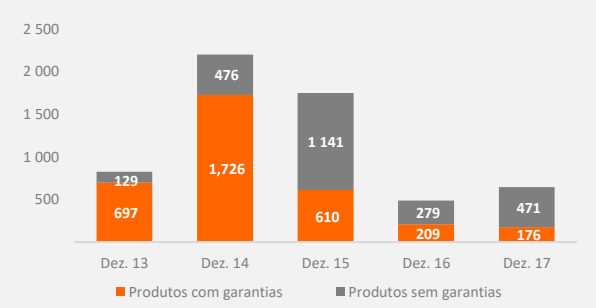

Valores em milhões de Euros

Pensões

Durante o ano de 2017 a BPI Vida e Pensões ganhou a gestão de dois novos Fundos de Pensões Fechados, o Fundo de Pensões Bankinter e o Fundo de Pensões Complementares Ana S.A., não se tendo verificado qualquer extinção. No final do ano a BPI Vida e Pensões tinha sob a sua responsabilidade 38 Fundos de Pensões, com um património global de 2 747 M€.

Montante de Fundos de Pensões sob gestão

	Dez. 16	Dez. 17	Δ
Fechados	2 005 986	2 288 215	14.1%
Abertos/PPR	412 276	458 947	11.3%
Total	**2 418 262**	**2 747 162**	**13.6%**

Valores em milhares de Euros

No ano de 2017 há a registar contribuições e transferências para os Fundos de Pensões no montante de 196 M.€, verificando-se um aumento 153.8% face a 2016. No que respeita às saídas, registou-se um volume de 78 M€ em pagamento de pensões, prémios de seguros, outros benefícios e transferências, valor equiparado ao do ano anterior, 72 M€.

Movimentos realizados

	Dez. 16	Dez. 17	Δ
Contribuições	61 729	153 862	92 133
Transf. recebidas	15 500	41 649	26 149
Transf. efetuadas	10 087	-2 002	-12 089
Benefícios pagos	62 388	76 052	13 664

Valores em milhares de euros

A.3 Desempenho dos investimentos

Seguros

Durante o ano de 2017, o leque de "Produtos com Garantias" da Companhia, que garantem capital e efetuam distribuição de rendimentos, obtiveram um

retorno médio anual de 0.37%, cerca de metade do valor do ano anterior. Verifica-se que foi possível continuar a valorizar os ativos dos Clientes em detrimento de taxas mais baixas ou nulas que se verificaram na oferta de soluções tradicionais, os "depósitos a prazo", da Banca Comercial.

Produtos com garantia de capital: rentabilidade anual para o Cliente

	2013	2014	2015	2016	2017
BPI Novo Aforro Familiar	2.06%	1.00%	0.68%	0.75%	0.82%
BPI Aforro Não Residente	2.00%	0.90%	0.60%	0.60%	0.15%
BPI Reforma Aforro PPR	2.08%	1.34%	0.94%	0.69%	0.15%

As rentabilidades apresentadas são as taxas de participação de resultados atribuídas aos Clientes no final de cada ano, líquidas de comissão de gestão e quaisquer despesas imputadas ao fundo. Estas taxas têm como referência a rentabilidade de outros produtos de capital garantido nomeadamente depósitso a prazo, cujas taxas de retorno permanecem negativas ou são nulas.

A Companhia comercializa "Produtos sem Garantias" sob o formato de seguros de capitalização em unidades de conta ligados a Fundos de Investimento (*Unit-Linked*), em que o risco de investimento é suportado pelo Tomador de Seguro. A rentabilidade obtida nos diferentes Fundos está fortemente relacionada com o perfil de risco de cada Fundo. Nos últimos anos, os diferentes perfis de risco têm apresentado um desempenho capaz de acrescentar valor numa ótica de médio e longo prazo.

As rentabilidades destes produtos, para os perfis com maior risco, recuperaram significativamente face a 2016.

Rentabilidades

Perfil Agressivo

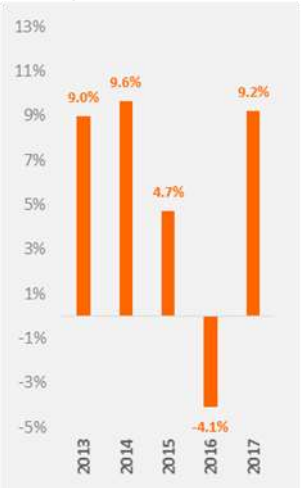

Perfil Dinâmico

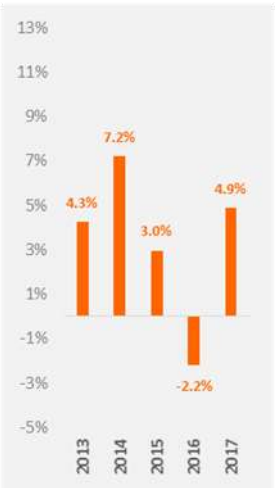

Perfil Moderado

Perfil Defensivo

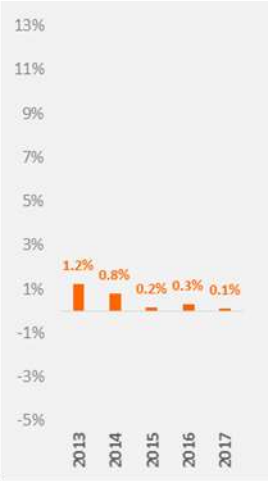

Perfil Obrigações

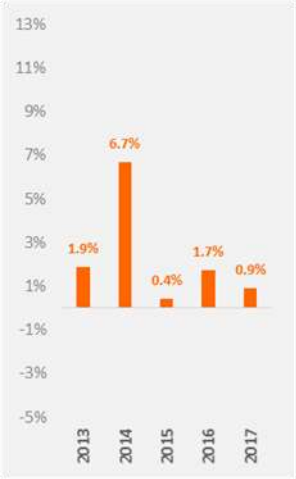

Perfil Taxa Fixa Alemanha

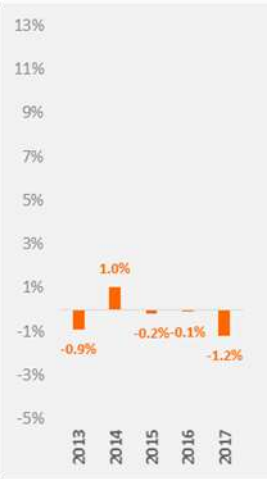

Perfil Universal

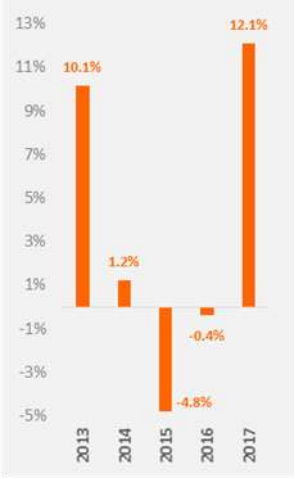

A Companhia comercializa ainda o produto BPI Poupança Dollar, produto em unidades de conta em dólares, em que a rentabilidade é diferente se se considerem os ganhos cambiais.

Rentabilidade BPI Poupança Dollar

	2013	2014	2015	2016	2017
Em Dólares	0.66%	0.21%	0.00%	0.53%	0.95%
Em Euros	-3.70%	13.83%	11.52%	3.83%	-11.27%

A conjuntura económica internacional reforçou-se durante o ano de 2017 com a maioria dos países a beneficiar da aceleração do crescimento mundial. Este quadro manteve-se também suportado pela política acomodatícia dos principais bancos centrais, a qual se tem vindo a adaptar progressivamente à melhoria do contexto macroeconómico e ao surgimento de pressões inflacionistas: a Reserva Federal Norte-Americana subiu três vezes as taxas de juro no ano; enquanto o Banco Central Europeu anunciou uma redução das suas compras mensais de dívida para 30 mil milhões de euros.

As estratégias das carteiras do BPI Capitalização Moderado, BPI Capitalização Dinâmico e BPI Capitalização Agressivo estiveram orientadas no sentido de aproveitar a melhoria do contexto macroeconómico global. Em 2017, os seguros valorizaram 2.60%, 4.90% e 9.24%, respetivamente. Para este desempenho a exposição acionista à geografia europeia destacou-se como a mais relevante, uma vez que a recuperação tardia da economia do bloco europeu torna esta zona atrativa face a outros mercados desenvolvidos (como os EUA

Na componente obrigacionista, o actual contexto de maior crescimento e menor suporte monetário por parte dos principais bancos centrais deverá dar suporte a um melhor desempenho das obrigações de taxa variável e de fundos com mandato de gestão flexível, em detrimento, nomeadamente, de obrigações de taxa fixa. Estes factores estiveram na génese da constituição de uma carteira de obrigações de taxa variável, com elevada notação de crédito, e na realização de aumento componente de fundos de obrigações com mandato de gestão flexível no BPI Capitalização Moderado e BPI Capitalização Dinâmico, procurando fundos com estratégias complementares às já existentes em carteira. Os movimentos realizados nesta classe procuraram manter uma reduzida exposição ao risco de subida nas taxas de juro. Na classe de fundos de baixa volatilidade (também uma alternativa ao risco de taxa de juro), manteve-se a procura por diversificação através da subscrição de novos fundos, por contrapartida da redução do peso dos restantes fundos em carteira.

Ainda assim, a manutenção de políticas monetárias expansionistas continua-se a se refletir em níveis reduzidos de taxas de juro e, consequentemente, na remuneração de produtos constituídos exclusivamente por instrumentos de mercado monetário e títulos de dívida – BPI Capitalização Defensivo, BPI Capitalização Taxa Fixa Alemanha, BPI Capitalização Obrigações e Família Aforro.

Nas Notas 24 a 28 do Relatório e Contas da BPI Vida e Pensões relativo ao ano de 2017 pode ser consultado o detalhe de rendimentos, despesas e ganhos e perdas decorrentes de investimentos por classe de ativos.

A Companhia mantém um reduzido investimento em titularizações, sendo a posição atual (1.6 M€ residual e resultante de herança de um modelo de gestão passado.

Pensões

No ano de 2017, a rentabilidade mediana dos Fundos de Pensões geridos pela BPI Vida e Pensões foi de 4.5% e a rentabilidade média ponderada pelos respetivos valores patrimoniais dos Fundos de Pensões alcançou os 9.0%.

Rentabilidade Fundos de Pensões Abertos

	Classe Risco (1-7)	Dez.15	Dez.16	Dez.17
BPI Acções	4	4.9%	1.4%	8.4%
BPI Valorização	3	3.2%	1.4%	5.3%
BPI Segurança	3	1.8%	0.8%	2.0%
BPI Garantia	1	0.5%	0.6%	0.2%
BPI Vida PPR	2	0.2%	-0.5%	0.9%

As rentabilidades apresentadas são anualizadas e brutas de comissões de gestão, com exceção do BPI Vida PPR; representam dados passados, não constituindo garantia de rendibilidade futura, porque o valor do investimento pode aumentar ou diminuir em função do nível de risco, que varia entre 1 (risco baixo) e 7 (risco muito alto).

A.4 Desempenho de outras atividades

Em 2017, o resultado da área não técnica, excluindo o efeito fiscal, ascendeu a 1 958 m€.

	Dez. 16	Dez. 17	Δ
Juros, prémios e desconto	3 712	1 995	-46%
Valias potenciais/realizadas	- 704	- 22	-97%
Comissões	- 18	- 15	-17%
Total	**2 990**	**1 958**	**-35%**

Valores em milhares de euros

A.5 Eventuais informações adicionais

Não existem informações adicionais relevantes a referir.

Sistema de Governação

SISTEMA DE GOVERNAÇÃO

B.1 Informações Gerais sobre o sistema de governação

O sistema de governação da BPI Vida e Pensões rege-se pela Lei 147/2015 e pelo Regime de Solvência II. Tem como objetivo assegurar que a Companhia tem implementados mecanismos de controlo e decisão que permitem uma gestão dos riscos sã e prudente e uma gestão eficaz das suas atividades.

Para além de uma estrutura organizacional adequada às suas atividades, assente na definição e segregação de responsabilidades e funções aos diversos níveis da organização, a BPI Vida e Pensões definiu políticas de atuação nas áreas de gestão de risco, controlo interno, auditoria interna, compliance, branqueamento de capitais, gestão de conflitos de interesses, subcontratação, adequação da informação prestada, conceção e aprovação de produtos e tratamento de reclamações de clientes. As políticas em causa são divulgadas a todos os colaboradores e garantem a existência de um conjunto de diretrizes que a Companhia segue em permanência de uma forma consistente. Contribuem ainda para a manutenção de uma cultura de rigor na atuação interna, com Clientes e com as Autoridades de Supervisão.

O modelo de negócio da BPI Vida e Pensões inclui duas atividades: (1) produção de seguros de capitalização comercializados em regime cativo pela rede bancária do Grupo BPI; e (2) gestão e administração de Fundos de Pensões de empresas comercializados de forma autónoma.

A atividade de seguros de capitalização tem como objetivo criar e manter produtos financeiros sob a forma de seguros cuja distribuição assenta nas políticas comerciais da entidade colocadora, definidas em conjunto com a Companhia. A atividade de seguros da BPI Vida e Pensões está assim assente num modelo operacional descentralizado, sendo assegurada no entanto uma unidade total sobre o processo estratégico e decisional.

Enquanto sociedade gestora de Fundos de Pensões de empresas, a BPI Vida e Pensões dispõe de uma equipa técnica atuarial responsável pela montagem e acompanhamento de planos de pensões, suportada por atividades operacionais de manutenção das contas das empresas e participantes, bem como pelo pagamento das pensões. Desta forma, as atividades relacionadas com os Fundos de Pensões são levadas a cabo de forma autónoma relativamente à atividade do Grupo. Tanto a angariação comercial como a prestação de serviços são feitas diretamente pela BPI Vida e Pensões com os respetivos Clientes.

De acordo com o princípio da proporcionalidade, a unidade funcional da companhia é simplificada. É uma organização que reflete a natureza da atividade e em que a linha decisória se estabelece da seguinte forma:

- Nível estratégico, o Conselho de Administração;
- Nível executivo, a Comissão Executiva;
- Nível operativo, responsáveis de equipa.

Os níveis executivo e operativo asseguram em permanência todo o quadro de responsabilidades da Companhia.

Enquanto a responsabilidade das decisões cabe à Comissão Executiva, a atividade corrente está suportada num quadro efetivo, específico da Companhia, cujas funções mais relevantes são:

- Originação de propostas relativas ao lançamento, modificação ou cancelamento de produtos de seguros;
- Controlo da atividade comercial da entidade comercializadora dos produtos de seguros;
- Gestão e administração dos Fundos de Pensões;
- Controlo dos sistemas informáticos de suporte;
- Execução e acompanhamento dos cálculos de Solvência;
- Acompanhamento do relacionamento com a Autoridade de Supervisão.

Administração e Fiscalização

O modelo de governo da BPI Vida e Pensões estrutura-se segundo uma das três modalidades previstas no Código das Sociedades Comerciais – comummente referida como o Modelo Latino. A gestão da sociedade compete ao Conselho de Administração que compreende uma Comissão Executiva na qual o Conselho delegou amplos poderes de gestão para a condução da atividade corrente.

As competências de fiscalização estão atribuídas ao Conselho Fiscal (CF) – cujas responsabilidades essenciais incluem a fiscalização da administração, a vigilância do cumprimento da Lei e dos Estatutos pela Sociedade, a verificação das contas, a fiscalização da independência do Revisor Oficial de Contas e do Auditor Externo, bem como avaliação da atividade deste último – e ao Revisor Oficial de Contas (ROC), cuja função primordial consiste em examinar e proceder à certificação legal das contas.

Assembleia Geral

A Assembleia Geral (AG) delibera sobre as matérias que lhe são especialmente atribuídas pela lei ou pelos

Estatutos, bem como, se tal lhe for solicitado pelo Conselho de Administração, sobre matérias de gestão da sociedade.

Conselho de Administração

A administração da Sociedade é exercida por um Conselho de Administração composto por um número de três a doze membros, eleitos pela Assembleia Geral que de entre eles designará o Presidente e, se assim o entender, um ou mais Vice-Presidentes.

Os titulares dos órgãos sociais são eleitos por períodos de quatro anos, sendo permitida a sua reeleição.

Os Administradores eleitos manter-se-ão em funções até à sua substituição efetiva.

As deliberações do Conselho de Administração são tomadas por maioria dos votos dos Administradores presentes ou representados e dos que votem por correspondência. O Presidente tem voto de qualidade.

A composição do Conselho de Administração é a seguinte: um presidente (Isabel Castelo Branco), um vice-presidente (Paulo Freire de Oliveira) e sete Vogais (José Veiga Sarmento, Manuel Puerta da Costa, Jorge Sousa Teixeira, Maria Isabel Semião, Susana Trigo Cabral, João Silva Pratas e Jordi Arenillas Claver). O Vogal Virgílio Manuel Garcia renunciou em Julho de 2017. O Vogal Jordi Arenillas Claver iniciou funções em 9 de Março de 2018.

O Conselho de Administração delegou na Comissão Executiva a gestão corrente da Companhia, nomeadamente conceção e comercialização de novos produtos, a implementação das funções de gestão de risco, compliance, auditoria interna e atuarial, bem como o relacionamento corrente com as autoridades de supervisão. O Conselho de Administração mantém responsabilidades de fiscalização e acompanhamento da atividade da Comissão Executiva.

O Conselho de Administração reúne com uma periodicidade mínima mensal.

Comissão Executiva

A Comissão Executiva, composta por um Presidente (Isabel Castelo Branco) e quatro Vogais (Paulo Freire de Oliveira, Manuel Puerta da Costa, Jorge Sousa Teixeira e Maria Isabel Semião) atua nos limites da delegação do Conselho de Administração. O Presidente da Comissão Executiva tem voto de qualidade.

A distribuição de pelouros pelos membros da Comissão Executiva é a seguinte:

Isabel Castelo Branco (Presidente e Presidente da Comissão Executiva): estratégia e novos negócios; assuntos corporativos; recursos humanos; comunicação corporativa; relações institucionais (autoridades de supervisão); compliance; auditoria; organização e IT; gestão de riscos.

Paulo Freire de Oliveira: coordenação de todas as atividades de investimento, incluindo carteiras de pensões, *unit linked* e capital garantido; segmento alto.

Manuel Puerta da Costa: investimentos imobiliários.

Jorge Sousa Teixeira: investimentos; carteiras de pensões; suporte ao cliente e negócio; digital e *marketing*.

Maria Isabel Semião: comercialização e administração de fundos de pensões; solvência e administração de seguros; acompanhamento da distribuição de seguros com a entidade colocadora; atuariado; riscos.

A Comissão Executiva reúne com uma periodicidade mínima semanal.

Conselho Fiscal

O Conselho Fiscal detém, à semelhança do Conselho de Administração, um mandato quadrienal e é composto por Isabel Correia de Lacerda (Presidente) e por José Manuel Toscano e Luis Patrício (Vogais), tendo ainda Francisco André Oliveira como vogal suplente. São competências do Conselho Fiscal zelar pela observância das disposições legais e regulamentares, dos estatutos e das normas emitidas pela Autoridade de Supervisão, bem como das políticas de controlo interno e ainda o acompanhamento da preparação da informação financeira.

O Conselho Fiscal reúne com uma periodicidade mínima trimestral.

Revisor Oficial de Contas

Nos termos legais procedeu-se, durante 2017, à substituição do Revisor Oficial de Contas da BPI Vida e Pensões, Deloitte & Associados, SROC pela PricewaterhouseCoopers & Associados Sociedade de Revisores Oficiais de Contas, Lda.

Estrutura Organizativa da BPI Vida e Pensões

Comissão de Vencimentos

Presidente
Pedro Barreto

Vogais
Sérgia Gonçalves Narciso

Mesa da Assembleia Geral

Presidente
Alexandre Cardoso Marta de Lucena e Vale

Secretário
João Olazabal Avides Moreira

Conselho de Administração

Presidente
Maria Isabel Castelo Branco

Vice-Presidente
Paulo Freire de Oliveira

Administradores
José Veiga Sarmento
Manuel Puerta da Costa
Susana Trigo Cabral
Jorge Sousa Teixeira
Maria Isabel Semião
João Silva Pratas
Jordi Arenillas Claver

Comissão Executiva

Presidente
Isabel Castelo Branco

Membros
Paulo Freire de Oliveira
Manuel Puerta da Costa
Jorge Sousa Teixeira
Maria Isabel Semião

Conselho Fiscal

Presidente
Isabel Correia de Lacerda

Vogais
José Manuel Toscano
Luís Patrício

Suplente
Francisco André Oliveira

Revisor Oficial de Contas

PricewaterhouseCoopers & Associados Sociedade de Revisores Oficiais de Contas, Lda
Representada por Carlos Maia

Os membros dos Órgãos Sociais da BPI Vida e Pensões são eleitos para um mandato de quatro anos.

O Dr. Virgílio Manuel Garcia renunciou, a 31 de julho de 2017, aos cargos de vogal do Conselho de Administração e membro da Comissão Executiva. A BPI Vida e Pensões expressa ao Dr. Virgílio Manuel Garcia o seu elevado apreço e agradecimento por todo o trabalho desenvolvido.

O Dr. Jordi Arenillas Claver tomou pose como vogal do Conselho de Administração da BPI Vida e Pensões no dia 9 de março de 2018.

Comité de Risco

A Companhia constituiu um Comité de Risco composto pela Presidente Isabel Castelo Branco, pelo Vice-Presidente Paulo Oliveira, pelo Administrador não executivo José Sarmento e por um elemento externo ao Grupo BPI, Miguel Ferreira, que é também Administrador independente da BPI Gestão de Activos. Este Comité reúne bi-mensalmente com a área de risco da BPI Gestão de Activos para supervisionar, ao nível do Conselho de Administração, o risco das carteiras de investimento.

Função de Auditoria Interna

A função de auditoria interna é supervisionada pela Presidente do Conselho de Admnistração. A componente operacional desta função é assegurada pela Direção de Auditoria e Inspeção do Banco BPI.

Função de Compliance

A função de compliance é supervisionada pelo Administrador João Silva Pratas. A componente operacional desta função é assegurada pela Direção de Compliance do Banco BPI.

Função de Gestão de Riscos

A função de gestão de riscos está a cargo da Administradora Isabel Semião. A monitorização do risco financeiro no âmbito da gestão de carteiras está subcontratada à BPI Gestão de Activos.

Função Atuarial

A função atuarial é desempenhada internamente pela Atuária Rosa Carrasqueira, estando integrada na área de Pensões e Seguros. Tem como principais responsabilidades assegurar a exatidão do cálculo das responsabilidades, das necessidades de capital afetas ao risco vida e a agregação de todos os riscos, garantindo a adequação do cálculo do *Standard Capital Requirement* – SCR e respetiva cobertura.

Atuario Responsável

Esta função encontra-se subcontratada a Julio Koch, atuário registado junto da ASF com vários anos de experiência na área.

O registo dos responsáveis pelas Funções Chave e Atuário Responsável atrás referidos encontrava-se, à data da conclusão do presente relatório, pendente de aprovação por parte da ASF.

Dentro do princípio da proporcionalidade e tendo em conta a estrutura simplificada da BPI Vida e Pensões, a atual distribuição das Funções Chave garante um completo controlo dos processos e assegura um sistema de controlo interno que, sendo simplificado, não deixa de ser robusto. Sem prejuízo das responsabilidades respetivas estarem cometidas a membros do Conselho de Administração, os processos inerentes encontram-se assentes na estrutura do BPI ou da BPI Gestão de Activos, para além da estrutura própria da BPI Vida e Pensões, beneficiando assim de uma infraestrutura mais ampla, tanto em termos de sistemas como de organização. Exetua-se a Função Chave Atuarial que, pela sua especialização, é totalmente desempenhada no seio da Companhia. Quanto ao Atuário Responsável, e na sequência da passagem à reforma, em 2017, da Atuária Responsável da BPI Vida e Pensões, optou-se pela subcontratação a um elemento externo com elevada experiência no ramo, garantindo assim a qualidade e isenção da apreciação.

Está em curso, a partir do final do primeiro trimestre de 2018, um projeto de reestruturação da BPI Vida e Pensões, em conjunto com o seu novo acionista VidaCaixa. Este projeto visa dotar a Companhia de uma estrutura autórnoma, independente da do BPI, ainda que possa vir a manter áreas integradas, quer com a VidaCaixa, quer com o BPI, se isso se vier a revelar mais eficiente do ponto de vista do funcionamento e da utilização de recursos. No âmbito dessa reestruturação, prevê-se que os responsáveis pelas Funções Chave de Audioria Interna, Compliance e Riscos venham a ser quadros da Companhia com funções diretivas e não, tal como hoje acontece, membros do Conselho de Administração.

Política de Remuneração

Durante o ano de 2017, a política de remuneração aplicada à BPI Vida e Pensões foi a Política de Remunerações do Grupo BPI (doravante designado por BPI), a qual assentou em quatro vetores.

Desempenho

As remunerações dos Administradores Executivos e dos Colaboradores do BPI estão diretamente associadas aos níveis de desempenho obtidos:

- pelo Banco;
- pela unidade de negócio ou de apoio ao negócio à qual a pessoa em causa está associada;
- pelo seu mérito individual.

Os critérios utilizados na aferição do nível de desempenho e do peso relativo de cada uma das áreas atrás referidas variam de acordo com as funções e com o nível de responsabilidade da pessoa em causa.

Competitividade

O BPI procura oferecer aos seus Administradores e Colaboradores pacotes remuneratórios competitivos, tendo em conta a prática do mercado para uma dada área de especialização, nível de responsabilidade e zona geográfica.

Ao adotar esta política, o BPI tem o objetivo de atrair e reter os elementos mais eficientes, mais rendíveis e com maior potencial para a organização.

Estratégia

A remuneração atribuída a um determinado Colaborador é ainda influenciada pelas necessidades específicas e prioridades estratégicas do BPI, num dado momento, assim como pela importância e singularidade do contributo da pessoa para a organização.

Equidade

A prática remuneratória do BPI assenta em critérios uniformes, consistentes, justos e equilibrados.

Estrutura da Remuneração

A remuneração é constituída por uma componente fixa e uma componente variável:

a) Remuneração Fixa - A remuneração fixa é que resulta da aplicação do respetivo contrato de trabalho e do Acordo Coletivo de Trabalho para o setor bancário (ACT), no caso de este ser aplicável;

b) Remuneração Variável - A remuneração variável pode ser decomposta numa parte em dinheiro e outra parte em instrumentos que a existirem, serão preferencialmente ações do Caixabank.

Critérios da definição da Componente Variável

Até 2017, a determinação da remuneração variável a atribuir, em cada ano, a cada um dos Administradores que são quadros do Grupo BPI, resultou de decisão da Comissão Executiva do Conselho de Administração do Banco BPI, tendo presente o seu nível de responsabilidade e o resultado do respetivo processo prévio de avaliação de desempenho.

Tendo em conta que a sociedade foi, até ao final de 2017, integralmente detida pelo Banco BPI, o qual apura em termos consolidados o resultado do Grupo BPI, a definição do valor global da componente variável a atribuir aos Administradores teve em conta os resultados consolidados antes de impostos da atividade doméstica do Banco BPI.

Essa definição reflete ainda resultados da avaliação do desempenho do Administrador em causa, tendo por base, entre outros, os seguintes critérios:

a) o desempenho individual e o desempenho coletivo da unidade de estrutura onde o colaborador se integra;
b) o desempenho da BPI Vida e Pensões;
c) o desempenho geral do próprio Banco BPI;
d) o respeito pelos normativos, regras e procedimentos externos e internos aplicáveis à atividade desenvolvida pela BPI Vida e Pensões e, designadamente, das regras de conduta constantes dos normativos internos e do Código de Conduta do Banco BPI.

Regimes Complementares de Pensões

Os Administradores beneficiam de um plano de pensões de reforma do ACT do setor bancário ou, em alguns casos quando sejam originários de empresas abrangidas pelo regime geral de segurança social e posteriormente inscritos na CAFEB, e na medida em que seja mais favorável, decorrente das regras do regime geral da segurança social, cujo financiamento é assegurado através de Fundos de Pensões. Os Administradores não abrangidos pelo plano de pensões de reforma do ACT beneficiam de um plano de contribuição definida atribuído pela empresa, com uma taxa de contribuição fixa de 1.5% do salário. Estes benefícios são idênticos àqueles de que gozam a generalidade dos Colaboradores do Banco BPI em igualdade de circunstâncias.

Para 2018, a Política de Remuneração aplicável aos colaboradores da BPI Vida e Pensões será consistente com a Política de Remuneração do seu novo acionista, a VidaCaixa que, por sua vez segue os princípios do Regulamento Delegado (EU) nº 2015/35 de 10 de outubro de 2014 e os princípios gerais sobre remunerações em vigor no Grupo Caixabank. A Política de Rermuneração da Companhia deverá ser alterada em conformidade.

Em anexo ao Relatório e Contas da Companhia encontra-se o "Relatório de Governance da BPI Vida e Pensões" e a "Política de Remuneração da BPI Vida e Pensões".

B.2 Requisitos de qualificação e idoneidade

Política de Seleção e Avaliação

Durante o ano de 2017, a BPI Vida e Pensões seguiu as disposições em matéria de seleção e avaliação dos membros do órgão de administração e supervisão, bem como dos titulares de funções essenciais, definidas pelo Banco BPI, acionista único até 28 de dezembro de 2017, tendo a Companhia definido a aplicação, com as adaptações necessárias, da Política de Seleção e Avaliação dos Titulares de Funções Essenciais aprovada em Assembleia Geral de Acionistas para o Banco BPI.

A referida Política estabelece os princípios aplicáveis à seleção e avaliação das pessoas que integram os órgãos de administração e fiscalização e de quem desempenha funções essenciais no Grupo BPI. Os princípios em causa visam promover a adequação e a diversidade de qualificações e competências necessárias para o exercíciio dos cargos em causa, promovendo o aumento do número de pessoas do sexo sub-representado, com vista a atingir uma equilibrada representação nesses cargos de homens e mulheres. Assim, nos processos de seleção e avaliação, tem-se em consideração a natureza, dimensão e complexidade da actividade desenvolvida pelo BPI, bem como as exigências e responsabilidades associadas às funções concretas a desempenhar.

O Banco BPI tem como objetivo permanente que os seus órgãos de administração e toda a sua estrutura de colaboradores seja composta por pessoas que pela sua experiência profissional, currículo académico e aptidões pessoais se revelem, em cada momento, adequadas para o exercício das respetivas funções.

São expressamente referidos os requisitos de idoneidade, qualificação profissional – onde se inclui também a experiência em funções compatíveis- e independência. No caso da BPI Vida e Pensões, estes requisitos foram expressamente aplicados tantos aos membros do Conselho de Administração e do Conselho Fiscal, como aos responsáveis pelas Funções Chave.

O Grupo disponibiliza, suportando os respetivos custos, aos membros do Conselho de Administração, membros do Conselho Fiscal e aos titulares de funções essenciais o acesso a formação externa ou interna que se venha a identificar como adequada e relevante para o exercício das funções a desempenhar. Disponibiliza igualmente formação interna, presencial ou através de meios remotos (*e-learning*) relativa, não só, a temas de natureza obrigatória (risco operacional, branqueamento de capitais etc.) como a outros que se venham a identificar como necessários ou úteis ao exercício das respetivas funções.

Idoneidade

Na avaliação da idoneidade será tido em conta o modo como a pessoa gere habitualmente os negócios, profissionais ou pessoais, ou exerce a profissão, em especial nos aspetos que revelem a sua capacidade para decidir de forma ponderada e criteriosa, ou a sua tendência para cumprir pontualmente as suas obrigações ou para ter comportamentos compatíveis com a preservação da confiança do mercado, tomando em consideração todas as circunstâncias que permitam avaliar o comportamento profissional para as funções em causa.

A apreciação da idoneidade será efetuada com base em critérios de natureza objetiva, tomando por base informação tanto quanto possível completa sobre as funções passadas do interessado como profissional e as características mais salientes do seu comportamento.

Em geral considera-se que um membro do órgão de administração e fiscalização goza de idoneidade se não existirem elementos que sugiram o contrário nem razões para dúvidas fundadas sobre a mesma.

Qualificação Profissional

Os membros do Conselho de Administração e do Conselho Fiscal devem demonstrar que possuem as competências e qualificações necessárias ao exercício das suas funções, adquiridas através de (i) habilitação académica ou de formação especializada apropriadas ao cargo a exercer e (ii) através de experiência profissional com duração e níveis de responsabilidade que estejam em consonância com as características, a complexidade e a dimensão do BPI, bem como com os riscos associados à atividade por este desenvolvida.

A avaliação da experiência de um membro terá em conta tanto a experiência teórica obtida através de cursos académicos e de formação como a experiência prática adquirida em cargos anteriores, bem como as competências e os conhecimentos adquiridos e demonstrados pela conduta profissional do membro.

A formação e a experiência prévias devem possuir relevância suficiente para permitir aos titulares daqueles cargos compreender o funcionamento e a atividade do Banco, avaliar os riscos a que o mesmo se encontra exposto e analisar criticamente as decisões tomadas.

Em especial, os membros não executivos do Conselho de Administração e os membros do Conselho Fiscal devem possuir as competências e qualificações que lhes permitam efetuar uma avaliação crítica das decisões tomadas pelo Conselho de Administração e fiscalizar eficazmente a função deste órgão.

Independência

O requisito de independência tem em vista prevenir o risco de sujeição dos membros do Conselho de Administração e do Conselho Fiscal à influência indevida de outras pessoas ou entidades, promovendo condições que permitam o exercício das suas funções com isenção. Na avaliação da independência são tomadas em consideração todas as situações suscetíveis de afetar a independência da pessoa em causa, nomeadamente:

- Cargos que o interessado exerça ou tenha exercido no BPI ou noutra instituição de crédito;
- Relações de parentesco ou análogas, bem como relações profissionais ou de natureza económica que o interessado mantenha com outros membros do Conselho de Administração ou do Conselho Fiscal do BPI ou das suas filiais;

Sem prejuízo do acima referido, o Conselho Fiscal deverá dispor sempre de uma maioria de membros independentes, na acepção do n.º 5 do artigo 414.º do Código das Sociedades Comerciais.

B.3 Sistema de Gestão de Riscos e Autoavaliação do Risco e da Solvência

Sistema de Gestão de Riscos

Estratégias de Investimento

A estratégia da BPI Vida e Pensões assenta numa adaptação constante às condições de mercado, podendo por isso ao longo do tempo optar por diferentes exposições aos vários riscos a que está sujeita. A Companhia atua de forma a otimizar a criação de valor e execução dos seus objetivos a médio/longo prazo, assumindo que para esse efeito tenha que tolerar maior volatilidade nos resultados a curto prazo.

A Companhia está presente no mercado segurador, através de Seguros de Vida Financeiros e no mercado de Fundos de Pensões.

A monitorização dos riscos financeiros na BPI Vida e Pensões é assegurada pela Área de Risco, que reporta diretamente ao Presidente do Conselho de Administração. O modelo de Governance do Risco é ainda completado pelo Comité de Risco, entidade que emana do Conselho de Administração, com a responsabilidade do acompanhamento dos riscos financeiros. A BPI Vida e Pensões tem definidos limites de apetite ao risco, que estabelecem *thresholds* máximos para determinadas variáveis financeiras e que são regularmente monitorizados, garantindo-se assim que a contribuição para o risco dos investimentos em carteira é consentânea com um nível de solvência adequado.

A gestão dos riscos específicos de seguros e pensões é da responsabilidade da Área de Seguros e Pensões, que reporta diretamente à Administração da Companhia. Os riscos específicos de seguros e pensões envolvem o risco de gestão ativo–passivo, o risco de resseguro e outras técnicas de mitigação do risco e ainda riscos associados à conceção e comercialização de novos produtos, à gestão de sinistros e ainda aqueles que são relacionados com a atividade de gestão e administração de fundos de pensões.

A BPI Vida e Pensões estabelece limites de apetite ao risco de forma a garantir que a sua exposição efetiva ao risco está em linha com o nível de risco necessário e desejável ao desempenho da sua atividade. Todos estes procedimentos são devidamente considerados no Modelo de Controlo Interno da Companhia.
Importa ainda mencionar que a BPI Vida e Pensões gere a sua carteira de ativos, tendo sempre em consideração a natureza dos seus passivos.

Processos de gestão de riscos

A Companhia considera a gestão de riscos como uma das disciplinas essenciais no seu modelo de funcionamento. A procura da correta identificação das várias dimensões do risco e a partilha dessa informação pelos gestores e órgãos de administração é um exercício permanente, praticado a diversos níveis de responsabilidade.

Como já referido anteriormente, a BPI Vida e Pensões comercializa Seguros de Capitalização e Fundos de Pensões, estando sobretudo exposta aos seguintes riscos:

- Riscos Financeiros;
- Riscos Específicos dos Seguros;
- Riscos Específicos de Planos de Pensões;
- Risco Operacional.

Principais Riscos da Companhia

Dado o tipo de produtos comercializados pela Companhia, o principal risco financeiro inerente à sua atividade é o Risco de Mercado, associado aos ativos em carteira, nomeadamente os abaixo descritos:

- Risco de Mercado

Dado o perfil atual e do passado recente dos investimentos feitos pela Companhia, maioritariamente instrumentos de liquidez e obrigações com maturidades residuais tipicamente inferiores a cinco anos, o risco de mercado das carteiras resulta essencialmente de duas componentes: o risco de taxa de juro e o risco de *spread*, este último o mais significativo. O risco de concentração

pode também assumir em determinados períodos uma dimensão relevante.

A BPI Vida e Pensões dispõe de um sistema de monitorização de risco integrado com a aplicação de contabilização de carteiras, o que permite calcular e disponibilizar aos utilizadores, de forma atempada e eficiente, o VaR (*Value at Risk*) de mercado acionista, taxa de juro e cambial, título a título e por carteira.

- Risco de Crédito

A Companhia investe a quase totalidade da componente do seu ativo representativo de produtos com garantia de capital e dos seus Fundos próprios em instrumentos de liquidez, nomeadamente depósitos a prazo, papel comercial e bilhetes de tesouro, e em obrigações de empresas e governos. Assim, praticamente todos os seus investimentos financeiros estão sujeitos a risco de crédito porque se existir um evento de crédito com um emitente de um destes instrumentos, a Companhia poderá não recuperar a totalidade do seu investimento.

Relativamente às carteiras representativas de produtos com garantia de capital, a Companhia define a cada momento uma lista de emitentes aprovados para investimento, que inclui prazos e montantes máximos, tendo definido também que os novos investimentos deverão ser feitos apenas em dívida considerada sénior ou superior.

Regularmente, a BPI Vida e Pensões efetua uma análise a eventuais imparidades a constituir relativas aos seus investimentos. Sempre que aplicável, a BPI Vida e Pensões constitui imparidades para perdas esperadas com o incumprimento de emitentes, evitando que o reconhecimento de perdas de crédito seja adiado até à data de ocorrência de um evento.

- Risco de Liquidez

O risco de liquidez corresponde ao risco de a Companhia ter dificuldades na obtenção de fundos de forma a cumprir os seus compromissos. O risco de liquidez pode ser refletido, por exemplo, na incapacidade de alienação de um ativo financeiro de uma forma célere a um valor próximo do seu justo valor.

Os investimentos da BPI Vida e Pensões são compostos quase exclusivamente por ativos de elevada liquidez negociáveis a cada momento em mercado secundário e/ou de curto prazo, fazendo face a responsabilidades de longo prazo.

Contudo, para atender ao Risco de Liquidez, cada gestor mantém níveis de liquidez superiores aos reembolsos previstos para os passivos, reconhecendo, no entanto, que muitos desses contratos são prorrogados. Os instrumentos de leitura desta dimensão do risco são ainda reforçados com a elaboração de mapas de liquidez que permitem acompanhar a evolução da liquidez nas diferentes carteiras.

A monitorização dos níveis de liquidez desejada é desempenhada numa primeira instância pela equipa de gestores de carteira. Os gestores de carteira têm à sua disposição a agenda financeira onde se podem visualizar os montantes de depósitos à ordem projetados para o horizonte temporal pretendido e ainda os resgates e subscrições previstos.

A Companhia avalia, pelo menos trimestralmente, o perfil de liquidez das carteiras de investimento versus as suas responsabilidades, simulando inclusivamente vencimentos antecipados de contratos com base nos padrões históricos.

- Risco Operacional

A BPI Vida e Pensões segue o modelo de Risco Operacional em vigor no Grupo BPI, onde a Área de Risco Operacional é responsável por implementar os processos de controlo e as políticas adotadas bem como promover uma cultura de gestão de Risco Operacional. Ao nível da Companhia estão nomeados elementos *pivots* para a identificação e monitorização do Risco Operacional que são também responsáveis por se coordenarem com a equipa de Risco Operacional do Banco, também para desenvolver mecanismos de mitigação deste tipo de risco. Neste contexto, a BPI Vida e Pensões beneficia da estrutura de gestão e acompanhamento do Risco Operacional do Grupo BPI com evidentes vantagens de eficiência. A monitoriação do Risco Operacional passa pela criação e manutenção de fichas de Risco Operacional para todas as atividades críticas. Estas fichas identificam os riscos inerentes às operações, os respetivos mitigantes e atividades de controlo. O sistema de controlo de Risco Operacional na BPI Vida e Pensões constitui a base do Sistema de Controlo Interno da Companhia.

Anualmente é elaborado um relatório com o ponto de situação da gestão e medidas de mitigação do Risco Operacional.

- Princípio do Gestor Prudente

Todas as decisões de investimento da Companhia têm em conta a prudência e os interesses dos tomadores de seguros, respeitando o Princípio do Gestor Prudente. Com efeito, a BPI Vida e Pensões investe unicamente em ativos e instrumentos cujos riscos pode adequadamente identificar, gerir, mensurar e comunicar, e que possam ser tidos em conta de forma rigorosa na avaliação das

suas necessidades globais de solvência. Regularmente, são monitorizados aspetos como a qualidade, liquidez e rentabilidade da carteira, tendo em conta, características dos ativos que a constituem, o nível e a natureza dos riscos que a Companhia está disposta a aceitar, o grau de diversificação dos seus investimentos, entre outros.

Refira-se ainda que é permitida a utilização de derivados, para cobertura do risco financeiro associado às aplicações em carteira, sendo por norma utilizados sobretudo *forwards* cambiais e futuros padronizados sobre taxas de juro, obrigações, ações, índices de ações ou taxas de câmbio.

O investimento em ativos não admitidos à negociação num mercado regulamentado é controlado em cada fecho de carteira, garantindo o cumprimento dos limites regulamentares.

- Avaliações de Crédito

No exercício de cálculo dos requisitos de capital, a Companhia recorre à fórmula *standard*, usando para os devidos efeitos *ratings* emitidos pelas principais instituições de avaliação de risco de crédito – Moody's, Fitch, Standard & Poors e DRBS, reconhecidas como as maiores agências existentes e de maior credibilidade no mercado, a quem são exigidos critérios cada vez mais rigorosos.

- Comunicação e reporte interno dos riscos

O funcionamento das diferentes áreas da BPI Vida e Pensões é suportado por várias aplicações informáticas, devidamente interligadas, que de forma fiável e adequada garantem o bom desempenho da sua atividade e a integridade do seu sistema de informação.

Estas aplicações garantem uma informação atempada e de qualidade, fornecendo um sistema de reportes, que são difundidos para a Administração e para as diferentes Áreas da Companhia e que permitem implementar estratégias para mitigar os diferentes riscos.

Autoavaliação do Risco e da Solvência

A BPI Vida e Pensões realiza a autoavaliação do risco e da solvência (ORSA) com periodicidade mínima anual, regra geral com base nos dados de 30 de Setembro, dado ser esta a data de referência utilizada para a elaboração do Orçamento da Companhia. O ORSA cobre os seguintes aspetos:

- Avaliação das necessidades globais de solvência da Companhia;
- Avaliação das necessidades de capital, numa base plurianual, segundo os requisitos de Solvência II, os quais são calculados de forma a absorver os impactos de eventos adversos;
- Avaliação da medida em que o perfil de risco da Companhia diverge dos pressupostos em que se baseia o cálculo do requisito de capital de solvência.

A realização da autoavaliação do risco e da solvência requer, portanto, uma projeção do capital e dos requisitos de capital num cenário base e em cenários de *stress* num horizonte temporal plurianual, de forma a comparar os fundos e os requisitos projetados.

A elaboração do ORSA na BPI Vida e Pensões implica o envolvimento de todas as áreas chave da Companhia, de forma a assegurar uma revisão extensiva dos riscos potenciais. Durante todo o processo de levantamento, avaliação e análise dos riscos funciona um *Steering Committee* que tem como principais funções:

- Analisar o desenho conceptual do ORSA assim com os procedimentos e metodologias;
- Propor à Comissão Executiva os cenários/*stress tests/reverse stress tests* a realizar;
- Validar as várias fases de elaboração do ORSA;
- Estabelecer planos de ação para os constrangimentos identificados;
- Acompanhar as recomendações da auditoria interna e/ou das autoridades de supervisão;
- Analisar a elaboração do relatório ORSA preliminar, até que estejam disponíveis todos os elementos necessários para o relatório final.

O *Steering Committe* deverá ter os seguintes membros:

- Responsável pela função de gestão de risco;
- Responsável pela função atuarial;
- Responsável pela Gestão de Carteiras da BPI Gestão de Activos;
- Responsável pela Gestão de Risco da BPI Gestão de Activos.

A Comissão Executiva intervém várias vezes ao longo do processo, recebendo pontos de situação periódicos edecidindo quais os cenários mais adequados de entre os propostos pelo Steering Committee. A aprovação final do Relatório cabe ao Conselho de Administração.

B.4 Sistema de Controlo Interno

A BPI Vida e Pensõe mantém um sistema de controlo interno adequado à realidade da Companhia que assegura a cobertura integral dos riscos e processos inerentes à sua atividade.

O sistema em vigor assegura a identificação dos riscos que a Companhia enfrenta, devidamente mapeados com os elementos de risco operacional. Os riscos potenciais, atividades de controlo e respetivas áreas responsáveis estão identificados e documentados sendo registados numa aplicação própria, comum ao Grupo BPI.

Compliance

A Função de Compliance é responsável por assegurar que a Companhia está em condições de, em todo o momento, cumprir as regras e boas práticas que regem a sua atividade.

Esta função suporta-se na infraestrutura existente no BPI que identifica e divulga, junto da Administração e das diferentes áreas da Companhia, a nova legislação e regulamentação que tenha impacto na atividade da BPI Vida e Pensões.

A implementação interna da nova legislação e regulamentação é da responsabilidade da Companhia mas a área de Compliance do BPI efetua o respetivo *follow-up*, e consequente comunicação à Administração. Este processo de *follow-up* é efetuado por correio eletrónico, através de pontos de situação efetuados junto das diferentes áreas abrangidas pela nova legislação ou regulamentação.

A intervenção da área de Compliance do Banco BPI é especialmente relevante nos processos relativos à prevenção do Branqueamento de Capitais e Financiamento ao Terrorismo, já que é o Banco, na sua qualidade simultânea de mediador e custodiante, que detém a informação relativa a clientes e contrapartes.

As responsabilidades, objetivos, processos e procedimentos de comunicação da Função de Compliance encontram-se devidamente especificados na Política de Controlo Interno da Companhia.

B.5 Função de Auditoria Interna

Durante 2017, a BPI Vida e Pensões manteve a Função de Auditoria Interna subcontratada ao Banco BPI, na medida em que toda a sua atividade é realizada em parceria com as diferentes áreas do Grupo. Deste modo garante-se que as tarefas da função de auditoria interna abrangem todas as áreas envolvidas na atividade da Companhia.

O Banco BPI integra na sua estrutura a Direção de Auditoria e Inspeção – DAI, cujo âmbito de atuação abrange a BPI Vida e Pensões.

Na prossecução dos seus objetivos a DAI deve ter uma atitude imparcial, evitando a existência de conflitos de interesse entre auditados e auditores. Qualquer limitação à independência e objetividade da DAI deve ser exposta ao Presidente do Conselho de Administração do Banco BPI.

No ano de 2017 a auditoria interna assegurou o *follow-up* das recomendações constantes dos seus relatórios bem como das recomendações formuladas nos relatórios do Auditor Externo e efetuou uma ação de auditoria interna sobre o processo de elaboração do Relatório ORSA.

Plano de Auditoria Interna

No final de 2017 o Conselho de Administração aprovou o Plano de Auditoria Interna trianual proposto pela Direção de Auditoria e Inspeção do BPI, no âmbito das atividades subcontratadas. No âmbito desse Plano, todas as áreas relevantes da Companhia deverão vir a ser auditadas ao longo dos próximos três anos.

B.6 Função Atuarial

A função atuarial, que se encontra inserida na área de Pensões e Seguros, tem por responsabilidades:

- Assegurar, através da elaboração de estudos adequados, que os métodos e os pressupostos de cálculo a utilizar na avaliação das responsabilidades são apropriados;
- Avaliar a suficiência e a qualidade da informação utilizada na avaliação das responsabilidades;
- Comparar o montante da melhor estimativa das provisões técnicas com os valores efetivamente observados;
- Efetuar as análises de sensibilidade às provisões técnicas considerando alterações aos pressupostos de cálculo;
- Efetuar as análises de variações aos valores da melhor estimativa de um ano para o outro;
- Informar o órgão de administração da adequação do cálculo das responsabilidades;
- Analisar, através de estudos adequados, a política global de subscrição;
- Analisar a adequação dos acordos de resseguro, no caso de existirem na Companhia;

- Contribuir para a aplicação efetiva do sistema de gestão de riscos;
- Contribuir para que a modelização do risco em que se baseia o cálculo do requisito de capital de solvência e do requisito de capital mínimo seja o adequado;
- Contribuir para a autoavaliação do risco e da solvência.

A atividade da função atuarial é adequadamente documentada, de forma a outro atuário poder analisar com facilidade o trabalho realizado e reportado aos intervenientes e áreas funcionais apropriados, assim como aos órgãos da Administração.

B.7 Subcontratação

Com vista a melhorar a qualidade do seu sistema de governação, a BPI Vida e Pensões subcontrata ao Banco BPI diversas atividades, o que permite melhorar significativamente a capacidade de atuação da Companhia e os serviços e produtos oferecidos aos Clientes. A Companhia dispõe de uma Política de Subcontratação que estabelece os princípios a que devem atender as decisões de subcontratar qualquer das funções relevantes.

Nos termos da referida Política de Subcontratação, qualquer função ou atividade subcontratada pela Companhia tem por base um adequado contrato de prestação de serviços, onde são devidamente definidas as responsabilidades de ambas as partes, ficando ainda garantido o acesso por parte da Companhia, do respetivo auditor e da autoridade de supervisão a todas as informações relacionadas com as funções e atividades subcontratadas, incluindo a realização de inspeções nas instalações do prestador de serviços.

As seguintes atividades foram externalizadas a unidades do Grupo BPI:
- Comercialização;
- Gestão de Ativos;
- Gestão do Risco Financeiro;
- Valorização de Carteiras;
- Contabilidade;
- Recursos Humanos;
- Auditoria Interna;
- Sistemas;
- Compliance
- Prevenção de Branqueamento de Capitais e de Financiamento ao Terrorismo.

É assim possível beneficiar da estrutura de uma organização maior e, simultaneamente acompanhar as melhores práticas de mercado, bem como, as exigências regulatórias, com um claro benefício qualitativo e quantitativo ao nível do risco operacional e da informação prestada aos diferentes *stakeholders*, em particular Clientes, reguladores e acionista.

B.8 Eventuais informações adicionais

Não existem informações adicionais relevantes a referir.

Perfil de risco

PERFIL DE RISCO

A BPI Vida e Pensões considera a gestão dos riscos uma das disciplinas essenciais no seu modelo de funcionamento. A procura da correta identificação das várias dimensões do risco e a partilha dessa informação com os gestores e com os órgãos de administração e fiscalização é um exercício permanente, praticado a vários níveis de responsabilidade dentro da Companhia. Existe uma Política de Gestão de Riscos que descreve os principais riscos que a Companhia identifica bem como as estratégias de gestão e mitigação respetivas.

A estratégia de gestão de risco da BPI Vida e Pensões assenta nos seguintes princípios:

- Conhecimento dos vários tipos de risco que a sua atividade enfrenta;
- Definição clara do perfil de risco de cada carteira, em função da respetiva tolerância ao risco;
- Implementação de uma política de investimentos para cada carteira adequada ao perfil de risco definido;
- Capacidade de adaptação constante às condições de mercado, o que pode levar ao longo do tempo a diferentes exposições aos vários tipos de risco a que a atividade e as carteiras estão sujeitas.

A Companhia atua de forma a otimizar a criação de valor e execução dos seus objetivos a médio/longo prazo, assumindo que para esse efeito, em algumas situações, tenha que tolerar maior volatilidade nos resultados a curto prazo.

A monitorização dos riscos financeiros na BPI Vida e Pensões é assegurada pela Área de Risco, que reporta diretamente ao Presidente do Conselho de Administração. O modelo de Governance do Risco é ainda completado pelo Comité de Risco que, como referido anteriormente, assegura a monitorização dos riscos financeiros relacionados com a gestão das carteiras. A BPI Vida e Pensões tem definidos limites de apetite ao risco, que estabelecem *thresholds* máximos para determinadas variáveis financeiras e que são regularmente monitorizados, garantindo-se assim que a contribuição para o risco dos investimentos em carteira é consentânea com um nível de solvência adequado.

A gestão dos riscos específicos de seguros e pensões é da responsabilidade da Área de Pensões e Seguros, que reporta diretamente à Administração da Companhia. Os riscos específicos de seguros e pensões envolvem o risco de gestão Ativo – Passivo, o risco de resseguro e outras técnicas de mitigação do risco e ainda riscos associados à conceção e comercialização de novos produtos, à gestão de sinistros e ainda aqueles que são relacionados com a atividade de gestão e administração de fundos de pensões.

C.1 Risco específico de seguros

Relativamente ao risco específico de seguros a Companhia adota o seguinte perfil de risco de base:

- Qualquer lançamento de novo produto é precedido de cuidadosa análise das condições de mercado vigentes, garantindo que a carteira de ativos afeta cobre adequadamente as garantias oferecidas. Esta análise é efetuada tendo sempre presente o período alargado de vigência dos contratos, de forma a não comercializar produtos com garantias que acarretem riscos demasiado elevados para a Companhia;
- A mitigação do risco financeiro é preferencialmente efetuada via derivados e não através de resseguro.

A Companhia tem mantido este perfil de risco ao longo do tempo, tendo, em várias ocasiões, adaptado a sua estratégia à evolução das condições de mercado, de forma a minimizar os efeitos das conjunturas adversas:

- A inibição de comercialização de produtos com taxas garantidas de 4% desde 1997;
- A comercialização de produtos apenas com garantia de capital após 1997;
- A comercialização de produtos com taxas garantidas no final do prazo, com o risco da garantia de taxa e de liquidez mitigado através de contratos de *swap*.

Como já referido, dada a tipologia de produtos geridos pela BPI Vida e Pensões, produtos financeiros, o risco específico de seguros é residual e não se recorre a técnicas de mitigação de risco, nomeadamente resseguro. Contudo, os riscos são analisados e monitorizados continuamente, de forma a garantir uma gestão prudente.

A Companhia não possui posições extrapatrimoniais.

C.2 Risco de mercado

Como referido anteriormente, os riscos de mercado a que a Companhia está exposta de forma relevante decorrem do investimento dos ativos representativos das responsabilidades com produtos com garantia de capital, bem como dos ativos representativos dos seus fundos próprios.

Dado o perfil atual e do passado recente dos investimentos feitos pela Companhia, maioritariamente

instrumentos de liquidez e obrigações com maturidades residuais tipicamente inferiores a cinco anos, o risco de mercado dos seus investimentos resulta essencialmente de duas componentes: o risco de taxa de juro e o risco de *spread*, este último o mais significativo. O risco de concentração pode também assumir, em determinados períodos, uma dimensão relevante.

Refira-se que em termos contabilísticos a maioria destes títulos, cerca de 2 687 M€, estão classificados ao justo valor, dos quais 1 104 M€ representam investimentos em dívida pública.

De notar que a componente de empréstimos e contas a receber, viu o seu montante decrescer 50%, sendo agora de 1 058 M€ distribuídos do seguinte modo:

	Valor de Mercado	Valor Custo Amortizado
Depósitos	285 049	285 049
Papel Comercial	16 150	16 150
Obrigações Governo	50 577	50 473
Obrigações *Corporate*	724 180	706 367
Titularizações	152	132
Total	1 076 108	1 058 171

Valores em milhares de Euros.

Em 2017 assistiu-se a uma redução substancial dos montantes em papel comercial e depósitos.

O risco de taxa de juro é analisado regularmente pelos órgãos responsáveis pelo acompanhamento dos investimentos das carteiras, através do cálculo de medidas de sensibilidade à evolução das taxas de juro, nomeadamente a *duration*. Diariamente é atualizada uma base de dados de apoio à gestão que inclui essa métrica.

A Companhia tem tido uma política conservadora no que diz respeito ao risco de taxa de juro, mantendo a *duration* global da sua carteira de investimentos em valores inferiores a 1 ano.

Para atingir este objetivo, as obrigações com maturidade residual superior a um ano têm maioritariamente uma taxa de cupão indexada às taxas de juro de curto prazo (i.e., obrigações a taxa variável).

O risco de *spread* decorre do potencial efeito adverso de uma subida dos prémios de risco dos emitentes das obrigações detidas pela Companhia, e consequente descida dos preços de mercado desses títulos.

A Companhia realiza os seus investimentos preferencialmente em ativos denominados em euros (moeda de denominação das suas responsabilidades). Nos investimentos denominados noutras moedas é executada uma cobertura cambial através de *forwards* ou futuros de modo a eliminar o risco cambial da posição.

Sendo o risco de mercado, o principal risco incorrido pela Companhia, no âmbito da auto-avaliação do risco e da solvência foram analisados vários cenários e *stress tests* com incidência direta neste risco, nomeadamente taxa de juro e *spread*. De acordo com os resultados obtidos verificou-se, no entanto, que o impacto na cobertura do SCR da Companhia não é significativo, permanecendo em valores superiores a 120%.

Cenários

- Queda "paralela" das estruturas temporais de taxas de **juro em 0.50%**

Sendo as estruturas de taxas de juro um dos principais *drivers* no cálculo das necessidades de capital da Companhia, não só através do cálculo do SCR de taxa de juro, mas também devido ao elevado impacto que tem no valor da melhor estimativa das responsabilidades, é de toda a relevância determinar a sensibilidade das necessidades de capital da Companhia a alterações nestas estruturas. Para a análise de uma queda nas estruturas de taxas de juro, considerou-se uma queda paralela de 0.50%.
Uma queda na estrutura de taxas de juro representaria um risco para a Companhia, devido, principalmente, ao aumento que gera na melhor estimativa das responsabilidades. Em termos da cobertura do SCR verifica-se uma variação negativa de 11%.

- Aumento "paralelo" das estruturas t**emporais de taxas de juro em 1.00%**

Para a análise de um aumento nas estruturas temporais de taxas de juro, considerou-se um aumento paralelo de 1.00%. Na análise de sensibilidade ao risco de taxa de juro não se consideraram choques simétricos pelo facto de as curvas estarem em níveis bastante baixos. Assim, considerou-se mais realista que o cenário de queda fosse de menor amplitude que o cenário de subida das taxas de juro.
Os valores resultantes de uma subida na estrutura de taxas de juro evidenciam que a Companhia, com a carteira atual, não enfrentaria problemas acrescidos neste cenário. A variação negativa que ocorre do lado dos ativos é superada pela variação positiva dos passivos. Em termos da cobertura do SCR verifica-se uma variação positiva de 21%.

- **Alargamento de 200 b.p. nos *spreads***

Como referido, o risco de *Spread* é dos que mais relevância assume no SCR, pelo que no exercício passado se optou por analisar como reagiria a Companhia a uma situação de alargamento de *spreads*, de 200 b.p.

Os resultados obtidos revelam que a materialização deste alargamento tendo em conta a carteira atual, não constituiria um problema adicional para a situação de solvência da BPI Vida e Pensões. A cobertura do SCR diminuiria em cerca de 30%.

Stress Tests

Conforme referido acima, a análise baseada em cenários foi complementada com a realização de *stress tests*.
Assim, e para manter consistência com os *stress tests* realizados no ano transato, a Companhia aplicou os dois cenários de *stress* definidos pela EIOPA, nomeadamente:

- ***Stress Test* 1: Persistência do atual contexto de baixas taxas de juro (Low-for-long)**

Para determinar as estruturas de taxas de juro a aplicar neste *stress* foi utilizada a metodologia referida no documento "Insurance Stress Test 2016 – Technical Specifications", divulgado pela EIOPA, para o *stress test* de 2016.
Analisando os resultados acima, verifica-se que a Companhia tem capacidade para enfrentar um período longo de baixas taxas de juro, não apresentando problemas de solvência.

- ***Stress Test* 2: Combinação de um cenário de baixas taxas de juro com choques instantâneos e permanentes nos preços dos ativos (Double-Hit)**

Este *stress test* foi aplicado de acordo com as especificações disponibilizadas pela EIOPA para o IORP *stress test* 2017.

Naturalmente, num cenário em que se associem baixas taxas de juro à queda nos preços dos ativos, a situação é mais gravosa. Contudo, a Companhia continua a apresentar uma situação de solvência confortável.

A Companhia não possui posições extrapatrimoniais.

C.3 Risco de crédito

A Companhia investe quase a totalidade da componente do seu ativo representativo de produtos com garantia de capital e dos seus fundos próprios em instrumentos de liquidez, nomeadamente depósitos a prazo, papel comercial e bilhetes de tesouro, e em obrigações de empresas e governos. Assim, praticamente todos os seus investimentos financeiros estão sujeitos a risco de crédito, que decorre da possibilidade de existir um evento de crédito com o emitente de um destes instrumentos, que poderá ter como consequência a não recuperação da totalidade do investimento.

Relativamente às carteiras representativas de produtos com garantia de capital, a Companhia mantém em permanência uma lista de emitentes aprovados para investimento, que inclui prazos e montantes máximos.

C.4 Risco de liquidez

Uma parte significativa dos investimentos da BPI Vida e Pensões é realizada em ativos com elevada liquidez (negociáveis a cada momento em mercado secundário e/ou de curto prazo).

A Companhia avalia pelo menos trimestralmente o perfil de liquidez das carteiras de investimento versus as suas responsabilidades, simulando inclusivamente vencimentos antecipados de contratos com base nos padrões históricos.

Não é aplicável à BPI Vida e Pensões o nº. 5 do artigo 295º do Regulamento Delegado 2015/35, uma vez que não existem ganhos esperados incluídos em prémios futuros.

Nos cálculos de solvência efetuados a Companhia não considera prémios futuros.

A Companhia não possui posições extrapatrimoniais.

C.5 Risco operacional

A BPI Vida e Pensões segue o modelo de Risco Operacional em vigor no Grupo BPI, onde a Área de Risco Operacional é responsável por implementar os processos de controlo e as políticas adotadas bem como promover uma cultura de gestão de Risco Operacional. Ao nível da Companhia estão nomeados elementos *pivots* para a identificação e monitorização do Risco Operacional que são também responsáveis por se coordenarem com aEsta equipa de Risco Operacional do Banco, também para coopera com os pivots das diversas áreas de Banco no sentido de controlar, monitorizar e desenvolver mecanismos de mitigação deste tipo de risco. Neste contexto, a BPI Vida e Pensões beneficia da estrutura de gestão e acompanhamento do Risco Operacional do Grupo BPI com evidentes vantagens de eficiência. A monitoriação do Risco Operacional passa pela criação e

manutençãoCada área da Companhia é responsável por criar e manter de fichas de Risco Operacional para todas as atividades críticas que desenvolve. Estas fichas identificam os riscos inerentes às operações, os respetivos mitigantes e atividades de controlo. O sistema de controlo de Risco Operacional na BPI Vida e Pensões constitui a base do Sistema de Controlo Interno da Companhia. A grelha de Tipos e Categorias de Risco Operacional adotada pelo Grupo BPI foi definida conforme o Novo Acordo de Capital – Basileia II.

De notar que, as principais fontes de risco operacional vêm sobretudo de processos realizados manualmente, por não terem ainda sido desenvolvidos sistemas informáticos que os automatizem.

C.6 Outros riscos materiais

Risco de Contraparte

Para atender ao risco de contraparte, a BPI Vida e Pensões avalia a exposição a contrapartes nas operações em liquidação e nos derivados fora de bolsa, comunicando-as aos respetivos gestores e traders.

Além dos limites legais existentes para as contrapartes, a Companhia define limites máximos de exposição por contraparte, que são controlados diariamente.

Risco de Fundos de Pensões

A Companhia tem uma importante linha de negócio que são os Fundos de Pensões comercializados diretamente pela Companhia junto das Empresas.

Os riscos para a Companhia desta linha de negócio advêm essencialmente dos riscos operacionais e do risco associado ao Fundo de Pensões Aberto "BPI Garantia" que garante a qualquer momento capital investido. Este fundo representa 2.01%, do valor dos Fundos de pensões comercializados pela Companhia, ou seja, 48.628 mil euros. A Companhia considera requisitos de capitais específicos para este fundo.

O Fundo de Pensões dos colaboradores da Companhia é um Fundo de contribuição definida, não representando portanto um risco para a Companhia, a não ser o risco que advém do risco operacional.

Situação Atual de Risco

Conforme referido nos pontos acima, dada a tipologia de produtos comercializados pela Companhia, os principais riscos em que a BPI Vida e Pensões incorre são os riscos relacionados com os ativos em carteira, sendo os riscos específicos de seguros residuais.

Assim, analisam-se de seguida os principais contribuidores para este risco, quantificados nas várias parcelas dos Requisitos de Capital para Solvência, bem como as maiores diferenças registadas face aos valores obtidos no ano anterior:

	dez-16	dez-17	Variação
SCR de Mercado	147,733	104,119	-43,614
Taxa de Juro	2,115	3,358	1,243
Ações	18	18	
Imobiliário	-	0	
Spread	100,048	48,381	-51,667
Moeda	342	300	-42
Concentração	107,606	91,198	-16,408
Correlação	-62,396	-39,136	
SCR *Default*	24,743	2,507	-22,236

Valores em milhares de Euros.

Da tabela acima ressalta uma redução acentuada do Risco de Mercado, justificada pelo decréscimo tanto do sub módulo de *spread* como de concentração. Esta diminuição deve-se em parte à alteração da composição das carteiras, ou seja, à relevância ganha pela componente de Governos, que tem carga de capital nula em ambos os sub-riscos, e que veio substituir parte do investimento em corporates. Com efeito, tem-se dado preferência ao investimento em dívida pública, cujo peso que passou dos 19% (em Dez. 16) para os 54% (em Dez.17), o que acaba naturalmente por se refletir nos requisitos de capital da Companhia.

Os sub-módulos de *spread* e concentração continuam no entanto a ser os maiores contribuidores para o Risco de Mercado. Esta predominância deve-se essencialmente à exposição a instrumentos de dívida de grandes empresas portuguesas maioritariamente sem *rating* e a um número relativamente reduzido de emitentes, o que resulta em concentrações significativas em alguns nomes, decorrente da própria estrutura do mercado português.

No que respeita ao risco de *default*, observa-se também uma redução significativa deste risco (24.7 M€ para 2.5 M€), explicada pelo decréscimo registado na exposição a depósitos à ordem do BPI, que viram o seu montante passar de 45 M€ para os 18M€. Paralelamente, o facto de se ter assistido a uma melhoria do *rating* desta entidade devido à operação de aquisição pelo CaixaBank, traduziu-se numa menor carga de capital.

C.8 Eventuais informação adicionais

Não existem informações adicionais relevantes a referir.

Avaliação para efeitos de solvência

AVALIAÇÃO PARA EFEITOS DE SOLVÊNCIA

D.1 Ativos

Valorização Contabilística

Os ativos financeiros são reconhecidos no balanço da Companhia na data de pagamento ou recebimento, salvo se decorrer de expressa estipulação contratual ou de regime legal ou regulamentar aplicável que os direitos e obrigações inerentes aos valores transacionados se transferem em data diferente, casos em que será esta última a data relevante.

No momento inicial, os ativos financeiros são reconhecidos pelo justo valor acrescido de custos de transação diretamente atribuíveis, exceto para os ativos financeiros detidos para negociação em que os custos de transação são imediatamente reconhecidos em resultados.

Nos termos do IFRS 13, entende-se por justo valor o montante que seria recebido pela venda de um ativo ou pago para transferir um passivo numa transação efetuada entre participantes no mercado à data da mensuração. Na data da contratação ou de início de uma operação o justo valor é geralmente o valor da transação.

O justo valor é determinado com base em preços de um mercado ativo, ou métodos e técnicas de avaliação (quando não há um mercado ativo), que tenham subjacente:

- Cálculos matemáticos baseados em teorias financeiras reconhecidas; ou,
- Preços calculados com base em ativos ou passivos semelhantes transacionados em mercados ativos ou com base em estimativas estatísticas ou outros métodos quantitativos.

Um mercado é considerado ativo, e portanto líquido, se transaciona de uma forma regular. Em geral, existem preços de mercado para títulos e derivados (futuros e opções) negociados em bolsa.

Em mercados com falta de liquidez e na ausência de transações regulares, são utilizados métodos alternativos de avaliação dos ativos, nomeadamente:

- Avaliação com base em preços de compra de terceiros considerados fidedignos (bid´s indicativos);
- Avaliação com base em preços divulgados pelas entidades que participam na estruturação das operações; ou,
- Avaliação por realização de testes de imparidade com base nos indicadores de performance das operações subjacentes (grau de proteção por subordinação às tranches detidas, taxas de delinquência dos ativos subjacentes, evolução dos *ratings*).

Quando do reconhecimento inicial, os ativos financeiros são classificados numa das seguintes categorias definidas na Norma IAS 39:

- Ativos financeiros ao justo valor através de resultados;
- Ativos financeiros disponíveis para venda;
- Empréstimos e contas a receber;
- Ativos financeiros a deter até à maturidade.

Ativos financeiros ao justo valor através de resultados
Esta categoria inclui:

- Títulos adquiridos com o principal objetivo de realização de valias no curto prazo. Inclui adicionalmente os derivados que não se encontrem designados para cobertura contabilística;
- Títulos de rendimento fixo e títulos de rendimento variável transacionados em mercados ativos, incluindo títulos e derivados adquiridos pela BPI Vida e Pensões para venda ou recompra num prazo muito próximo;
- Títulos afetos às carteiras de seguros de capitalização;
- Títulos associados a produtos "Multi-Suportes" em que o risco de investimento é do tomador do seguro; e
- Instrumentos financeiros derivados de negociação.

A avaliação destes ativos é efetuada diariamente com base no justo valor. No caso das obrigações e outros títulos de rendimento fixo, o valor de balanço inclui o montante dos juros corridos e não cobrados.

Os ganhos e perdas gerados pela valorização subsequente são refletidos na conta de ganhos e perdas, nas rubricas de "Ganhos líquidos de ativos e passivos financeiros valorizados ao justo valor através de ganhos e perdas". Os juros são refletidos na rubrica de "Rendimentos".

Ativos financeiros disponíveis para venda
Esta categoria inclui:

- Títulos de rendimento fixo que não tenham sido classificados como carteira de negociação, títulos a deter até à maturidade ou como carteira de crédito. Inclui títulos classificados na carteira própria da Companhia e títulos afetos às carteiras de seguros de vida classificados como contratos de investimento;
- Títulos de rendimento variável disponíveis para venda; e
- Suprimentos e prestações suplementares de capital relacionadas com ativos financeiros registados em disponíveis para venda.

Os ativos classificados como disponíveis para venda são avaliados ao justo valor, exceto no caso de instrumentos de capital próprio não cotados num mercado ativo e cujo justo valor não possa ser fiavelmente mensurado ou estimado, que permanecem registados ao custo.

Os ganhos e perdas resultantes de alterações no justo valor de ativos financeiros disponíveis para venda são reconhecidos diretamente nos capitais próprios na rubrica "Reservas de reavaliação por ajustamentos no justo valor de ativos financeiros", exceto no caso de perdas por imparidade e de ganhos e perdas cambiais de ativos monetários, até que o ativo seja vendido, momento em que o ganho ou perda anteriormente reconhecido no capital próprio é registado em resultados.

Os juros corridos de obrigações e outros títulos de rendimento fixo e as diferenças entre o custo de aquisição e o valor nominal (prémio ou desconto) são registados em resultados, de acordo com o método da taxa de juro efetiva.

Os rendimentos de títulos de rendimento variável (dividendos no caso das ações) são registados em resultados, na data em que são atribuídos ou recebidos. De acordo com este critério, os dividendos antecipados são registados como proveitos no exercício em que é deliberada a sua distribuição.

Em caso de evidência objetiva de imparidade, a perda acumulada na rubrica "Reservas de reavaliação por ajustamentos no justo valor de ativos financeiros" é removida de capital próprio e reconhecida em resultados.

O IAS 39 identifica alguns eventos que considera como evidência objetiva de imparidade em ativos financeiros disponíveis para venda, nomeadamente:

- Dificuldades financeiras significativas do emitente;
- Incumprimento contratual do emitente em termos de reembolso de capital ou pagamento de juros;
- Probabilidade de falência do emitente; e
- Desaparecimento de um mercado ativo para o ativo financeiro devido a dificuldades financeiras do emitente.

Para além dos indícios de imparidade relativos a instrumentos de dívida acima referidos, são ainda considerados os seguintes indícios específicos no que se refere a instrumentos de capital:

- Alterações significativas com impacto adverso na envolvente tecnológica, de mercado, económica ou legal em que o emitente opera que indiquem que o custo do investimento pode não ser recuperado na totalidade;
- Um declínio significativo ou prolongado do valor de mercado do ativo financeiro abaixo do custo de aquisição.

Com referência à data de preparação das demonstrações financeiras, a Companhia avalia a existência de situações de evidência objetiva de imparidade, considerando a situação dos mercados e a informação disponível sobre os emitentes.

As perdas por imparidade registadas em instrumentos de dívida são revertidas através de resultados, se houver uma alteração positiva no justo valor do título resultante de um evento ocorrido após a determinação da imparidade. As perdas por imparidades relativas a instrumentos de capital não podem ser revertidas. No caso de instrumentos de capital para os quais tenha sido reconhecida imparidade, posteriores variações negativas de justo valor são sempre reconhecidas em resultados.

O montante de imparidade apurado é reconhecido como um gasto, na rubrica "Perdas de imparidade (líquidas de reversões)".

As variações cambiais de ativos não monetários (instrumentos de capital) classificados na carteira de disponíveis para venda são registadas em reservas de reavaliação por diferenças de câmbio. As variações cambiais dos restantes títulos são registadas em resultados.

Empréstimos e contas a receber

São ativos financeiros com pagamentos fixos ou determináveis, não cotados num mercado ativo. Esta categoria inclui, entre outros, obrigações, depósitos em instituições de crédito, depósitos junto de empresas cedentes, empréstimos e outras contas a receber.

No reconhecimento inicial estes ativos são registados pelo seu justo valor, deduzido de eventuais comissões incluídas na taxa efetiva, e acrescido de todos os custos incrementais diretamente imputáveis à transação. Subsequentemente, estes ativos são reconhecidos em balanço ao custo amortizado, deduzido de perdas por imparidade. Os juros são reconhecidos com base no método da taxa efetiva.

Ativos financeiros a deter até à maturidade

Esta rubrica inclui ativos financeiros não derivados com pagamentos fixados ou determináveis e maturidades definidas, que a Companhia tem intenção e capacidade de deter até à maturidade e que não são designados, no momento do seu reconhecimento inicial, como ao justo valor através de resultados ou como disponíveis para venda.

Estes investimentos são valorizados ao custo amortizado, com base no método da taxa efetiva e são deduzidos de perdas por imparidade. As perdas por imparidade correspondem à diferença entre o valor contabilístico do ativo e o valor atual dos fluxos de caixa futuros estimados

(considerando o período de recuperação) descontados à taxa de juro efetiva original do ativo financeiro. No caso dos ativos com taxa de juro variável, a taxa de desconto a utilizar para a determinação da respetiva perda por imparidade é a taxa de juro efetiva atual, determinada com base nas condições de cada ativo. Se num período subsequente o montante da perda por imparidade diminui, e essa diminuição poder ser objetivamente relacionada com um evento que ocorreu após o seu reconhecimento, é revertida por contrapartida de resultados do exercício.

Valorização contabilística vs valorização Solvência II

De acordo com o referido anteriormente, nos termos da IAS 39, cujos critérios são aplicados na valorização contabilística dos ativos, existe um método alternativo e opcional ao método do justo valor, o Custo Amortizado. Este critério, em termos gerais, visa o ajustamento do valor de aquisição de forma escalonada até ao reembolso.

No balanço contabilístico da Companhia existem alguns ativos valorizados de acordo com este método. No Balanço de Solvência procedeu-se à revalorização destes ativos de modo a obter-se o respetivo valor de mercado.

A 31 de Dezembro de 2017, a diferença resultante desta diferença de valorizações era de 17 257 m€, como se constata no quadro seguinte.

Classes de Activos	Valorização Contabilística	Valorização Solvência II	Dif.
Obg. Governos	50 473	50 577	104
Obg. Corporate	720 782	737 916	17 134
Titularizações	132	152	20
TOTAL	**771 387**	**788 645**	**17 257**

Valores em milhares de Euros.

Esta diferença provém integralmente da classe de obrigações, nomeadamente daquelas que foram classificadas contabilisticamente como 'investimentos a deter até à maturidade' e 'empréstimos concedidos e contas a receber', em representação tanto de provisões técnicas de seguros com garantia de capital como dos fundos próprios da Companhia.

Os títulos de dívida classificados pela Companhia como 'investimentos a deter até à maturidade' e 'empréstimos concedidos e contas a receber' são maioritariamente (mais de 99% do montante detido) obrigações de emitentes portugueses e espanhóis com maturidade residual média de cerca de três anos, tendo os prémios de risco da generalidade destas obrigações diminuído significativamente desde a sua classificação nestas categorias. Assim, o valor de mercado da grande maioria destes títulos era superior ao seu valor contabilístico em 31 de Dezembro de 2017, já que tinham sido escriturados a custo amortizado utilizando taxas de juro efetivas mais elevadas do que as taxas de juro que se verificavam em mercado no final de 2017.

Este movimento de descida das taxas de juro de mercado relevantes para estas obrigações explica materialmente a diferença entre o justo valor e o valor contabilístico das obrigações escrituradas pelo custo amortizado depois de imparidades.

D.2 Provisões Técnicas

Os seguros comercializados pela BPI Vida e Pensões podem dividir-se nas seguintes classes de negócio, de acordo com o Anexo I do Regulamento Delegado 2015/35 da Comissão:

- Seguros com participação nos resultados;
- Seguros e operações ligados a Fundos de investimento (*unit-linked*).

Seguros com Participação nos Resultados

A melhor estimativa destes produtos corresponde ao valor atual do *cash flow* futuro. Com exceção das taxas de capitalização e taxas de resgate que variam em função das características de cada um dos produtos, os pressupostos utilizados foram semelhantes para todos os produtos:

- **Taxa de Atualização:** Foi considerada a estrutura de taxas de juro com volatilidade ajustada disponibilizada pela EIOPA, no seu sítio de Internet, referente a 31 de Dezembro de 2017;
- **Tábua de Mortalidade:** Foram utilizadas as tábuas de mortalidade consideradas adequadas a cada produto;
- **Taxas de Capitalização/Taxa de Participação de Resultados Futuros:** Para os produtos com taxa garantida foi utilizada a respetiva taxa. Para os produtos com garantia de capital e distribuição de 100% dos resultados obtidos pelo fundo após dedução da comissão de gestão foram considerados vários cenários de estruturas de taxas de capitalização/participação de resultados futuros;
- **Taxa de Resgate:** Foram analisados os resgates históricos e considerados distintos cenários de resgates futuros.

Para todas as responsabilidades foi determinada a respetiva Margem de Risco, que foi calculada de acordo

com o "Método 2" das "Orientações sobre a avaliação de provisões técnicas" divulgadas pela EIOPA.

No balanço da Companhia estes produtos encontram-se valorizados de acordo com o estabelecido na IFRS 4, correspondendo ao valor atuarial estimado dos compromissos da Companhia, incluindo as participações nos resultados já distribuídas, calculado para cada apólice de acordo com métodos atuariais e segundo as respetivas bases técnicas de cada um dos produtos.

Seguros Ligados a Fundos de Investimento (*Unit-Linked*)
Para estes seguros as responsabilidades e respetivos *cash flows* são reproduzidos por uma carteira de ativos financeiros de liquidez adequada, com valor de mercado conhecido que anula os riscos associados a essas responsabilidades.

Assim, para esta classe de negócio foi considerado como provisão técnica o valor de mercado de cada carteira de ativos (Fundo autónomo), acrescido do valor atual das despesas e impostos futuros e deduzido do valor atual das comissões de gestão.

Também para esta classe, foram analisados os resgates históricos e considerados distintos cenários de resgates futuros de forma a considerar uma estrutura de taxas de resgate adequada.

Em termos contabilísticos, e de acordo com o referido na IAS 39, a provisão técnica destes produtos corresponde apenas ao valor de mercado da respetiva carteira de ativos.

Fundos de Pensões
Como já referido anteriormente, a Companhia dedica-se ainda à comercialização e gestão de Fundos de Pensões. Para os cálculos dos requisitos de capital de acordo com o regime Solvência II, esta classe de negócio foi equiparada a "Seguros com participação nos resultados" ou a "Seguros e operações ligados a Fundos de investimento", consoante os Fundos de Pensões em causa possuam ou não, respetivamente, garantias financeiras por parte da Companhia.

No caso dos Fundos de Pensões que não têm garantias assumidas pela BPI Vida e Pensões (a Companhia comercializa apenas um Fundo de Pensões com capital garantido), a avaliação para efeito de solvência foi efetuada considerando o valor atual das comissões de gestão futuras deduzidas das despesas e impostos futuros, no valor de 19 597 m€. Este valor é considerado no Balanço Económico na rubrica "Outros Ativos".

Para 31 de Dezembro de 2017 o valor das responsabilidades da Companhia determinadas com base nos princípios do Solvência II são as apresentadas na tabela seguinte.

Melhor Estimativa acrescida da Margem de Risco

	Dez. 15	Dez. 16	Δ
Ligados a Fundos de Investimento	1 921 566	2 270 899	18%
Com Participação nos Resultados	2 081 802	1 839 163	-9%
Total	4 003 367	4 110 062	3%

Valores em milhares de Euros.

No final de 2017, as diferenças apuradas entre a avaliação de solvência e os valores registados contabilisticamente pela BPI Vida e Pensões podem ser resumidas da forma apresentada na tabela seguinte.

	Contabilístico	Solvência	Dif.
Ligados a Fundos de Investimento	2 279 729	2 270 899	-8 830
Com Participação nos Resultados	1 816 679	1 839 163	22 484
Total	4 096 409	4 110 062	13 653

Valores em milhares de Euros.

No cálculo das responsabilidades com base nos princípios de Solvência II, a Companhia não aplicou qualquer medida transitória, nomeadamente ajustamento de congruência, medida relativa às taxas de juro sem risco e medida relativa às provisões técnicas. Os valores apresentados foram determinados com base na estrutura de taxas de juro com ajustamento de volatilidade. O impacto da utilização desta medida de longo prazo no valor total das responsabilidades da Companhia é de 0.03%.

Resultando estes valores da atualização de uma estrutura de *cash flows* esperados futuros, estão naturalmente sujeitos à incerteza associada aos pressupostos económicos e comportamentais dos segurados, considerados nos cálculos.

D.3 Outras responsabilidades

Para a elaboração do Balanço Económico a BPI Vida e Pensões procedeu ainda à reavaliação dos impostos diferidos. Nesta reavaliação considerou-se uma taxa de imposto de 21% e o valor das variações do ativo e passivo da Companhia, descritas anteriormente, resultando num aumento dos "Passivos por impostos diferidos" de 4 873 m€.

Relativamente aos restantes passivos da Companhia não foi efetuada qualquer reavaliação na medida em que nos termos da IAS 39 os mesmos já se encontravam valorizadas a valores de mercado.

A Companhia gere fundos de pensões de Empresas de contribuição definida e fundos de pensões de benefício definido sem garantias de capital e/ou rentabilidade. Mantém ainda o Fundo de Pensões Aberto "BPI Garantia", único fundo de pensões com garantias asseguradas pela BPI Vida e Pensões, como referido anteriormente.

D.4 Métodos alternativos de avaliação

Não existem informações relevantes a referir.

D.5 Eventuais informações adicionais

Não existem informações adicionais relevantes a referir.

Gestão do capital

GESTÃO DO CAPITAL

E.1 Fundos Próprios

A BPI Vida e Pensões definiu uma política de gestão de capital onde se encontram definidos os objetivos e processos de gestão de capital.

Durante 2017, a BPI Vida e Pensões dispôs de uma estrutura de Fundos Próprios composta essencialmente por três elementos:

- Situação Líquida da Companhia, resultado dos capitais próprios levantados junto dos acionistas ao longo da vida da Companhia, a par de reservas acumuladas;
- Emissão de Dívida Perpétua Subordinada ("Upper Tier 2"), emitida em 6 de Setembro de 2007, com um cupão atual de Euribor + 1.65% e possibilidade de reembolso antecipado ("call") em cada data de pagamento de juros;
- Uma Reserva de Reconciliação, tal que a soma desta com os pontos 1 e 2 corresponda à diferença entre Ativos e Passivos a Valor de Mercado.

No final de 2017 a BPI Vida e Pensões anunciou o reembolso antecipado da emissão de obrigações subordinadas perpétuas, o que teve lugar em 6 de março de 2018. No seguimento desta amortização, os fundos próprios deixaram de contar com esta parcela. Entende-se que os Fundos Próprios na componente de capitais próprios e reservas, cerca de 124 milhões de euros no final de 2017, são qualitativamente e quantitativamente sustentáveis, por não estar prevista a sua alteração a breve trecho.

Em relação à Reserva de Reconciliação, resultante sobretudo das diferenças entre o valor dos ativos e passivos a valores de mercado e o utilizado nas demonstrações financeiras, esta componente dos fundos próprios adicionais é menos previsível, uma vez que o seu valor e composição se altera com alterações em variáveis de mercado. Esta componente depende não só da magnitude e direção de alterações das taxas de juro e dos *spreads* de crédito (riscos de mercado dominantes para a BPI Vida e Pensões), como do posicionamento da carteira de investimentos face às responsabilidades da Companhia no momento em que estas alterações ocorram.

O valor total dos Fundos Próprios da BPI Vida e Pensões apresenta, a 31.12.2016 e 31.12.2017, os seguintes elementos:

Capital Disponível

	Dez. 16	Dez. 17	Var.
Nível 1 – Sem restrições	161 089	142 732	-18 357
Nível 1 – Com restrições	60 000	60 000	0
Nível 2	0	0	0
Nível 3	0	0	0
Total de Capital Disponível	**221 089**	**202 732**	**-18 357**
Total de Capital Disponível (s/ subordinada)	**161 089**	**142 732**	**-18 357**

Valores em milhares de Euros.

O valor de Nível 1 – Com restrições, que ascende a 60 M.€, corresponde à obrigação subordinada emitida pela Companhia e que constituía a única medida transitória com impacto o capital no âmbito das regras de Solvência II. Conforme referido, estas obrigações foram, entretanto reembolsadas, pelo que a Copanhia detém neste momento exclusivamente capital de Nível 1 – Sem restrições.

Todos os restantes elementos são considerados, dadas as suas características, Nível 1 – Sem restrições.

A 31 de Dezembro de 2017, o valor total de capital disponível referido anteriormente, 202 732 m€, é integralmente considerado elegível para satisfazer o requisito de capital de solvência, SCR.

Relativamente ao requisito de capital mínimo o valor total de capital elegível é de 187 202 m€

Capital Elegível para satisfazer SCR e MCR

	SCR	MCR
Nível 1 – Sem restrições	142 732	142 732
Nível 1 – Com restrições	35 683	35 683
Nível 2	24 317	8 787
Nível 3	0	0
Total de Capital Elegível	**202 732**	**187 202**
Total de Capital Elegível (s/ subordinada)	**142 732**	**142 732**

Valores em milhares de Euros.

Relativamente ao capital elegível, o valor que consta em Nível 1 – Com restrições e Nível 2 corresponde à obrigação subordinada emitida pala Companhia. A divisão efetuada encontra-se de acordo com os limites quantitativos referidos no artigo 82.º do Regulamento Delegado 2015/35, que determinam a elegibilidade dos fundos próprios para efeitos da cobertura do requisito de capital de solvência.

E.2 Requisito de capital de solvência e requisito de capital mínimo

No âmbito das regras de Solvência II, a BPI Vida e Pensões determina o requisito de capital de solvência e o requisito de capital mínimo considerando o modelo *Standard* desenvolvido pela EIOPA.

A Companhia comercializa um fundo de pensões no qual garante as contribuições efetuadas pelos participantes. Sendo este fundo de pensões um *ring fenced fund*, o SCR total corresponderá à soma do SCR para o fundo de pensões referido com o SCR relativo aos seguros comercializados pela Companhia. Para os restantes fundos de pensões, uma vez que o risco para a Companhia é similar ao risco dos seguros *unit linked* puros, foram consideradas as respetivas despesas no Risco Operacional.

Para 31 de Dezembro de 2017 os valores obtidos foram os seguintes.

Necessidades de Capital

	Dez. 2016	Dez. 2017	Var.
BSCR (Basic SCR)	156 753	106 695	-50 058
Mercado	147 733	104 119	-43 614
Taxa de Juro	2 115	3 358	1 243
Ações	18	18	0
Imobiliário			
Spread	100 048	48 381	-51 667
Moeda	342	300	-42
Concentração	107 606	91 198	-16 408
Default	24 743	2 507	-22 236
Vida	3 418	6 764	3 346
Operacional	11 713	11 054	-659
Ajustamentos SCR	-20 686	-22 192	-1 506
SCR FP Garantia	2 373	2 076	-297
SCR Total	**150 153**	**97 634**	**-52 519**
Capital elegível	**221 089**	**202 732**	**-18 357**
Cobertura do SCR	**147%**	**208%**	**61%**
Cobertura do SCR (s/ subordinada)	**107%**	**146%**	

Valores em milhares de Euros.

O requisito mínimo de capital ascendia a 43 935 m€ no final do ano de 2017, sendo o seu rácio de cobertura de 426%.

Para o cálculo destes valores a Companhia não recorreu a simplificações nem utilizou parâmetros específicos da empresa.

Os valores apresentados foram determinados com base na estrutura de taxas de juro com ajustamento de volatilidade fornecida pela EIOPA. O impacto da utilização desta medida de longo prazo quer no requisito de capital de solvência quer no requisito de capital mínimo é de 1.49%, enquanto que nos fundos próprios de base e elegíveis o impacto é de -0.71%.

A cobertura do SCR é de 194% caso não se considere a capacidade de absorção de perdas dos impostos diferidos.

Caso não se consider em capital elegível o valor das obrigações subordinadas o rácio de cobertura do SCR a 31 de Dezembro de 2017 é de 146%.

Declaração

DECLARAÇÃO DO ÓRGÃO DE ADMINISTRAÇÃO

Os membros do Conselho de Administração da BPI Vida e Pensões declaram para os devidos efeitos legais e regulamentares que, tanto quanto é do seu conhecimento, o Relatório sobre a Solvência e a Situação Financeira, o reporte individual anual, e os respetivos relatórios do Revisor Oficial de Contas e do Atuário Responsável da BPI Vida e Pensões, Companhia de Seguros, S.A., todos relativos ao exercício de 2017, foram elaborados em conformidade com a legislação e regulamentação aplicável, dando uma imagem verdadeira e apropriada da Companhia.

22 de março de 2018

Maria Isabel Cabral de Abreu Castelo Branco	(Presidente)
Paulo Alexandre Saldanha Meles Freire Oliveira	(Vice-Presidente)
Manuel José Puerta da Costa	(Vogal)
Jorge Miguel Matos Sousa Teixeira	(Vogal)
Maria Isabel Revés Arsénio Florêncio Semião	(Vogal)
José Manuel Chaves da Veiga Sarmento	(Vogal)
Susana Isabel Paiva-Manso Trigo Cabral Quinaz	(Vogal)
João António Braga da Silva Pratas	(Vogal)
Jordi Arenillas Claver	(Vogal)

Anexos

ANEXO 1 - MODELOS

S.02.01.02 – Balanço

Valores em euros.

	Valor Solvência II
ATIVOS	
Ativos intangíveis	-
Ativos por impostos diferidos	29,742
Excedente de prestações de pensão	-
Imóveis, instalações e equipamento para uso próprio	-
Investimentos (que não ativos detidos no quadro de contratos ligados a índices e a unidades de participação)	2,003,184,638
Imóveis (que não para uso próprio)	-
Interesses em empresas relacionadas, incluindo participações	-
Títulos de fundos próprios	2,918
Ações — cotadas em bolsa	-
Ações — não cotadas em bolsa	2,918
Obrigações	1,851,763,276
Obrigações de dívida pública	1,078,960,270
Obrigações de empresas	771,140,199
Títulos de dívida estruturados	-
Títulos de dívida garantidos com colateral	1,662,807
Organismos de investimento coletivo	136,177
Derivados	-
Depósitos que não equivalentes a numerário	151,282,267
Outros investimentos	-
Ativos detidos no quadro de contratos ligados a índices e a unidades de participação	2,279,727,804
Empréstimos e hipotecas	-
Empréstimos sobre apólices de seguro	-
Empréstimos e hipotecas a particulares	-
Outros empréstimos e hipotecas	-
Montantes recuperáveis de contratos de resseguro dos ramos:	-
Não-vida e acidentes e doença com bases técnicas semelhantes às do ramo não-vida	-
Não-vida, excluindo seguros de acidentes e doença	-
Acidentes e doença com bases técnicas semelhantes às do ramo não-vida	-
Vida e acidentes e doença com bases técnicas semelhantes às do ramo vida, excluindo seguros de acidentes e doença e contratos ligados a índices e a unidades de participação	-
Acidentes e doença com bases técnicas semelhantes às do ramo vida	-
Vida, excluindo seguros de acidentes e doença e contratos ligados a índices e a unidades de participação	-
Vida, ligado a índices e a unidades de participação	-
Depósitos em cedentes	-
Valores a receber de operações de seguro e mediadores	-
Valores a receber a título de operações de resseguro	-
Valores a receber (de operações comerciais, não de seguro)	2,546,540
Ações próprias (detidas diretamente)	-
Montantes devidos a título de elementos dos fundos próprios ou dos fundos iniciais mobilizados mas ainda não realizados	-
Caixa e equivalentes de caixa	38,360,346
Quaisquer outros ativos, não incluídos noutros elementos do balanço	13,845,688
ATIVOS TOTAIS	4,337,694,759

Valores em euros.

	Valor Solvência II
PASSIVOS	-
Provisões técnicas — não-vida	-
Provisões técnicas — não-vida (excluindo acidentes e doença)	-
PT calculadas no seu todo	-
Melhor Estimativa	-
Margem de risco	-
Provisões técnicas — acidentes e doença (com bases técnicas semelhantes às do ramo não-vida)	-
PT calculadas no seu todo	-
Melhor Estimativa	-
Margem de risco	-
Provisões técnicas — vida (excluindo os seguros ligados a índices e a unidades de participação)	1,839,163,095
Provisões técnicas — acidentes e doença (com bases técnicas semelhantes às do ramo vida)	-
PT calculadas no seu todo	-
Melhor Estimativa	-
Margem de risco	-
Provisões técnicas — vida (excluindo os seguros de acidentes e doença e contratos ligados a índices e a unidades de participação)	1,839,163,095
PT calculadas no seu todo	-
Melhor Estimativa	1,837,911,569
Margem de risco	1,251,526
Provisões técnicas — contratos ligados a índices e a unidades de participação	2,270,897,398
PT calculadas no seu todo	2,279,727,804
Melhor Estimativa	- 10,375,722
Margem de risco	1,545,316
Passivos contingentes	-
Provisões que não provisões técnicas	-
Obrigações a título de prestações de pensão	-
Depósitos de resseguradores	-
Passivos por impostos diferidos	5,048,415
Derivados	530,032
Dívidas a instituições de crédito	-
Passivos financeiros que não sejam dívidas a instituições de crédito	-
Valores a pagar de operações de seguro e mediadores	17,321,907
Valores a pagar a título de operações de resseguro	-
Valores a pagar (de operações comerciais, não de seguro)	659,726
Passivos subordinados	60,000,000
Passivos subordinados não classificados nos fundos próprios de base (FPB)	-
Passivos subordinados classificados nos fundos próprios de base (FPB)	60,000,000
Quaisquer outros passivos não incluídos noutros elementos do balanço	1,342,221
TOTAL DOS PASSIVOS	4,194,962,794
EXCEDENTE DO ATIVO SOBRE O PASSIVO	142,731,965

S.05.01.02 – Prémios, sinistros e despesas por classe de negócio

Valores em euros.

	Ramo: Responsabilidades de seguros de vida						Responsabilidades de resseguro de vida		TOTAL
	Seguros de acidentes e doença	Seguros com participação nos resultados	Seguros ligados a índices e unidades de participação	Outros seguros de vida	Anuidades decorrentes de contratos de seguro do ramo não-vida relacionadas com responsabilidades de seguro de acidentes e doença	Anuidades decorrentes de contratos de seguro do ramo não-vida relacionadas com outras responsabilidades de seguro que não de acidentes e doença	Resseguro de acidentes e doença	Resseguro do ramo vida	
Prémios emitidos									
Valor bruto	-	175,839,192	470,595,855	-	-	-	-	-	646,435,048
Parte dos resseguradores	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Líquido	-	175,839,192	470,595,855	-	-	-	-	-	646,435,048
Prémios adquiridos									
Valor bruto	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parte dos resseguradores	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Líquido	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sinistros ocorridos									
Valor bruto	-	437,778,778	166,165,091	-	-	-	-	-	603,943,869
Parte dos resseguradores	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Líquido	-	437,778,778	166,165,091	-	-	-	-	-	603,943,869
Alterações noutras provisões técnicas									
Valor bruto	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parte dos resseguradores	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Líquido	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Despesas efetuadas	-	8,954,568	8,371,868	-	-	-	-	-	17,326,436
Outras despesas									1,434,950
Despesas totais									**18,761,386**

Prémios, sinistros e despesas por país

Valores em euros.

	Portugal	5 principais países (em montante de prémios emitidos em valor bruto) — **Responsabilidades do ramo vida**					TOTAL
		((código ISO 3166–1 alfa–2 dos países))					
Prémios emitidos							
Valor bruto	646,435,048						646,435,048
Parte dos resseguradores	0						0
Líquido	646,435,048						646,435,048
Prémios adquiridos							
Valor bruto	0						0
Parte dos resseguradores	0						0
Líquido	**0**						**0**
Sinistros ocorridos							
Valor bruto	603,943,869						603,943,869
Parte dos resseguradores	0						0
Líquido	**603,943,869**						**603,943,869**
Alterações noutras provisões técnicas							
Valor bruto	0						0
Parte dos resseguradores	0						0
Líquido	**0**						**0**
Despesas efetuadas	17,326,436						17,326,436
Outras despesas	1,434,950						1,434,950
Despesas totais	**18,761,386**						**18,761,386**

S.12.01.02 – Provisões Técnicas de seguro de vida

Valores em euros.

	Seguros com participação nos resultados	Seguros ligados a índices e unidades de participação			Outros seguros de vida			Anuidades decorrentes de contratos de seguro do ramo não-vida relacionadas com outras responsabilidades de seguro que não de acidentes e doença	Resseguro aceite	Total (Vida exceto seguros de acidentes e doença, incluindo contratos ligados a unidades de participação)
			Contratos sem opções nem garantias	Contratos com opções ou garantias		Contratos sem opções nem garantias	Contratos com opções ou garantias			
Provisões técnicas calculadas como um todo	**-**	**2,279,727,804**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2,279,727,804**
Total dos Montantes recuperáveis de contratos de resseguro/EOET e Resseguro Finito após o ajustamento para perdas esperadas por incumprimento da contraparte associados às provisões técnicas calculadas no seu todo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Provisões técnicas calculadas como a soma da ME e da MR	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Melhor Estimativa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Melhor Estimativa bruta	1,837,893,011	-	- 10,375,722	-	-	-	18,559	-	-	1,827,535,847
Total do Montante recuperável de contratos de resseguro/EOET e Resseguro Finito após ajustamento para perdas esperadas por incumprimento da contraparte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Melhor estimativa menos montante recuperável de contratos de resseguro/EOET e resseguro finito — total	1,837,893,011	-	- 10,375,722	-	-	-	18,559	-	-	1,827,535,847
Margem de Risco	1,251,513	1,545,316	-	-	13	-	-	-	-	2,796,841
Montante das medidas transitórias nas provisões técnicas	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Provisões técnicas calculadas como um todo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Melhor estimativa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margem de Risco	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PROVISÕES TÉCNICAS - TOTAL	**1,839,144,524**	**2,270,897,398**	**-**	**-**	**18,571**	**-**	**-**	**-**	**-**	**4,110,060,493**

S.22.01.21 – Impacto das garantias a longo prazo e medidas transitórias

Valores em euros.

	Montante com as garantias a longo prazo e as medidas transitórias	Impacto das medidas transitórias ao nível das provisões técnicas	Impacto das medidas transitórias ao nível da taxa de juro	Impacto do ajustamento para a volatilidade definido como zero	Impacto do ajustamento de congruência definido como zero
Provisões técnicas	4,110,060,493	n.a.	n.a.	1,355,861	n.a.
Fundos próprios de base	202,731,965	n.a.	n.a.	-1,067,974	n.a.
Fundos próprios elegíveis para cumprimento do Requisito de Capital de Solvência	202,731,965	n.a.	n.a.	-1,067,974	n.a.
Requisito de Capital de Solvência	97,634,181	n.a.	n.a.	1,457,084	n.a.
Fundos próprios elegíveis para cumprimento do Requisito de Capital Mínimo	187,202,033	n.a.	n.a.	-1,334,967	n.a.
Requisito de capital mínimo	43,935,381	n.a.	n.a.	655,688	n.a.

S.23.01.01.01 – Fundos Próprios

Valores em euros.

	TOTAL	Nível 1 — sem restrições	Nível 1 — com restrições	Nível 2	Nível 3
Fundos próprios de base antes da dedução por participações noutros setores financeiros como previsto no artigo 68.o do Regulamento Delegado 2015/35	-	-	-	-	-
Capital em ações ordinárias (sem dedução das ações próprias)	76,000,000	76,000,000	-	-	-
Conta de prémios de emissão relacionados com o capital em ações ordinárias	-	-	-	-	-
Fundos iniciais, contribuições dos membros ou elemento dos fundos próprios de base equivalente para as mútuas e sociedades sob a forma mútua	-	-	-	-	-
Contas subordinadas dos membros de mútuas	-	-	-	-	-
Fundos excedentários	-	-	-	-	-
Acções preferenciais	-	-	-	-	-
Conta de prémios de emissão relacionados com ações preferenciais	-	-	-	-	-
Reserva de reconciliação	66,731,965	66,731,965	-	-	-
Passivos subordinados	60,000,000	-	60,000,000	-	-
Montante igual ao valor líquido dos ativos por impostos diferidos	-	-	-	-	-
Outros elementos dos fundos próprios aprovados pela autoridade de supervisão como fundos próprios de base, não especificados acima	-	-	-	-	-
Fundos próprios das demonstrações financeiras que não devem ser consideradas na reserva de reconciliação e não cumprem os critérios para serem classificados como fundos próprios nos termos da Solvência II	-	-	-	-	-
Fundos próprios das demonstrações financeiras que não devem ser consideradas na reserva de reconciliação e não cumprem os critérios para serem classificados como fundos próprios nos termos da Solvência II	-	-	-	-	-
Deduções	-	-	-	-	-
Deduções por participações em instituições financeiras e instituições de crédito	-	-	-	-	-
TOTAL DOS FUNDOS PRÓPRIOS DE BASE APÓS DEDUÇÕES	202,731,965	142,731,965	60,000,000	-	-
Fundos próprios complementares	-	-	-	-	-
Capital não realizado e não mobilizado em ações ordinárias, mobilizáveis mediante pedido	-	-	-	-	-
Fundos iniciais não realizados e não mobilizados, contribuições dos membros ou elemento dos fundos próprios de base equivalente para as mútuas e as sociedades sob a forma mútua, mobilizáveis mediante pedido	-	-	-	-	-
Ações preferenciais não realizadas e não mobilizadas, mobilizáveis mediante pedido	-	-	-	-	-
Um compromisso juridicamente vinculativo de subscrição e pagamento dos passivos subordinados mediante pedido	-	-	-	-	-
Cartas de crédito e garantias nos termos do artigo 96.o, n.o 2, da Diretiva 2009/138/CE	-	-	-	-	-
Cartas de crédito e garantias não abrangidas pelo artigo 96.o, n.o 2, da Diretiva 2009/138/CE	-	-	-	-	-
Reforços de quotização dos membros nos termos do artigo 96.o, n.o 3, primeiro parágrafo, da Diretiva 2009/138/CE	-	-	-	-	-
Reforços de quotização dos membros — não abrangidos pelo artigo 96.o, n.o 3, primeiro parágrafo, da Diretiva 2009/138/CE	-	-	-	-	-
Outros fundos próprios complementares	-	-	-	-	-
TOTAL DOS FUNDOS PRÓPRIOS COMPLEMENTARES	-	-	-	-	-
Fundos próprios disponíveis e elegíveis	-	-	-	-	-
Fundos próprios totais disponíveis para satisfazer o RCS	202,731,965	142,731,965	60,000,000	-	0
Fundos próprios totais disponíveis para satisfazer o RCM	202,731,965	142,731,965	60,000,000	-	0
Fundos próprios totais elegíveis para satisfazer o RCS	202,731,965	142,731,965	35,682,991	24,317,009	0
Fundos próprios totais elegíveis para satisfazer o RCM	187,202,033	142,731,965	35,682,991	8,787,076	0
RCS	97,634,181	-	-	-	-
RCM	43,935,381	-	-	-	-
Rácio de fundos próprios elegíveis para o RCS	207.64%	-	-	-	-
Rácio de fundos próprios elegíveis para o RCM	426.08%	-	-	-	-

S.23.01.01.02 – Reserva de Reconciliação

Valores em euros.

	TOTAL
Reserva de reconciliação	
Excedente do ativo sobre o passivo	142,731,965
Ações próprias (detidas direta e indiretamente)	-
Dividendos previsíveis, distribuições e encargos	-
Outros elementos dos fundos próprios de base	76,000,000
Ajustamentos para elementos dos fundos próprios com restrições em relação com carteiras de ajustamento de congruência e fundos circunscritos para fins específicos	-
Reserva de reconciliação	**66,731,965**
Lucros Esperados	**-**
Lucros Esperados incluídos nos prémios futuros (EPIFP) — Ramo vida	-
Lucros Esperados incluídos nos prémios futuros (EPIFP) — Ramo não-vida	-
Total dos Lucros Esperados incluídos nos prémios futuros (EPIFP)	**-**

S.25.01.21 – Requisito de Capital de Solvência

Valores em euros.

	Requisito de capital de solvência bruto	Parâmetro Específico da Empresa (PEE)	Simplificações
Risco de mercado	104,118,613		
Risco de incumprimento pela contraparte	2,506,750		
Risco específico dos seguros de vida	6,763,507		
Risco específico dos seguros de acidentes e doença			
Risco específico dos seguros não-vida			
Diversificação	-6,694,003		
Risco de ativos intangíveis			
Requisito de Capital de Solvência de Base	**106,694,867**		

Cálculo do Requisito de Capital de Solvência	
Risco operacional	11,054,358
Capacidade de absorção de perdas das provisões técnicas	-15,127,340
Capacidade de absorção de perdas dos impostos diferidos	-7,064,176
Requisito de capital para atividades exercidas nos termos do artigo 4.º da Diretiva 2003/41/CE	
Requisito de capital de solvência excluindo acréscimos de capital	**97,634,181**
Acréscimos de capital já decididos	
REQUISITO DE CAPITAL DE SOLVÊNCIA	
Outras informações sobre o RCS	
Requisito de capital para o submódulo de risco acionista baseado na duração	
Montante total do Requisito de Capital de Solvência Nocional para a parte remanescente	
Montante total do Requisito de Capital de Solvência Nocional para os fundos circunscritos para fins específicos	2,076,471
Montante total do Requisito de Capital de Solvência Nocional para as carteiras de ajustamento de congruência	
Efeitos de diversificação devidos à agregação RCSl dos FCFE para efeitos do artigo 304.º	

S.28.01.01 – Requisito de Capital Mínimo

Resultado de RCM_V	82,548,826

Valores em euros.

	Valor líquido (de contratos de resseguro/EOET) da melhor estimativa e PT calculadas como um todo	Valor líquido (de contratos de resseguro/EOET) do capital em risco total
Responsabilidades com participação nos lucros — benefícios garantidos	1,822,765,671	-
Responsabilidades com participação nos lucros — benefícios discricionários futuros	15,127,340	-
Responsabilidades de seguros ligados a índices e a unidades de participação	2,269,352,082	-
Outras responsabilidades de (re)seguro dos ramos vida e acidentes e doença	18,559	-
Total do capital em risco para todas as responsabilidades de (re)seguro do ramo vida	-	10,375,989

	Valor
RCM linear	82,548,826
RCS	97,634,181
Limite superior do RCM	43,935,381
Limite inferior do RCM	24,408,545
RCM combinado	43,935,381
Limite inferior absoluto do RCM	3,700,000
REQUISITO DE CAPITAL MÍNIMO (RCM)	**43,935,381**

BPI VIDA E PENSÕES – COMPANHIA DE SEGUROS, S.A.

Sociedade matriculada na Conservatória do Registo Comercial de Lisboa sob o número único 502 623 543

Sede: Rua Braamcamp, 11-6º, 1250-049 Lisboa, PORTUGAL

Capital Social: 76 000 000.00 euros